Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

AL 4 (LK) 2766

This weekly newspaper was mailed on Tuesday, February 25, 2003

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 8 (2763) 2003 FEBRUARY-VASARIS 25 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS – LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3 CANADA • www.tzib.com Nr. kaina – $1

"Vienas peiks, kitas girs..."

Kasmet šiame "tarpšventiniame" laikotarpyje – nuo Vasario 16-tosios iki Kovo 11-tosios pasigirsta daug nuomonių apie Nepriklausomybės paskelbimo minėjimus. Labai dažnai tos nuomonės nuspalvintos kritikos žodžiais. Ar tai lietuviška prigimtis, ar visų siauresnių bendruomenių ypatybė, bet kokie tik būna minėjimai – vis negeri. Tai nuobodu, tai per ilga, tai per trumpa. Būna ir teigiamų, bet vienodai neįtikinančių vertinimų – viskas puiku. Primena poeto Antano Gustaičio eiliavimą: "Vienas peiks, kitas girs, kol visa tvarka pairs..."

PER keturis dešimtmečius prieš Nepriklausomybės atkūrimą 1990 metais įpratome visuose lietuvių telkiniuose rengti iškilmingus Vasario 16-tosios minėjimus. Tai buvo svarbūs išeivijos lietuviškumo paliudijimai, proga išreikšti meilę Tėvynei, susirūpinimą jos dalia. Minėjimai buvo organizuojami pagal nusistovėjusią tvarką, ir daug kur ji yra išsilaikiusi iki šios dienos. Po 1990 metų, atrodo, pradėjo painiotis "minėjimo" ir "šventės" sąvokos. Minėti galima bet kokią sukaktį, ją švęsti iškeliant tą progą iš kasdienybės, tačiau iš tikrųjų ne kiekvienas minėjimas gali būti šventė, pvz., jei su ja susijusi yra kokia nors tragedija, kaip Sausio 13-sios. O ir ne kiekviena šventė bus minėjimas, kurio paskirtis yra pagerbti, prisiminti žmogų arba įvykį, nes švęsti, norint, galima beveik bet ką – šokį, dainą, darbą ir pan. Kai kur metų eigoje buvo atmestos kai kurios minėjimų programų dalys, kaip tvirtinimas rezoliucijų, kurias rengėjai – t.y. lietuvių bendruomenių valdybos, vėliau pateikdavo vietinei valdžiai. Taip pat nebededamos tokios pačios pastangos užtikrinti vietinės valdžios pareigūnų dalyvavimą, pristatymą jiems mūsų aktualiausių klausimų. Pastaruoju laiku, lietuvių bendruomenei tapus vienai iš mažiausių ir nebe "naujų" etninių grupių, politikus irgi sunkiau privilioti į mūsiškius renginius net rinkiminiais metais, nebent yra palaikomi su jais pastovūs ryšiai. Po 1990 metų padaugėjo atgarsių, kad nebereikalingi, pvz. Vasario 16-tosios minėjimai, arba jų oficialios dalys – atseit, tai pasenę, nuobodūs ir šabloniški dalykai, reikia dabar tik "švęsti" – pramogauti.

TAČIAU ar reikia išmesti iš gyvenimo visus ritualus? Ar ne per daug pasiduodama įtakai šiuolaikinio gyvenimo, kuriame kas nėra patogu, linksma, ar tučtuojau "stimuliuojančio" yra nepriimtina. Nenuostabu, kad ir kitose bendrijose, pvz. religinėse, matoma mažėjantis žmonių susidomėjimas ir dalyvavimas. Tai nėra tik etninių grupių problema. Televizijos ir kompiuterio amžius gamina bendruomeninį gyvenimą atstumiančius aptingėlius, kurie savo neva kosmopolitinėmis pažiūromis ir naujovių troškimu atmeta tradicinių įvykių ar asmenybių pagerbimo būdus, ir tik retais atvejais patys prisideda prie bendruomeninio darbo – nebent tai liečia jų pačių vaikus. Todėl minėjimų rengėjams lieka keleriopas galvosūkis. Ar keisti minėjimus, ir kaip keisti, kad dalyviai būtų patenkinti? Gal geriau panagrinėti – kodėl keisti? Minėjimų pobūdis priklauso nuo rengiančių apylinkių pajėgų. Vis tik Vasario 16-toji ir Kovo 11-toji yra svarbiausios lietuvybės šventės, ir jas dera minėti, galima jas ir "švęsti", nepamirštant joms suteikti nors tam tikrą dalį rimties ir pagarbos. Užuot pataikavus tiems, kurie žūtbūt nori "kąnors skirtingo", reikėtų užtikrinti, jog tai, kas pristatoma, būtų atliekama sklandžiai, prasmingai ir trumpai, duodant žiūrovams progą pasisemti minčių iš kalbų, pasigėrėti menine programa, pabendrauti. Rengėjų pareiga yra parūpinti programą ir ją pristatyti be techninių kliūčių, kurios vargina susirinkusius žiūrovus. Programos atlikėjai – ar tai meninių grupių vienetai, kalbėtojai ar sveikintojai, irgi turi atsižvelgti į tos dienos prasmę ir prisiminti, jog tai viena iš retesnių progų, kuriai susirenka tiek tautiečių. Ją reikia panaudoti kūrybingai, bet ne išnaudoti. Žiūrovai atlieka savo pareigą renginyje dalyvaudami, jį paremdami, teigiamai apie jį atsiliepdami. O juo nepatenkinti turėtų vertinti jį ne tuščiažodžiavimu, bet konkrečiais pasiūlymais. **RSJ**

Lietuvos ambasadorė Kanadai SIGUTĖ JAKŠTONYTĖ, kalbėjusi Vasario 16-tosios minėjime Anapilio salėje š.m. vasario 16 d., priima dovaną iš KLB Toronto apylinkės pirmininkės DANUTĖS GARBALIAUSKIENĖS. Šalia – programos pranešėja VIRGINIJA RUŠKIENĖ
Nuotr. K. Baliūnaitės

Vėliavas įnešus Vasario 16-tosios minėjime š.m. vasario 16 d. Anapilio salėje Mississaugoje. Nuotraukos kairėje programos pranešėjas V. Šilininkas, dešinėje – šaulių vadas V. Pečiulis **Nuotr. K. Baliūnaitės**

Savaitė Lietuvoje

Vasario 16-tosios minėjimas

Vasario 16-tajai paminėti Lietuvos seimas, Lietuvos istorijos institutas, Vilniaus universiteto Istorijos fakultetas surengė konferenciją *1250-2003-ieji: Lietuvos istorijos ir parlamentarizmo europietiškasis aspektas*.

Tą dieną Vilniuje prasidėjo metinis užsienio valstybių diplomatinių misijų vadovų suvažiavimas. Jie, pakviesti iškilmingam posėdžiui į Lietuvos seimą, apžiūrėjo Vasario 16-tosios proga surengtą kultūros ir meno premijos laureatų darbų parodą parlamento galerijoje, dalyvavo vėliavų pakėlimo iškilmėje bei koncerte-minėjime Operos ir baleto teatre.

Rasų kapinėse tą rytą buvo pagerbtas Vasario 16-tosios Nepriklausomybės akto signatarų atminimas, Vilniaus arkikatedroje bazilikoje buvo aukojamos šv. Mišios. Minėjimas vyko ir prie Leituvos nepriklausomybės signatarų namų Pilies gatvėje, o aikštėje prie Krašto apsaugos ministerijos buvo minima 1949 m. Vasario 16-sios Lietuvos laisvės kovų sąjūdžio tarybos deklaracija. Šventinių renginių programa sostinėje užsibaigė koncertu Katedros aikštėje.

Įteikti 200 apdovanojimų

Vasario 16-tosios proga kadenciją baigiantis prezidentas Valdas Adamkus įteikė 200 valstybės apdovanojimų prezidentūros Baltojoje salėje vasario 16 d. Aukščiausius apdovanojimus – Vytauto Didžiojo ordinus su aukso grandine gavo ministeris pirmininkas, buvęs prezidentas Algirdas Brazauskas ir buvęs Aukščiausiosios tarybos pirmininkas ir Atkuriamojo seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis. Vytauto Didžiojo ordino Didžiuoju kryžiumi apdovanoti Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas, kardinolas Audrius Juozas Bačkis ir poetas Justinas Marcinkevičius.

Įvairius ordinus gavo 27 JAV lietuviai veikėjai, penki JAV nelietuviai, šeši Australijos lietuviai veikėjai, dvylika lenkų, aštuoni lietuviai iš Pietų Amerikos, penki olandai, trys iš Didžiosios Britanijos, du ukrainiečiai, du latviai, du norvegai. Kanadoje kunigas Edmundas Putrimas, PLB valdybos vicepirmininkas, apdovanotas DLK Gedimino ordino Karininko kryžiumi. Po vieną apdovanojimą gavo ir kitų valstybių piliečiai, ne lietuviai – tai Vokietijos, Prancūzijos, Japonijos, Ispanijos, Čekijos, Slovakijos, Austrijos, Vengrijos, Gruzijos, Danijos ir Suomijos.

Patvirtins sienos sutartį

Vasario viduryje Rusijos dūma "turėtų apsispręsti" dėl Lietuvos ir Rusijos valstybės sienos sutarties patvirtinimo datos, skelbia ELTA/LGTIC. Tai pranešė Rusijos dūmos tarptautinių reikalų komiteto pirmininkas, Rusijos prezidento įgaliotinis Karaliaučiaus tranzito klausimais Dmitrijus Rogozinas po sausio 30 d. susitikimo su seimo užsienio reikalų komiteto pirmininku Gediminu Kirkilu Vilniuje. Rusijos dūma turėtų ratifikuoti sutartį iki pavasario sesijos pabaigos birželio mėnesį. Svečio teigimu, sienos sutarties ratifikavimas formaliai nesusijęs su įsipareigojimais Europos sąjungai, o su "gera valia ir teisinga politika, kuri turi būti siekiant tolesnio Lietuvos ir Rusijos suartėjimo".

Ministeris pirmininkas Algirdas Brazauskas pranešė, kad tos pačios dienos susitikime su D. Rogozinu nepavyko suderinti klausimo dėl kariškių, vykstančių su kariniais bilietais per Lietuvą, prieš vasario 1 d. įsigaliojant Lietuvos naujai nustatytai tvarkai. Jis pabrėžė, kad "krypstama į tai, kad karinio bilieto pripažinti dokumentu, pakeičiančiu asmens pasą negalima". Vienintelis galimas sprendimas būtų, jei Rusijos prašymą palaikytų Europos sąjunga.

(Nukelta į 2-rą psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

Toronto opera – 2003/04

Toronto COC (*Canadian Opera Company*) direktorius Richard Bradshaw paskelbė 2003/04 metų operos repertuarą. Kaip ir visuomet, sezono operos bus statomos *Hummingbird Centre* salėje po dvi rudenį (rugsėjo/spalio mėn.), žiemą (sausio/vasario mėn.) ir pavasarį (balandžio mėn.). Pagal neseniai pradėtą naują tradiciją, gruodžio pradžioje *COC Ensemble Studio*, jaunų dainininkų, besirengiančių tapti operos solistais, grupė pasirodys su savo studijų rezultatais *Imperial Oil Opera Theatre* (227 Front Street East). Sezono bilietų kainos, užsisakius visas 6 operas iš anksto, $796-$118, pensininkams maža nuolaida kai kurių vietų grupuotėse, tuo tarpu jaunimui (jaunesniems negu 17 metų amžiaus) bilietai nupiginti iki $310-$100. Jaunųjų dainininkų veikalų kaina $55 visiems, bet tame teatrėlyje yra žymiai mažiau vietų. Operų pradžia sekmadieniais pasiliko ta pati – 2 val. p.p., bet antradienio-ketvirtadienio pastatymai prasidės ne 8 v.v., bet 7.30 v.v. ar 7 v.v. (Wagnerio *Die Walkuere*).

Sezoną pradės Benjamin Britten opera *Peter Grimes* (rugsėjo 25, 28, spalio 1, 4, 7 ir 10). Diriguos pats R. Bradshaw, režisierius Tim Albery, pagrindiniuose vaidmenyse: Robert Brubaker (*Peter Grimes*), Frederique Vezina (*Ellen Orford*), Alan Opie (*Balstrode*). Antroji rudens opera bus Giacomo Puccini populiarioji *Tosca* (rugsėjo 26, 30, spalio 2, 5, 8, 11). Režisierius Denni Sayers, dirigentas David Atherton, pagrindiniuose vaidmenyse: Eszter Sumegi (*Tosca*), Badri Maisuradze (*Cavaradossi*), Alain Fondary (*Scarpia*). Antroji – žiemos – operų pora bus Giuseppe Verdi linksma opera *Falstaff*, sukurta pagal W. Shakespeare komediją *The Merry Wives of Windsor* (2004 sausio 22, 25, 27,

(Nukelta į 8-tą psl.)

Visus lietuvius jungianti šventė

Penki šimtai dalyvių Toronto-Mississaugos Anapilio sodyboje * Sveikino Kanados ir Lietuvos valdžios atstovai * Įteikta kasmetinė visuomenininko premija * Puikų įspūdį palikusi koncertinė dalis * Naudingas tarpusavis pabendravimas

Po didesnių pavasarinių, rudeninių suėjimų, kai Anapilio sodyboje lankomos lietuviškos kapinės, po stambesnių renginių vasaros pradžioje ir pabaigoje – užėjus žiemai, dargi šaltai kaip šiemet, jeigu ne Vasario 16-toji, aprimimo laikotarpis būtų per ilgas. Todėl tiesiog AČIŪ Nepriklausomybės šventei, kuri ir žiemos vidury sutelkia mus į didesnį savųjų būrį švęsti (tikrąja to žodžio prasme), džiaugtis, giliau pamąstyti apie tautinius reikalus, pasiryžti ateities veiklai, paaukoti pinigų ir laiko, kad lietuviškoji išeivija dar daugelį metų gyvuotų.

Iškilmingoji dalis

Be kitų smulkesnių, tyliau praėjusių Nepriklausomybės šventės renginių, šių metų didžiajame minėjime sekmadienį, vasario 16 d., 4 val. po pietų Mississaugos Anapilio salėje dalyvavo per 500 tautiečių. Buvo matyti ir iš toliau atvykusių, tą šventinę popietę paskyrusių nors porą valandų pabūti lietuviškoje aplinkoje.

Visiems susėdus prie stalų, šventė pradėta vėliavų įnešimu. Toronto Vlado Pūtvio šaulių kuopos vadui Vyt. Pečiuliui vedant, į salę įžygiavo aštuoni vėliavnešiai. Buvo atneštos Kanados, Lietuvos, Islandijos, šaulių, skautų, KLKM dr-jos skyrių vėliavos. Suskambėjo gražiais, gintarą primenančiais, apsiaustėliais pasipuošusių vaikučių giedamas Kanados himnas. Tai Anapilio vaikų choras "Gintarėliai", vadovaujamas Deimantės Grigutienės ir šį kartą akompanuojamas Editos Morkūnienės.

Po kun. Eugenijaus Jurgučio, OFM, invokacijos vaikai padainavo J. Naujalio *Lietuva brangi* ir J. Tamulionio *Smėlio kalnelį, gintaro šalį*. Skaidrūs balseliai, tvirtai atlaikę ir aukščiausias gaidas, susilaukė klausytojų susižavėjimo, išreikšto nuoširdžiu plojimu. Nėra abejonės, kad kai kuriuos jaudino ne vien tik balseliai ir geras dainelių atlikimas, bet tas lietuviško prieaugio vaizdas – vilties blykstelėjimas: o gal jau tikrai ateina naujoji karta pavargusių ir amžinybėn išėjusių pavaduoti?

Istoriniai Lietuvos metai

Po tokio malonaus įvado prie mikrofono atsistojo Lietuvos gen. garbės konsulas Haris Lapas. Anglų ir lietuvių kalbomis pasveikino žymiuosius svečius, šventės rengėjus bei visus susirinkusius. Pabrėžė partizanų įnašą Lietuvos laisvės kovoje, kuri istorijoje sau lygių neturinti ir kuri Lietuvą atvedusi iki lemtingos nepriklausomybės atstatymo dienos, kad taptų pirmąja respublika, pradėjusia griauti Sovietų Sąjungą. Pasidžiaugė, kad 2002-ieji metai Lietuvai buvo istoriniai, nes buvo pakviesta į Šiaurės Atlanto sąjungą (NATO). Baigęs savo žodį pristatė pagrindinę šio renginio kalbėtoją, Lietuvos ambasadorę Kanadai Sigutę Jakštonytę.

Gerbiamoji viešnia pirmiausia anglų kalba pasveikino šventėje dalyvaujančius, po to lietuviškai skaitė pranešimą apie dabartinę Lietuvos padėtį, taipgi priminė, kad 2002-ieji Lietuvai tapę istoriniais metais. JAV prezidento W.G. Bush viešnagė Vilniuje ir jo pasakyta kalba sustiprino Lietuvos saugumą, prasivėrė aiškesni keliai ir į Europos sąjungą. Lietuvos karių dalyvavimas NATO kariniuose veiksmuose susilaukė gero tarptautinio įvertinimo. Užmojis jungtis į Europos sąjungą stiprina Lietuvos ekonomiką gaunant visokeriopos pagalbos ir finansinės paramos. Tačiau įsijungimas į Vakarų sistemas nesąs galutinis Lietuvos tikslas. Lietuva pati turi dar labai daug ką nuveikti. Tautinė kultūra turi būti puoselėjama. Lietuvių kalba turi išlikti su visom kitom savitom vertybėm, kurias išlaikyti ir ugdyti esame pašaukti mes patys.

Dalyvių šiltai sutiktą ambasadorės kalbą tarsi palydėjo Franz Schubert'o *Fantazija* (f-moll, op. 103), kurią atliko pianistės Leokadija Paulauskaitė ir Ilona Damašiūtė-Beresnevičienė. Kūrinys įdomus, nenuobodus klausyti, nors netrumpas. Geros klasikinės muzikos mėgėjams jo sąskambius, niuansuotus bangavimus, talentingos atlikėjos sugebėjo lengvai įdiegti širdin, sukelti užtarnautą įspūdį, kurį patvirtino nuoširdūs klausytojų plojimai.

Premijos įteikimas

Kanados lietuvių bendruomenės krašto valdybos pirmininkė Rūta Žilinskienė, pasveikinusi tautiečius ir pabrėžusi, kad Vasario 16-tosios šventė visada buvusi savotiška bendruomeninės veiklos viršūnė, supažindino dalyvius su iš Otavos atvykusia Rūta Šiūlyte-Kličiene, kuriai KLB krašto valdybos siūlymu buvo paskirta šių metų visuomenininkės premija, kokias jau eilė metų skiria Toronto Prisikėlimo kredito kooperatyvas. Laureatė buvusi hamiltonietė, dainavusi jaunimo choruose, Otavoje pati suorganizavusi dainos sambūrį, atkūrusi lituanistinę mokyklą, įsijungusi į KLB veiklą, vadovaujanti KLB Otavos apylinkei, padedanti organizuoti Baltiečių vakarus parlamente, atstovaujanti lietuviams, remianti spaudą, rašanti jai pranešimus, visada gyvenanti lietuviškos veiklos rūpesčiais. Žinia pasidžiaugę šventės dalyviai plojimais sutiko premijos įteikimą, kurį atliko Prisikėlimo kredito kooperatyvo pirmininkas Liudas Matukas. Laureatė dėkojo už jos veiklos įvertinimą, pareikšdama padėką ir savo šeimai, kuri pritarusi jos veiklai ir jos pastangas rėmusi. Gautoji premija palengvins lėšų telkimo vajų, kuris vyksta besiruošiant Kanados jaunimo chorui vykti į Dainų šventę Lietuvoje.

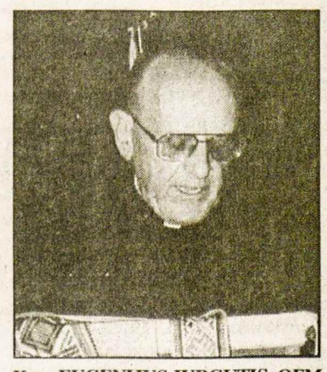

Kun. EUGENIJUS JURGUTIS, OFM

Estijos vicekonsulas THOMAS HEINSOO

Plk. ltn. GEDIMINAS GRINA

RŪTA ŠIŪLYTĖ-KLIČIENĖ

Sveikinimai

Programos pranešėjas Vidmantas Šilininkas supažindino su garbės svečiais, kurie tarė sveikinimo žodžius. Tai Estijos vicekonsulas Thomas Heinsoo, pasveikinęs lietuvius Estų bendruomenės vardu; Lietuvos karo atašė plk. ltn. Gediminas Grina, atvykęs iš Vašingtono, palinkėjo Kanados lietuviams sėkmės ir ilgametės veiklos Bendruomenei; federacinio parlamento narė Sarmite Bulte sveikino savo ir savo bendradarbių vardu, perskaitė Kanados ministerio pirmininko J. Chretien sveikinimą.

Sveikinimus raštu skaite programos pranešėja Virginija Ruškienė. Sveikino Lietuvos

(Nukelta į 2-rą psl.)

Šiame numeryje

"Vienas peiks, kitas girs..."
Minėjimų pobūdis priklauso nuo rengiančių apylinkų pajėgų
Visus lietuvius jungianti šventė
Įsijungimas į Vakarų sistemas nesąs galutinis Lietuvos tikslas
Praeities keliai, vedę į dabartį
Nusikaltimo vykdytojus laimino parsidavę tautiečiai
"Nelikti nenaudėliu"
Kolchoze ypač buvo skiepijamas ateizmas
Po 58 metų Lietuvon sugrįžus
Žemdirbiai subėgo į miestus, pasikeitė žmonių užimtumas
"Juodojo kalifo" paslaptis
Negaliu pamiršti pokalbių su Afganistano motinomis
Šiuolaikinio meno proveržiai Lietuvoje
Menininkas kuria, komersantas apmoka išlaidas
Egzodo vaikų literatūra: sugrįžimas į namus I
Buvo vengiama net užsiminti apie rašytojus, pasitraukusius į Vakarus
Nauja "Varpo" laida
Mažųjų tautų tikras ginklas yra garbinga kova už tiesą

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672 FAX 905 290-9802 E-mail: tevzib@pathcom.com
www.tzib.com
PAP Registration No. 09408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $45, rėmėjo – $55, garbės – $65. Oro paštu į užjūrius – $170, paprastu paštu – $60. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication: 2221 Niagara Falls Blvd., Niagara Falls, NY 14304-5709. Subscriptions: regular $45.00, patron $55.00, sponsor $65.00 per year. Airmail overseas – $170, regular mail overseas – $60. PERIODICALS Postage paid at Niagara Falls, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1072 Niagara Falls, NY 14304. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

RELIGINIAME GYVENIME

Lietuvos vyskupų konferencijos visumos posėdis įvyko Vilniuje š.m. vasario 6 d. Dalyvavo visi Lietuvos vyskupai ir apaštalinis nuncijus arkiv. P. S. Zurbriggen. Kardinolas A. J. Bačkis padarė pranešimą apie atliktus darbus ir kylančias problemas, dalyvius supažindino su išsiųstais dokumentais, papasakojo apie susitikimus su valdžios pareigūnais. Pasak kardinolo, kelia nerimą kai kurie įstatymų projektai, neatitinkantys Lietuvos ir Šventojo Sosto pasirašytų ir patvirtintų sutarčių; pvz. švietimo įstatymo projektas, kuriame siūloma išbraukti dorinio ugdymo privalomumą mokyklose, ir keičiamos nevalstybinių mokyklų finansavimo nuostatos; kelia rūpesčių ir lyties pakeitimo įstatymas. Kardinolas taipgi papasakojo apie savo susitikimą su Lietuvos užsienio reikalų ministeriu A. Valioniu, kuriam pakartotos Katalikų Bendrijos jau anksčiau pareikštos pozicijos. Posėdyje vyskupai, aptarę Lietuvos įsijungimą į Europos sąjungą, nusprendė raginti žmones referendume balsuoti teigiamai. Vilniuje š.m. kovo 3 d. įvyks konferencija, skirta paminėti Lietuvos ir Šventojo Sosto diplomatinių santykių 80-mečiui ir pirmojo konkordato 75-mečiui. Posėdyje aptarti kiti svarbesnieji einamieji reikalai. Į bendrąjį posėdį vyskupai vėl susirinks š.m. kovo 14 d. Kaune.

Vilniaus arkikatedroje, minint Sausio 13-tąją, iškilmingoms Mišioms š.m. sausio 12, sekmadienį, vadovavo kardinolas A. J. Bačkis, koncelebravo apaštališkasis nuncijus arkiv. P. S. Zurbriggen, vysk. J. Tunaitis, kun. R. Doveika. Be kitų aukštų Lietuvos pareigūnų, pamaldose dalyvavo ministeris pirmininkas A. Brazauskas, seimo pirm. A. Paulauskas, seimo narys prof. V. Landsbergis ir krašto apsaugos ministeris L. Linkevičius. Kardinolas pamoksle pabrėžė svarbą aukos ir meilės, kuri negali būti matuojama, nes tai pilnatvė. Sausio 13-tosios žuvusieji buvo pagerbti Antakalnio, Alytaus, Kauno, Kėdainių, Marijampolės, Rokiškio kapinėse. Vilniuje prie Radijo ir televizijos pastato bei Kaune Vienybės aikštėje buvo uždegti laužai, vakare vyko koncertai. Seime surengtoje konferencijoje *Baltijos laisvė: Vakarų požiūris* Telšių vyskupas J. Boruta, SJ, perskaitė pranešimą *Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika ir žmogaus teisių sąjūdis Vakaruose*. Ši konferencija buvo skirta Europos parlamento rezoliucijos, smerkiančios Baltijos valstybių okupaciją, 20-mečiui paminėti.

Lietuvos kariuomenės karo kapelionų ataskaitinė konferencija įvyko š.m. sausio 12 d. Krašto apsaugos ministerijoje. Dalyvavo kariuomenės ordinaras vysk. E. Bartulis, vyriausiasis kariuomenės kapelionas plk. ltn. J. Gražulis, vyr. kapeliono referentė M. Vaičaitytė ir visi karo kapelionai. Apžvelgta 2002 metų veikla, numatyti veiklos planai šiems metams. Pareikšta padėka kun. A. Kazlauskui už parengtą maldos vadovą kariams. Vyr. kapelionas pasidžiaugė, kad buvo užmegzti ryšiai su Vokietijos, Austrijos, Švedijos, Šveicarijos, Belgijos kariuomenių sielovados vadovybėmis; puoselėjami ryšiai su JAV, Kanados, Italijos, Prancūzijos ir kitų kraštų vyriausiais kapelionais. Apie praėjusių metų veiklą pranešimus taipgi padarė kiekvienas kapelionas. Pasidalinta ir rūpesčiais - tai apsunkintas bendravimas su privalomosios ir profesinės tarnybos kariais. Kapelionai vos tik vieną kartą per mėnesį įstengia aplankyti karius, jų šeimas. Prašyta paskirti daugiau kapelionų. Vyr. kapelionas kvietė iškylančias problemas spręsti drauge. Vysk. E. Bartulis visiems padėkojo už gerą tarnybą, kvietė rodyti tinkamą ir patrauklų pavyzdį, melstis vieniems už kitus.

OVER A CENTURY OF SERVICE 18 74

Turner & Porter

LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

Savaitė Lietuvoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Išvados apie muitines

Europos sąjungos žinovų išvadose pareikšta kritika apie Lietuvos muitinės veiklą, rašo *Lietuvos rytas* (2003.I.31). Ataskaitoje teigiama, kad "civilizuotą vadybą šioje įstaigoje keičia tiesioginis valdymas iš vyriausiojo muitininko Valerijono Valicko kabineto", ir kad "didžioji dalis institucijos pastangų skiriama ne kontrabandos paieškai, o kolegoms šnipinėti". ES žinovai pastebėjo itin didelį trūkumą pasitikėjimo. Neneigdami sąžiningumo problemų jie mano, kad jas galima pašalinti sukuriant skaidrias organizacijos sistemas. Jų nuomone, Lietuvos muitinė nepajėgs tinkamai kontroliuoti rytinės Europos sąjungos sienos, jeigu nebus pakeista jos struktūra.

PHARE programos finansuojama ataskaita mažai skiriasi nuo pernykštės. Muitininkai bandė atkreipti vyriausybės dėmesį į muitinės struktūros ir darbo organizavimo bei finansavimo ypatumus, pabrėžė, kad įvairūs pakeitimai nesukūrė galimybių pasiekti norimų ar pareikštų tikslų. Nuo to laiko pradėjo mažėti darbuotojų, mėginusių atskleisti muitinės problemas. "...Galima manyti, jog įžvelgiama kliūtis sujungiant Lietuvą su bendra ES muitų sistema". **RSJ**

AtA
LIŪDAI SAMULEVIČIENEI
mirus,

jos broliui JUOZUI ŠARŪNUI ir jo žmonai JANINAI reiškiame nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime –

I. P. Baronai *M. A. Gverzdžiai*
E. Kuraitienė *O. A. Pamataičiai*
N. A. Simonavičiai

Mirties pranešimas
AtA
JONAS KABLYS

mirė 2003 m. vasario 14 d. Liko liūdinti žmona Ingrida, anksčiau netekusi sūnaus Vytauto, sūnus Raimundas, dukraitė Viktorija.

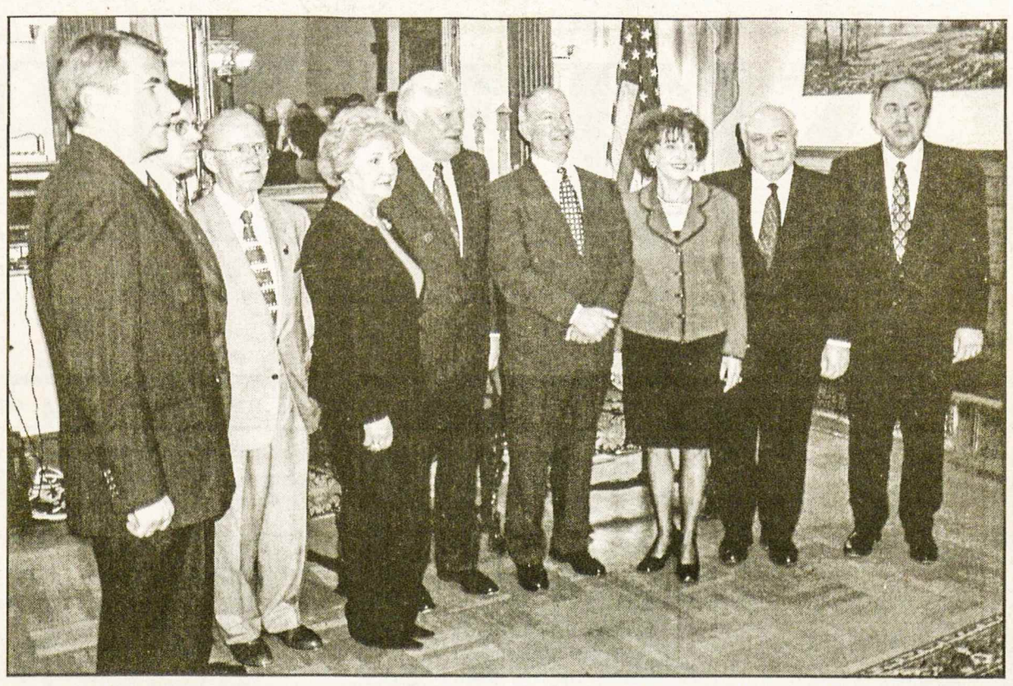

Vasario 6 d. Lietuvos ministeris pirmininkas Algirdas Brazauskas Lietuvos ambasadoje Vašingtone susitiko su 5-ių pagrindinių JAV lietuvių organizacijų vadovais. Nuotraukoje (iš kairės): LR ambasadorius JAV V. Ušackas, ALT pirmininkas S. Kuprys, JAV Lietuvių respublikonų federacijos pirmininkas J. Urbonas, K. Brazauskienė, min. pirmininkas A. Brazauskas, Vyčių Lietuvos reikalų komiteto pirmininkas J. Mankus, Baltijos-Amerikos laisvės lygos viceprezidentė, JAV LB Vakarų regiono pirmininkė A. Nelsienė, JAV LB KV pirmininkas A. Gečys, Lietuvos-Amerikos demokratų lygos pirmininkas R. Česonis **Nuotr. R. Kačinsko**

Praeities keliai, vedę į dabartį

Iš dabarties laimėjimų žvelgiant į nueitą Lietuvos kelią, vainikuotą valstybine nepriklausomybe

DR. BENEDIKTAS MARMA

Be tėvynės negaliu sušilti
Svetimojo židinio liepsna.
Be tėvynės ir gyvent, ir mirti
Visoj žemėj vietos negana.
(K. Bradūnas)

Kiekvieno lietuvio dvasioje slypi stiprybė, kuri prabyla sąžinei, kai tauta, Tėvynė, esti pavojuje. Taip šimtmečius Lietuva vergavusi, egzistuojanti ypatingose geopolitinėse sąlygose, 50 metų iškentusi nenusakomą XX šimtmečio žiaurų smurtą, prievartą, nežmonišką pasityčiojimą, gelbėjosi Lietuva sūnų dėka, išlaikydama savo orumą, tautiškumą.

Okupantai žinojo, kad sunaikinę kalbą, lietuvius, tautą, sunaikins ir Lietuvą – valstybę. Visų Lietuvos okupantų vienodas tikslas. Pasmaugti Lietuvą jos pačios rankomis. Atėjūnai, tironai, besiginančius tautiečius savoje žemėje drįso vadinti banditais, fašistais ir pan. Jau 1940.VI.15 užkapojo kardais Ūtos posto pasienietį A. Barauską, pribaigė šūviu. Po metų ties Rūdininkais sugavę viršilą J. Švilpą užmetė mirtinai ant šautuvų durtuvų. Liko išsaugotas kapas Rūdininkų kapinėse.

Be galo skaudu, kad nusikaltimo vykdytojus laimino parsidavę tautiečiai... Kas trečias lietuvis nukentėjo nuo genocido. Kas šeštas tapo tremtiniu. 1940 – 1953 m. buvo deportuota 592,660 Lietuvos gyventojų. O kas vyko Budavonės miške, Rainių miškelyje, Panevėžyje, Pravieniškėse, Paneriuose, Klepočiuose, įvairiuose rūsiuose, garažuose ir pan.? Tai buvo veidmainystės metai. Pasak lotynų: "Burnoje – medus, žodžiai – pienas, širdyje – tulžis, darbuose – klasta".

Okupacijas patyrusiam lietuviui tėvynė – tai vėliavų vėliava. Suburianti, vienijanti, teikianti neišpasakytą pasiaukojimą ir drąsą kovoje su priešu. Gimdanti didžiavyrius (1831, 1863, 1941 m.): E. Platerytę, Kranauską, Sierakauską, Mackevičių, Kalinauską, tūkstančius vyrų ir moterų, žuvusių pasipriešinimo kovose. To nepamirš istorija, nes ji buvo rašoma krauju. Privalu tai žinoti Lietuvos istorijos mokytojams, nes jie ruošia būsimuosius tėvynės saugotojus. *Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semią*. Tas, kuris nemyli laisvės ir tiesos, gali būti galingu žmogumi, bet niekada nebus didžiu žmogumi (Volteras).

Šiandienos mokytojams ryškus pavyzdys – tai partizanas Br. Krivickas, kuris sėmėsi stiprybės iš K. Binkio dedikacijos knygelėje, kurią gavo baigęs pradžios mokyklą: "Jūs esate trečioji karta. Jūsų seneliai prikėlė Lietuvą. Jūsų tėvai atkovojo jai nepriklausomybę, sukūrė valstybės pagrindus, nudirbo būtiniausius darbus, o jūsų trečios kartos uždavinys, atsirėmus į šį tvirtą ir didingą pagrindą, padaryti Lietuvą kultūringą, gražią ir laimingą". Šie žodžiai kėlė kovon prieš galingą, klastingą okupantą. Taip brendo LAF 1940 – 1941 m. Lietuvos laisvės kovos sąjūdis ir jo 1949 m. vasario mėn. 16 d. garsioji Deklaracija, papuošusi aukso raidėmis Lietuvos istoriją.

Nenusakomas pasiaukojimas buvo J. Žemaičio, Ad. Ramanausko, K. Veverskio (po mirties tapusių generolais), J. Lukšos, J. Būtėno (kardinolo A. Bačkio dėdė), Medininkų televizijos bokšto gynėjų kartu su daugeliu Lietuvos karininkų, šaulių ir tūkstančių aukų, padėjusių galvas ant tėvynės laisvės aukuro, nukankintų šiaurėje, Sibiro platybėse, laidavo pažemintos ir sutryptos, ištrinamos iš Europos žemėlapio, Lietuvos (tarytum feniksо) prisikėlimą pasaulio akivaizdoje, didelio patriotizmo dėka. "Sakyk, Tėvynę mylime labiau mes už gyvenimą" S. N. Tuo tarpu keista, kai kurie filosofuojantys patriotus, pasiaukojančius tėvynei, per eterį yra pavadinę idiotais ir pan. Iki šiol viešai neatsiprašę...

Po ilgų sumaišties metų nepamirštame dar 1998 m. draudžiamos švęsti Vasario 16 šventės. (CK I sekretorius R. Songaila). Lietuvių tauta 1989.VIII. 23 vieningai, neverčiama keliais takeliais atėjo į Baltijos kelią pademonstruoti pasauliui savo ryžto, pasitikrinti ir susipažinti su dar "kaukėtais". Jutome, jog atgimstančios tėvynės gyvybiniai reikalai viršijo kiekvieno dalyvio asmeninius, grupinius siekius. Perestroikininkams, buvusiems "angelams sargams" keliai siaurėjo. Todėl jie tapo naujų dienų aktyvistais ir net laikmečio "aukomis", bejėgiais. Kai kurie iš "didelės meilės" ir pagarbos Lietuvai panaudojo tankus nekaltųjų traiškymui. Kremlius tapo kurčias, nebylys. Prabilo iš kruvinais vikšrais žlegančių tankų sausio 13-osios naktį...

Tačiau po didžiųjų diplomatinių pastangų, sugebėjimo sumaniai išnaudoti staigių peripetijų momentus, atsiradusias naujas situacijas sušvito Lietuvos laisvė.

Žaidžiant su gudriu, patyrusiu, ypatingai ginkluotu okupantu, ryžtu, tautos vienybe, dainomis, giesmėmis ir nuoširdžiomis maldomis pavyko apsvaiginti galijotą jam visiškai sulūžus XII.8 žaibiškai pasprukti iš dar aštrių nagų. Tik 1990.III.11 18 val. po sudėtingų svarstymų, abejonių buvo įmanoma skelbti puikiai paruoštą aktą dėl Lietuvos valstybės atstatymo jau turint teisę nedelsiant tvirtinti jį Lietuvos vyčiu, nepaisant, kad dar sovietinė, rusų liaudies vadinama "Strašnaja armija" A. Brazausko buvo laikoma Lietuvos suvereniteto garantu. Citatoje akto paskutinę pastraipą: "Ir štai Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, kaip suvereninių galių reiškėją, šiuo aktu pradeda realizuoti visą valstybės suverenitetą". Po aktu pasirašė Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis, sekretorius L. Sabutis. Vilnius 1990.III.11 nr. 1 – 12. Už šį aktą balsavo 124 atstovai, prieš nebalsavo niekas. Susilaikė šeši. Visi sustojo ir su džiaugsmo ašaromis akyse sugiedojo Lietuvos himną, kurį lydėjo garsūs plojimai. Lietuva tapo laisva.

Primintina, jog kovo 11 d. buvo išpranašauta kroato skulptoriaus Branko Grigarovičiaus 1979 m. Šarlotenburge (Berlyno priemiesčio karalių rūmų parko steloje).

B. Jelcinas, priimdamas žymenį ir padėką iš Vytauto Landsbergio, pabrėžė, kad Vilniaus įvykiai stiprino Rusijos demokratinį vyksmą ir buvo laimėtas Maskvos pučas.

Džiugu, kad Lietuva pasikeitusi, numetusi svetimą rūbą, kurį užvilko svetimi. Gydo dar skausmingas pūliuojančias žaizdas, vis dar karščiuodama dėl budelio ir aukos sindromo.

Šiandieną Lietuvai reikia dorų sūnų ir dukrų, kurie sugebėtų valstybės interesus iškelti aukščiau visų kitų ir vestų į šviesią plačių galimybių ateitį.

Kraujo verpetuose skandinta,
Plėšikų batais trypta, deginta,
Garbingai de profundis prisikėlei –
Būk amžius laiminga ir laisva
Mano Tėvyne Lietuva (B. N.)

Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko Algirdo Brazausko sveikinimas išeivijai Vasario 16-osios proga

Mielieji tautiečiai,

Švęsdami jubiliejinę – 85-ąją – Lietuvos valstybės nepriklausomybės akto sukaktį, galime ją vertinti kaip mūsų valstybės ir visų jos žmonių vienybės, išdidumo ir pergalės šventę.

Žvelgdami iš istorinės retrospektyvos, vertiname 1918-ųjų metų Nepriklausomybės akto paskelbimą kaip drąsų ir rizikingą žingsnį. Bendras Lietuvos žmonių siekis kurti savo kraštą klestintį ir nepriklausomą davė vaisius, kuriais šiandien galime pagrįstai didžiuotis. Ne tik galutinai ir negrįžtamai įtvirtinome savo valstybingumą, bet esame ir savarankiški pagrindinių tarptautinių organizacijų nariai, stovime ant narystės Europos Sąjungoje ir Šiaurės Atlanto aljanse slenksčio.

Mieli tautiečiai, likimo išblaškyti po įvairius kraštus, Jūs esate Lietuvai labai reikalingi. Džiaugiamės Jūsų pastangomis išlaikyti lietuvybę ir būti išdidžiais savo ar savo tėvų gimtinės atstovais. Lietuva stiprėja ir sparčiai kyla iš sąstingio. Skleiskite šią žinią kuo plačiau!

Nuoširdžiai sveikinu Jus visus šią mūsų valstybei reikšmingą dieną ir dėkoju už Jūsų svarų indėlį kuriant stiprią ir klestinčią Lietuvą.

Ministras Pirmininkas *ALGIRDAS BRAZAUSKAS*

Ar teisėti prezidento rinkimai?

Žiniasklaida skelbia, kad Rolandas Paksas išrinktas Lietuvos prezidentu su finansine Rusijos parama

J. P. KEDYS

Apie tai pasklido žinios spaudoje, televizijoje ir net per radijo stotį Australijoje lietuvių kalba. PLB atstovas Gabrielius Žemkalnis, gyvenantis Vilniuje, pranešė, jog V. Adamkaus rinkiminės išlaidos buvo 2 mln. Lt, o R. Pakso – 3.3 mln. Lt. Pastarųjų dalį sudarė Rusijos finansinė parama. Buvęs Seimo atstovas Centro partijos narys Ozolas, darydamas pranešimą, paskelbė, jog R. Pakso rinkiminės išlaidos sudarė 5 mln. Lt, kurių žymią dalį sudarė Rusijos lėšos.

Lietuvoje ši Rusijos parama R. Pakso rinkimuose taip pat sukėlė didelį nusistebėjimą. Apie tai rašė verslininkų laikraštis *Verslo žinios*, žymiausias Vilniaus žurnalas *Veidas, Lietuvos rytas* ir kiti laikraščiai.

Ši Rusijos parama R. Pakso išrinkimui iškelia gana rimtą teisinį klausimą, būtent pačių prezidentinių rinkimų teisėtumą! Dėl to vien žiniasklaidos rašiniais šis reikalas negali baigtis! Rinkiminė komisija privalo surinkti visą medžiagą, kuri buvo panaudota iš Rusijos pusės R. Pakso rinkimų reikalui, ir tą medžiagą perduoti Aukščiausiam Lietuvos teismui, kuris turi padaryti teisinį sprendimą: ar R. Pakso išrinkimas buvo teisėtas. Jeigu tai nebus padaryta, R. Pakso išrinkimas visus 5 metus kabos ore ir bus nesibaigiančių ginčų dingstis.

Čia būtina pabrėžti, jog Prezidentinė rinkimų komisija yra sudaroma ir keičiama pagal valdžios potvarkius. Nors žiniasklaida plačiai skelbia apie platų Rusijos finansavimą R. Pakso kandidatūros rinkimų metu, tačiau dabartinė A. Brazausko vyriausybė kol kas nerodo jokio susidomėjimo šiuo klausimu.

Vasario 16-tosios minėjime š.m. vasario 16 d. Anapilio salėje visuomenininkės premiją gavusi Rūta Šiūlytė-Kličienė iš Otavos (viduryje) su KLB krašto valdybos pirmininke Rūta Žilinskiene ir premiją įteikusiu Prisikėlimo kredito kooperatyvo valdybos pirmininku Liudu Matuku
Nuotr. K. Baliūnaitės

Visus lietuvius jungianti...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

seimo pirmininkas Artūras Paulauskas, PLB valdybos pirmininkas Vyt. Kamantas, Toronto miesto meras Mel Lastman ir Ontario premjeras E. Eves.

Minėjimo pabaiga

Programą užsklendė Toronto lietuvių jaunimo ansamblis "Gintaras", vad. Ritos Karasiejienės, Gintarės Kalendrienės ir Romo Janušonio. Grojant kaimo kapelai (Teodoras Pabrėža, Valdas Ramanauskas, Juozas Balaišis ir Rūta Melkienė) gintariečiai šmaikščiai ir įdomiai pašoko *Putinėlį* (chor. G. Breichmanienės, muz. Mūro), *Grybautojus* (chor. J. Gudavičiaus, muz. A. Bražinsko), *Šapnagių polką* (chor. T. Kabilataitės, muz. V. Juozapaičio) ir lietuvių liaudies ratelių pynę, susilaukę entuziastingo žiūrovų įvertinimo.

Progamos atlikėjams, svečiams, gausiems tautiečiams šventės rengėjų vardu padėkojo KLB Toronto apylinkės pirmininkė Danutė Garbaliauskienė ir pakvietė visus pasivaišinti, pabendrauti, pasidžiaugti švente. Kaimo kapelai pritariant, sugiedotas Tautos himnas, išneštos vėliavos. Prie gėlytėmis papuoštų, baltai dengtų stalų minėjimo dalyviai vaišinosi vynu, užkandėliais bei kava, dalinosi įspūdžiais, gerai įvertino vos dviejų valandų programos trukmę ir atlikimą, apgailestavo, kad vidurinio amžiaus dalyvių nedaug, domėjosi platinamu KLB 50-mečio leidiniu, geru žodžiu paminėjo lietuviškuosius bankelius "Paramą" ir Prisikėlimą – minėjimo mecenatus. **Snk.**

Atskridęs su sraigtasparniu į Švenčionių gimnazijos stadioną, R. Paksas pažadėjo Lietuvoje įvesti tvarką...
Nuotr. St. Tumėno

"Juodojo kalifo" paslaptis

Sovietinė Afganistano okupacija ir dingusios brangenybės

GIEDRĖ MILUKAITĖ

"Juoduoju kalifu" buvo vadinama Persijos valdovų Nadyr-Šacho tiara (galvos apdangalas), kuris visas nusagstytas brangiausiais deimantais. Ši neįkainojama XVIII šimtmečio brangenybė buvo saugoma Afganistano karalių rezidencijoje Kabule. Bolševikai nuo seno, okupuodami šalis, po gražiais "išlaisvinimo", "internacionalinės pagalbos" žodžiais slėpė žiaurumą, žudynes ir plėšikavimą tuose užgrobtuose kraštuose. Nuo Antrojo pasaulinio karo KGB ir GRU, plėšikaudamos po užgrobtus kraštus, tarp savęs riejosi dėl grobio.

Praėjus vos ne 40 metų, matome kaip šios dvi slaptos raudonosios žinybos draskosi dėl grobio sovietinės armijos užpultame Afganistane. O vaidindami prieš pasaulį geradarius, jie skelbė, kad atlieka "internacionalinės pagalbos akciją". Prieš ginkluotą įsiveržimą į Afganistaną, sovietai ten lindo su visokiom humanitarinėm pagalbom, vaidino didelius afganistaniečių geradarius.

Daug profesorių, dėstytojų buvo siunčiama į tą šalį. Teko kalbėti su grįžusiais mokslo žmonėmis iš Afganistano. (Dirbdama gydytoja Kaune, turėjau plačias galimybes pažinti įvairių sluoksnių žmones). Visi tvirtino, kad tai gabi, energinga, daug žadanti ateityje šalis. Ten dirbusius profesorius, mokslo žmones stebino, kaip greit afganistaniečiai įsisavina mokslo žinias, ypač kalbas.

Ta humanitarinė sovietų pagalba, kaip ir visur kitur, buvo tik priedanga pasirengimui okupuoti tą kraštą, ištirti, surinkti žinias, kurstyti tarp vietinių neapykantą, žudynes suverčiant atsakomybę vienai tai kitai šalies grupuotei (Afganistanas – nevienalytė tauta, be to, ten labai stiprūs gentainių ryšiai). Tai atlikusi Sovietų Sąjunga grobikiškai užpuolė Afganistaną.

Įsiveržimas į Afganistaną pademonstravo pasauliui sovietų ekspansiją. "Per jungtines KGB ir GRU operacijas Kabule dingo neįkainojamos Afganistano istorinės relikvijos", rašo Alvydas Dargis straipsnyje *Nematoma jėga kaustė žudikus ir pareigūnus.* (*Lietuvos rytas,* 2000 m. rugsėjo 9 d., nr. 212 (2957)). Kaip liaudis sako, kas pirmesnis, tas geresnis... Šį kartą GRU aplenkė KGB.

1981-1982 m. Lietuvoje buvo dislokuoti sovietų desantinės kariuomenės daliniai, kurie vykdė labai slaptą KGB operaciją *Juodasis kalifas* – ieškojo Afganistano senovinių brangenybių.

Man teko 1987-1988 m. su šeima gyventi Taškente ir bendrauti su Afganistano inteligentijos atstovais, studentais, besimokančiais aukštosiose mokyklose. Iš jų lūpų išgirdau apie tos šalies tragediją, kurią sukėlė raudonųjų okupantų antplūdis. Tie sovietinės kariuomenės siautėjimai nužymėjo tą kalnų šalį ištisais kapinynais, jaunų žmonių, moterų ir net vaikų žudynėmis. Tam jie gamindavo specialiai žaislus – minas! Nuodydavo šulinius geriamo vandens. O juk karšto klimato zonoj nereikia nė aiškinti, ką reiškia vanduo!

Daug išgirdau apie sovietų žiaurumus tame kare ir iš grįžusių sovietinių karių. Daugumas jų nuo karo baisenybių visam amžiui tapo psichiškai pažeistais, arba tiesiog psichiniais ligoniais, kuriuos naktimis pastoviai kankindavo košmarai. Teko per vertėjus pasikalbėti ir su paprastais afganistaniečiais tiek senais, tiek jaunais, kurie atvykdavo į Taškentą aplankyti savo dirbančių ar besimokančių giminių.

Negaliu pamiršti pokalbių su Afganistano motinomis, kurių skausmas dėl nukankintų, žuvusių savo vaikų tarsi susiliejo su mano Tėvynės Lietuvos motinų kančia, kai tauta, užgrobus raudoniesiems okupantams Lietuvą, prarado nepriklausomybę.

Visa tai mane nepaprastai jaudino ir jaudina dabar tos šalies likimas, kadangi mažom tautom nėra lengva, kol pasaulį valdo militarinė jėga, o ne dvidešimt pirmo amžiaus žmogaus protas, apšviestas Dievo šviesa.

Begalinis troškimas plėstis, valdyti, užgrobtų kraštų plėšikavimas iš tikrųjų jau virto atgyvena, pasenusiu politikos modeliu, kurį taip drastiškai panaudojo sovietinė armija Afganistane, pažeidusi tarptautinę teisę.

Kur dingo Afganistano senovinės neįkainojamos brangenybės sovietiniame pragare, kas dabartinis jų savininkas, sugriuvus sovietinei imperijai, kada bus surastos, grąžintos Afganistanui tos relikvijos, klausimas lieka atviras – "Juodojo kalifo" paslaptis?! Turtingiausių turtingiausieji vardo neturi...

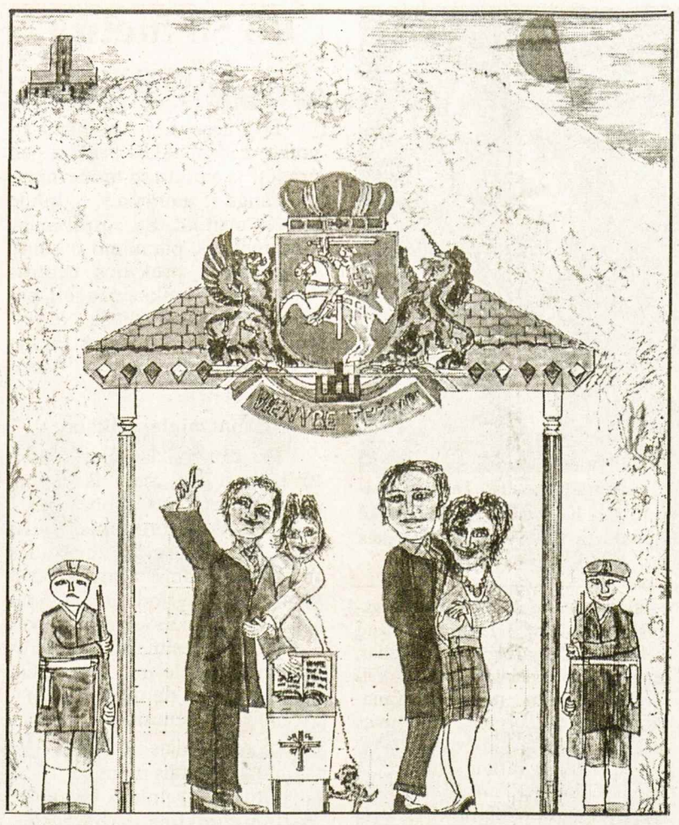

Archit. Edmundas Arbas, šaržas: naujai išrinkto Lietuvos prezidento Rolando Pakso įvedybos (inauguracija) bei priesaika ir prezidento Valdo Adamkaus pasitraukimas

"Nelikti nenaudėliu"

VIKTORAS ALEKNA

Užgrūdintas našlaičio vargų Paulius Petronis sovietmečiu steigė slaptas spaustuves ir leido knygas

Tokiu pavadinimu pernai po Lietuvą paplito nestora (48 p.) knygelė. Tai Pauliaus Petronio atsiminimai apie varganą našlaičio vaikystę, vingrias jaunuolio ir brandaus vyro keliones, sudėtingus brandaus amžiaus sulaukusio vyro slaptų spaustuvių steigėjo, jose išspausdintų knygų platinimo kelius ir žilos senatvės dienų vargus, primenantys gulbės giesmę.

P. Petronis gimė 1916 m. spalio 22 d. Vabalninko parapijos dideliame Gumbelių kaime. Čia gyveno net 56 ūkininkai, o Pauliaus tėvo Antano, teturinčio vos du ha žemės, trobelė stovėjo pačiame sodžiaus gale prie kelio į šiaurę. Paulius vos dvejų metų neteko motinos. Tėvas parvedė pamotę, bet ji buvo tokia gera, kad užstodavo vaikus, jei tėvas mėgindavo griežčiau bausti kuo nors prasižengusius...

Neturtingo našlaičio dalia – samdinio piemenėlio dienos ištisas vasaras, o rudenį nuo lapkričio 1 d. vis dėlto pradžios mokyklos suolas, kurios keturis skyrius baigė jau eidamas šešioliktus metus. Tais pačiais metais vakarais lankė žiemos žemės ūkio kursus ir juos taip pat baigė. Bet ūkininku nepasidarė, nes tėvas ir žemės neturėjo.

Paulius ir turtingesnių karves bei aveles su ėriukais ganydamas neužmiršdavo per žiemą vartyti knygų: vienoje rankoje piemens botagėlis, kitoje knygelė ar net ir storoka knyga. Beskaitant kilo vis didesnis noras siekti aukštesnių mokslų. Tik kaip? Šešiolikmečio Lietuvoje jau ir į gimnazijos pirmą klasę nepriimtų. Beskaitydamas vieną jau seniai išleistą knygą, užtiko, kad Italijoje yra tokia saleziečių brolija, kuri priima vaikus iš viso pasaulio ir neturtingus net nemokamai moko, rengia juos kunigais misionieriais. Kaip ten pakliūti? Ryžosi vykti pėsčias į Italiją ir ten susirasti Turino miestą – saleziečių centrą. Ir ką pasakysite, jei paskaitysite, kad P. Petronis vis dėlto nukeliavo į Turiną. Tikras romanas.

Ten jau mokosi kartu su kitais ne tik italų, bet ir lotynų kalbos; laimingas dideliame panašaus amžiaus jaunuolių būryje svajoja apie tas dienas, kai baigęs mokslus darbuosis kur nors Indonezijoj ar Brazilijoj. Jis gerai atsimena Evangelijoje Kristaus pasakytus žodžius: "pjūtis didelė, o darbininkų maža" ir ryžtasi papildyti tos pjūties darbininkų gretas.

Bet po metų suserga plaučių liga, sunkiam misijų kraštų darbui nebus tinkamas pjūties darbininkas; grąžinamas į Lietuvą, kur randa vietelę Vytėnų saleziečių vienuolyne. Čia jį užklumpa 1940 m. Sovietų okupacija, kuri vienuoliams įsakė per 24 valandas išnykti iš Vytėnų.

P. Petronis rado prieglobstį Kauno Karmelitų šventovėje zakristijonu. Vokiečių okupacijos metais saleziečiai vėl susirinko Vytėnuose, ten įsteigia progimnaziją, o P. Petronis jau toje progimnazijoje tikybos mokytojas. Jie ten slepia ir žydus, ypač jų vaikus, kiek ten jų gali tilpti. P. Petronis porą metų Vytėnuose bendrauja su būsimu rašytoju Iciku Meru, kuris toje progimnazijoje mokėsi Jonelio Dainio pravarde. Susirašinėja lig šiol.

Grįžę sovietai, kurį laiką leido Vytėnuose laikytis saleziečiams ir net veikti jų gimnazijai. Tačiau 1948 m. vasarai baigiantis į Vytėnus atvyko šimtai enkavedistų ir visiems įsakė per šešias valandas išnykti iš Vytėnų...

P. Petronis grįžo į Kupiškį, po kiek laiko įsidarbino Sveikatos apsaugos skyriuje sanitarinio švietimo instruktoriumi, vėliau Panevėžyje išlaikęs egzaminus gavo medicinos sesers diplomą. Vievyje apie ketvertą metų dirbo Sanitarinės epidemijos stotyje, per trejus metus baigė medicinos felčerių mokyklą. Darbą gavo Kauno raj. Viršužiglio medicinos punkto vedėju, kur rūpinosi ne tik kūno, bet ir žmonių dvasios sveikata. Už tai gavo vėliavą ir buvo perkeltas į pažangiausią rajono holchozo "Kelias į komunizmą", kurio pirmininke buvo garsioji komunistė Genovaitė Bundzienė. Kolchoze ypač buvo skiepijamas ateizmas, norėta P. Petronį padaryti vienu iš ateizmo skelbėjų. Bet išėjo atvirkščiai. P. Petronis prisiminė dar jaunystėje įsidėmėtus Evangelijos žodžius *pjūtis didelė, o darbininkų maža.* Matydamas Lietuvos žmonių, ypač jaunimo, didelį dvasinį skurdinimą ir jau ryškėjantį nuskurdimą, veiklią valdžios kovą prieš krikščionišką mokymą bei auklėjimą – ryžosi dar labiau įsitraukti į švietėjišką veiklą: slapta spausdinti auklėjamo ir religinio turinio knygeles bei jas platinti visoje Lietuvoje.

P. Petroniui pavyko rasti bendraminčių: Šilalėje Steponą Girčį, Viršužiglyje Balčiūnų šeimą, Kapčiamiestyje Monikos Žaltauskaitės sodyboje įsteigta spaustuvė. Spaustuvės skyriai buvo įsteigti Kaune ir Vilniuje, iš viso daugiau kaip dešimt spaustuvių. Kai kurios knygelės buvo spausdinamos iš karto net keliose spaustuvėlėse. Knygelės buvo spausdinamos dideliais kiekiais – 6,000 – 10,000 egzempliorių. Jas platinti padėjo kunigai, ypač Sigitas Tamkevičius ir Juozas Zdebskis.

Tūkstantiniais tiražais spausdino knygeles *Jėzus ir aš, Aukštyn širdis, Katechetinis vadovėlis.* T. Toth raštus, tikybos vadovėlį *Jaunos sielos religinis auklėjimas* (šios knygelės autorius – pats P. Petronis) ir kitos.

Vienoje vietoje spaustuvėlės veikdavo keletą metų, o ilgiausiai dirbo Vilniaus Salininkų priemestyje. Per devynerius metus buvo išspausdinta ir išplatinta daugiau kaip 300,000 religinio turinio knygelių. Tačiau 1973 m. KGB saugumiečiai pagaliau susekė Salininkų spaustuvėlę, jos savininką Joną Stašaitį suėmė. Kiek vėliau ir kitus talkininkus: Petrą Plumpą, Nijolę Sadūnaitę, kitus, pagaliau 1973 m. lapkričio 19 d. buvo suimtas ir P. Petronis. Jis metus išlaikytas Vilniaus saugumo rūsiuose, nuteistas keturiems metams griežto režimo lagerio bausme ir kalintas Mordovijos lageriuose. Atlikęs bausmę, grįžo į Lietuvą ir toliau dirbo felčerio darbą. Atsikūrus Lietuvai, P. Petronis septynerius metus dėstė tikybą Kaišiadorių vyskupijos mokyklose.

P. Petronis pagaliau buvo reabilituotas – jam buvo išmokėta 3,000 litų. Tuo būdu jis galėjo tęsti knygelių leidimą. 1990-2001 m. išleido dar septynias paprastesnio turinio knygeles bendru 97,000 tiražu:

Už aukštuosius idealus – 30,000, *Kristaus pašauktųjų keliu* – 10,000, *Jaunimo švyturiai ir šešėliai* – 10,000, *Pasakojimai apie Jėzų mažiesiems* (kun. St. Ylos) – 10,000, *Mažųjų maldos* (kun. St. Ylos) – 20,000, *Apie šv. kun. J. Bosko* (saleziečių leid.) – 10,000, *Stebuklai įrodo tikrąjį tikėjimą* – (parengtą P. Petronio pagal vysk. Pr. Būčio veikalus) – 7,000. Pagaliau 2002 m. buvo išleista paties P. Petronio atsiminimai *Nelikti nenaudėliu.*

Ši knygelė – P. Petronio gulbės giesmė. Tų pačių metų vasarą jis, būdamas jau visai silpnos sveikatos, apsigyveno Vilniaus tremtinių namuose ir čia š.m. sausio 11 d. mirė. Palaidotas Kupiškio raj. Salamiesčio parapijos kapinėse.

Čečėnijos atstovės Lietuvoje

Nužudyto Čečėnijos prezidento Dudajevo žmona ir jos palydovė atstovė Lietuvai susitiko Vilniuje su lietuviais veikėjais

ALGIMANTAS ZOLUBAS

Čečėnijos nepriklausomybei remti Vilniaus komitetas vasario 5 d. Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) būstinėje surengė komiteto narių, politinių kalinių ir tremtinių, Sausio 13-osios brolijos, Laisvės kovų dalyvių bei mokslo ir kultūros organizacijų atstovų susitikimą su Čečėnijos Respublikos-Ičkerijos klastingai nužudyto prezidento Džocharo Dudajevo našle, poete, dailininke Ala Dudajeva.

Į susitikimą viešnią atlydėjo Čečėnijos atstovė Lietuvoje Aminat Saijeva.

Susitikimo dalyviams Ala Dudajeva pateikė kai kurių kraupių statistinių duomenų, smurto mastą, tremčių, žudynių, klaikių išniekinimų epizodų.

Rusija pažeidė pačios pasirašytas JTO tarptautinės teisės normas ir iššaudė apie 250 tūkstančių bei iš namų išvarė apie 80 proc. žmonių, sugriovė šalies ūkį, padarė apie 300 bilijonų JAV dolerių žalą, nutraukė humanitarinę pagalbą iš užsienio šalių. Rusija tęsia "išdegintos žemės" politiką Čečėnijoje.

Viešnia pristatė rusų kalba parašytą savo knygą *Milijon pervyj.* Ši knyga pasakoja apie Džocharą Dudajevą, apie didelę meilę ir mirtį. Autorė iš knygos paskaitė savo ir vyro eilių, parodė savo tapytų paveikslų iliustracijas knygoje. Knygos pavadinime – Džocharo Dudajevo žodžiai. Kai viename iš susitikimų su tautiečiais buvo paklausta, ar jis esąs generolas, Džocharas Dudajevas atsakė: "Milijonas pirmasis". Tai – ne kokia kuklumo išraiška, o savo tautos karžygių įvertinimas. Per amžius kovose dėl laisvės jau buvo milijonas generolo vardo vertų karžygių. Tai liudija Čečėnijos himno žodžiai:

Greičiau uolos granito ims tirpti
kaip lydomas švinas,
Nei prarasim kovoj savo prigimtį
kilnią bent vienas.
Greičiau žemė iš karščio ims
skeldėt be žado,
Negu mes po žeme atsigulsime
garbę praradę.
Jei marins mus badu – medžio
šaknį mes imsime graužti,
Jei neduos mums vandens – žolių
rasą mes imsime gerti.
Atsiradom, kai vilkei vilkiukai
ėmė inkšti prie kojų.
Dievui, Tautai, Tėvynei – mes
savo gyvybę aukojam.

Viešnia įsitikinusi, kad ištobulinti ginklai, naikinimo būdai ir klestintis smurtas pasiekė ribą, kuri jau gresia visos civilizacijos būčiai. Tik sutelktomis dvasios galiomis, taikos siekiu galima išvengti žūties, o tai įmanoma pasiekti, jei Čečėnijos balsas neliks balsas, šaukiantis tyruose. Ar jis bus išgirstas, ar liks širdį veriančiu aidu? Viešnia viliasi, kad tą balsą išgirs pasaulis.

Ala Dudajeva atsakė į dalyvių pateiktus klausimus, Vilniaus Čečėnijos rėmimo komitetui dovanojo savo knygą. Savo ruožtu susitikimo dalyviai padovanojo viešniai tarptautinio kongreso *Komunizmo nusikaltimų įvertinimas* knygą su dalyvių parašais, įteikė gėlių.

(*Lietuvos aidas,* 2003 m. 31 nr.)

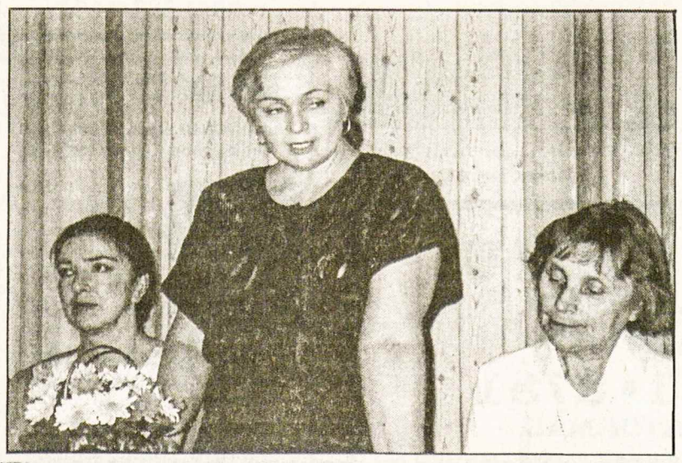

Čečėnijos atstovės Vilniuje. Iš k.: atstovė Saijeva, nužudyto prezidento Dudajevo žmona Ala, s. Nijolė Sadūnaitė

Po 58 metų Lietuvon sugrįžus

VYTAUTAS P. ZUBAS

Sugrįžimo negali būti be išėjimo. Mūsų išėjimas prasidėjo 1944 m. spalio 6-tos pavakarę, kai Raudonoji armija, per parą nuėjusi apie 60 km., pasiekė Barstyčių bažnytkaimį už 7 km. nuo mūsų. Nors savo mylimus Biržus palikom liepos 11 d. ir glaudėmės Žemaitijoje kaip pabėgėliai, bet per vasarą frontui nepajudėjus atsirado viltis, kad čia žiemosime.

Spalio mėnesį temsta anksti ir nebuvo laiko gaišti. Atsirado ir nepramatyta problema: ar imti nepilnametę žmonos seserį į nežinomą ateitį, ar palikti čia pas ūkininką, kad galėtų grįžti pas tėvus netoli Sedos. 15 metų gimnazistę pasiėmėm, kai žmonos tėviškėje seniūnas pradėjo mane spausti prie apkasų darbų. Adolfina nesutiko seserį palikti ir šiandieną Sofija Skučienė tebegyvena Montrealyje.

Vokietijos link

Naktis buvo be mėnulio ir tamsi. Sėdėjome visi trys vežime ir leidom arkliukui bėgti viduriu tuščio kelio. Staiga pajutau, kad mus kažkas pavijo ir pasukau į dešinę. "Nado pravo!" šūktelėjo iš pravažiuojančios mašinos. Sustingau – "Raudonieji mus lenkia!" "Rechts, rechts", šūktelėjo iš antros mašinos. Važiavo 3 ar 4 vokiečių mašinos be jokių šviesų.

Paryčiu atsirado kelyje daugiau vežimų. Mūsų tikslas buvo pasiekti Kretingą ir ten pereiti sieną į Vokietiją. Išgirdome gandus, kad siena uždaryta. Pravažiavę vokiečių karius, minuojančius kelią, pasukom į antraeilį kelią, vedantį pasieniu į Gargždus. Visą naktį tempęs vežimą arkliukas pavargo ir vidurdienį sustojom pas ūkininką pailsėti. Kelyje atsirado ir vokiečių mašinų. Staiga už mažo miškelio sukaleno kulkosvaidis. "Vakar ten apsistojo Vlasovo dalinys", ramino ūkininkas. Staiga patrankos sviedinys prašvilpė virš galvos. Vokiečių mašinos pradėjo važiuoti atgal.

Netikėti rūpesčiai

Buvom panikoje. Arklys sirgo: visas kūnas drebėjo, neėdė, iš nasrų krito baltos putos. Gretimoje sodyboje, kur buvo įsikūrę priešlėktuvinės apsaugos stebėtojai, kareiviai degino kieme kažkokius popierius. Vienas iš jų atsiskyrė ir per lauką pradėjo eiti mūsų sodybos link. Neskubėjo, lyg išėjęs pasivaikščioti. Ieškojo vežimo ir vežėjo, kad juos pavėžintų iki Kretingos. "Ar dar yra laiko?" paklausiau. "Tik 10 km. šalutiniais keliais". To padrąsinimo užteko mums atgauti pusiausvyrą.

Arklį apėmė kažkoks pasiutimas ir sunku buvo jį suvaldyti. Nereikėjo nė vienos valandos įveikti tuos 10 km. Kretingoje buvom gyvenę ir žinojom, kad Vokietijos sieną pasiekti reikės pervažiuoti visą miestą. Gatvė užkimšta kariškom mašinom ir civilių vežimais. Tokioje spūstyje reikia ieškoti vokiečių pagalbos. Kol aš privažiavau artimiausią telefono stulpą ir pririšau arklį, Ada ir Sofija grįžo su vokiečių seržantu. Keleto kareivių padedami, skubiai perkėlėm savo mantą į keletą mašinų.

Vokiečių sunkvežimiai

Buvo tai garsios tankų divizijos "Grossdeutschland" lengvų sunkvežimių dalinys, važiavęs tuščias. Po 7 valandų apie vidurnaktį pasiekėm Klaipėdą. Kelias ištuštėjo ir pravažiavę dar 10-15 km. sustojom nakvynei. Pasikloję brezentinius apsiaustus, kareiviai miegojo ant žemės. Moterims užleido vairuotojo kabiną ir jos miegojo sėdėdamos.

Kai prabudau jau buvo šviesu. Kareiviai prausėsi ir skutosi. Atsirado šiltos kavos ir mums. Per naktį nenutrūkstama bėglių kolona pasivijo ir visi slinkom Nemuno link. Pasigirdo keletas patrankos šūvių. "Labai netoli" – pastebėjau priešais sėdinčiam vyresnio amžiaus kareiviui. "Zehn Kilometer" ramiai atsakė. Aš pagalvojau, kad jis ne tik mane, bet ir save ramina meluodamas. Vėliau ne kartą teko stebėti tokį fronto kareivių stoiškumą nepakeičiamose sąlygose.

Apie 13 val. privažiavome pontoninį tiltą per Nemuną. Kolona be sustojimo ritosi per siūbuojantį tiltą. Dešiniame upės krante, apkase, stovėjo gal 15 ginkluotų kareivių. Jų padėtis nepavydėtina: pasitraukimą užstojo už 20 m. upė. Kad padėtis buvo rimta, sužinojau už kelių savaičių iš pabėgėlių stovykloje Innsbrucke sutikto jauno vyro su kaire ranka amputuota žemiau alkūnės. Tą pačią dieną apie 15 val. pasirodė sovietų tankas ir keletu šūvių sudaužė tiltą su vežimais ir mašinom. Jo žmona ir du vaikai nenukentėjo. Žmogus džiaugėsi, kad tik ranką praradęs.

Anapus Nemuno

Nemuną pervažiavę pasijutom lyg į kitą pasaulį patekę: gyvenimas, rodos, slinko normalia vaga. Laukuose dirbo žmonės, laiškanešys miestelyje išnešiojo laiškus. Džiaugėmės paspukę nuo raudonojo tvano. Porą dienų pailsėję su kareiviais, kurie gavo įsakymą pasilikti prie Nemuno, savom jėgom pasiekėm sugriautą Karaliaučių ir sekančią dieną traukiniu pasiekėm Vieną. Čia pirmą kartą po 8 parų miegojom lovose Vienos "Obdachlos Heim" – benamių namuose.

Mūsų emigracijos pradžia ir laikau tą pirmą naktį Vienoje. Karas akivaizdžiai ėjo prie pabaigos, bet tai nedžiugino tūkstančių pabėgėlių iš rytinių Europos kraštų. Jų tarpe buvom ir mes trys, vieninteliai lietuviai Bavarijos pusėje, netoli Austrijos Salzburgo. Spaudžiama iš Rytų ir Vakarų Vokietijos teritorija tirpo. Vienu metu atrodė, kad sovietai pirma pasieks Salzburgą, bet užėmę Linz sustojo ir atėjo amerikiečiai.

Karinė amerikiečių valdžia pradėjo svetimšalių repatriaciją. Jie nedarė skirtumo tarp prievarta vokiečių atvežtų darbininkų ir pabėgėlių nuo sovietinio teroro. "Rusai yra mūsų draugai" – jie sakė. Pabėgėlius įtarė simpatizuojančius naciams. Nedrįsom prisipažinti, kad 6 savaites laisvai važinėjom traukiniais skersai išilgai Austriją, ieškodami vietos apsistoti. Pabėgėlius šis įtarumas atsekė net į imigracijos karštus.

Į Kanadą

Padėtis pasikeitė, kai pabėgėlių globą perėmė tam skirta tarptautinė organizacija. Jos uždavinys buvo įkurdinti pabėgėlius kituose kraštuose. Sofija išvažiavo į Kanadą namų ruošos darbams ir pateko į Montrealį, kur gyveno mano pusseserė Genė Petrulienė. Sofija turėjo teisę išsikviesti savo sesers šeimą. Pusseserė parūpino garantiją, kad mano dabar jau trijų asmenų šeima, nebus našta Kanadai. 1949 m. kovo 8 dieną iš Miuncheno per 26 valandas, su trim tarpiniais nusileidimais 48 įvairių tautybių pabėgėliai pasiekėm Montrealį.

Išgyvenę 10 karo ir pokario suluošintų metų, pabėgėliai skubėjo įsitvirtinti, lyg norėdami atsigriebti už prarastą dešimtmetį. Dalis sėslių apsigyveno ten, kur likimas nubloškė ir greit įsiliejo į vietos gyventojų masę. Kiti stengėsi išlaikyti savo lietuvišką charakterį: steigė parapijas, klubus. Visi svajojo ir laukė, kada Lietuva vėl bus laisva.

Sugrįžus Lietuvon

Prieš 13 metų Lietuvai išsilaisvinus, tik labai nedidelis skaičius senųjų pabėgėlių grįžo. Vieni nenorėjo palikti vaikaičių, nors retai kurie susikalba lietuviškai. Kita priežastis – vargingas Lietuvos įvaizdis išeivijoje. Bandysiu papasakoti, kaip man Lietuva atrodo pro globos namų langą.

Veltui ieškotume 1949 metų Montrealio ar Toronto. Nebėra ir 1944-jų Lietuvos. Krašto žemdirbiai subėgo į miestus, pasikeitė žmonių užimtumas, išsimokslinimas, atsirado nauji verslai. Ir ne tik Kanadoje ar Lietuvoje. Pasaulis technikos dėka ne tik sumažėjo, bet ir supanašėjo. Dantis plaunu su ta pačia "Colgate" pasta, skutuosi su tais pačiais "Gillette" peiliukais ir kremu kaip Kanadoje, parduotuvėje galiu pirkti tokį pat keptą viščiuką ar kokį egzotišką vaisių.

Gyvenimas Vilniuje

Lietuvoje negaminami automobiliai, bet šioje srityje dirba 100,000 žmonių. 3.5 mln. gyventojų krašte įregistruota 1.3 mln. automobilių. Dauguma mieste automobilių iš Vakarų įvežti naudoti. Jie čia suremontuojami ir parduodami Rusijai, Kazachstanui ir kitiems tolimiems Rytų kraštams. Miestams išaugus, automobilis pasidarė būtinybė. Vilniaus gyventojas dirba Kaune ir atvirkščiai. Ne viena šeima savaitgaliui važiuoja prie jūros. Prieš 50 metų tai būtų buvę neįtikėtina.

(Nukelta į 4-tą psl.)

• Kai turėsi apsispręsti, pasikliausk patarimo pareigos, o ne aistros. Kas tik gera pasaulyje padaryta, atlikta klausant pareigos balso, o kiek yra blogio, – tai savimeilės vaisiai. (J. B. Lacordaire)

A†A

REGINAI VERBIENEI

po sunkios ligos mirus,

gilią užuojautą reiškiame jos sūnui, Lietuvos ambasados Otavoje ministeriui patarėjui VAIDOTUI VERBAI ir visiems jo artimiesiems –

Vytautas ir Sofija Balsevičiai

LAISVOJE TĖVYNĖJE

RENGIA PREZIDENTUI IŠKILMES

Išrinktojo prezidento Rolando Pakso įvedybinės (inauguracinės) komisijos pirmininkė Dalia Kutraitė-Giedraitienė pranešė, kad inauguracijos proga kariniame parade pasirodys trys reaktyviniai lengvieji atakos lėktuvai "L-39 Albatross", taip pat virš sostinės skris trys karinių oro pajėgų sraigtasparniai "Mi-8". Iškilmės, kurios neturėtų viršyti V. Adamkaus prezidentūros pradžios renginių kainą (250,000 litų), prasidės iškilmingu posėdžiu seime, kur R. Paksas duos priesaiką. Jam bus įteiktas Vytauto Didžiojo ordinas su aukso grandine ir simbolinis prezidento antspaudas. Po to Nepriklausomybės aikštėje vyks karinių pajėgų rikiuotė ir paradas. Arkikatedroje Bazilikoje bus aukojamos Mišios, pašventinta prezidento vėliava. Į vakare vyksiantį priėmimą pakviesta apie 500 žmonių. Iškilmės baigsis koncertu Gedimino kalno papėdėje su lazerių ir fejerverkų programa.

AKLIEJI "MATĖ" RŪMUS

Vilniuje Lietuvos aklųjų bibliotekos skaitykloje sausio 30 d. buvo surengtas Valdovų rūmų atstatymo projekto pristatymas. Susirinkusius akluosius Valdovo rūmų paramos fondo valdybos pirmininkas Edmundas Kulikauskas supažindino su vykdomu atstatymu, rūmų paskirtimi bei Valdovų rūmų paramos fondo steigėjais ir fondo veikla. Po pristatymo klausytojai vienas po kito pirštais lietė atvežtą keramikinį rūmų maketą. Akluosius domino rūmų atstatymo pagrindimas – t.y. šaltiniai ir priešininkų argumentai.

GINTARĄ VOGĖ BROLIAI

Lietuvos rytas sausio 31 d. pranešė, kad Palangos gintaro muziejaus Saulės akmeniu vadinamo unikalaus gintaro gabalo vagystė, įvykdyta 2002 m. rugsėjo 9 d., visiškai atskleista. Iki kovo pabaigos turi būti baigti visi tardymo formalumai ir atlikti reikiami tyrimai. Gintarą pavogė Klaipėdos rajone, Šernų soduose gyvenantys du broliai – 32 metų psichinis ligonis Linas Mileška ir viena akimi nematantis dvidešimtmetis Lauras Zavadskis. Pastarojo kambaryje buvo rastas batas, kurio įspaudos buvo aptiktos vagystės dieną muziejaus rožių klomboje. Jo teigimu vagystę organizavo brolis, su kuriuo tardytojas negalėjo susikalbėti. Policiją stebino kruopštus vagių pasirengimas užverčiant medžiais Botanikos parko įvažiavimus ir pan. Į muziejaus antrą aukštą įlipta kopėčiomis per balkoną. Saulės akmenį gruodžio 6 d. grąžino L. Mileška, susidomėjęs LNK televizijos pažadėta 20,000 litų premija.

PAPEIKIMAS UŽ IŠLAIDUMĄ

Seimo valdyba vasario 12 d. baigė svarstyti Valstybės kontrolės išvadas apie seimo kanceliarijos neracionalų valstybės lėšų panaudojimą organizuojant pastatų remonto darbus 1998-2002 m. Valdybos nariams nekilo abejonių dėl pažeidimų organizuojant viešuosius pirkimus. Todėl laikinajam seimo kancleriui Arvydui Kregždei už įstatymo pažeidimus organizuojant remonto darbus paskirtas griežtas papeikimas. Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas pavasario sesijoje pareiškė teiksiąs kandidatūrą į seimo kanclerio postą, praneša ELTA/LGTIC.

PASISAKĖ KREPŠININKAS

Buvęs krepšininkas, dabar verslininkas, Šarūnas Marčiulionis parašė laiškus keturiems asmenims, kurie surišti su neigiamo Lietuvos įvaizdžio platinimu. Kaip rašo *Lietuvos rytas*, laiškus gavo Hannibal Lecter personažo, paskelbto lietuviu, romanų serijos kūrėjas Thomas Harris, aktorius Anthony Hopkins, filmuose atlikęs tą vaidmenį, aktorius Mel Gibson, 2000 m. lietuvius apibūdinęs kaip žiaurius, aštriadančius, golfo lazdomis apsiginklavusius, ir rašytojas Jonathan Franzen, neigiamai pavaizdavęs Lietuvą savo romane *Pataisos* ("*The Corrections*"). Laiškuose jis pabrėžė, koks svarbus yra krašto įvaizdis, kaip jis mato didelį žmonių norą sukurti geresnę Lietuvą ir siūlo jiems patiems aplankyti Lietuvą ir pamatyti, kaip jie klysta, kurdami tokį neigiamą įvaizdį. Š. Marčiulionis sutiko visiems keturiems padengti kelionės ir viešnagės išlaidas Lietuvoje.

"LIETUVOS KAIMAS"

Statistikos departamento vasario 4 d. išleistame leidinyje *Lietuvos kaimas* paskelbti duomenys apie kaimo demografinius pokyčius, užimtumo, gyvenimo lygio, socialinių žinybų kryptis. Praėjusių metų pradžioje kaimo vietovėse gyveno trečdalis visų Lietuvos gyventojų – 1.15 mln. Kaimo gyventojai gyvena trumpiau negu miestiečiai, dažniau serga tuberkulioze ir gydosi nuo alkoholizmo, labiau skursta. Vadinamos "alkoholinės psichozės rodikliai 2001 m. kaime 30.4 atvejai 100,000 gyventojų (mieste – 18.6). Kaime, kaip ir mieste, daugėja senų žmonių ir mažėja vaikų. Kaimo vietovėse mažėja santuokų, tačiau gausėja nesantuokinių vaikų. Palyginti su visais gimusiais vaikais, 1990-2001 metais jų dalis padidėjo nuo 8% iki 29%, o mieste – nuo 6.5% iki 23%. Kaime 2001 m. buvo 417,000 užimtų žmonių, arba penktadaliu mažiau negu 1998 m. Žemės ūkyje dirbo 239,000, arba 16.5% visų valstybės užimtųjų. Vidutinė būsimo gyvenimo trukmė 2001 m. kaimo vyrų buvo 63.6 metų, moterų – 76.4 metų, o miesto atitinkamai 67.1 metų ir 78 metai. Kaimo gyventojų mirtingumas daug didesnis negu miesto – 2001 m. 20-44 metų kaimo vyrų mirtingumas 1.5 karto didesnis negu miesto, o 25-29 metų amžiaus grupėje – net 1.9 karto. Mirtingumas transporto nelaimių metu kaime 67% didesnis negu mieste, 2 kartus dažnesnės savižudybės. **RSJ**

Lietuvos ambasadorė Kanadai Sigutė Jakštonytė Vasario 16-osios minėjimo proga Hamiltone š.m. vasario 15 d. Kęstučiui Norkui įteikė Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus paskirtą Lietuvos kariuomenės kūrėjų-savanorių medalį

Ottawa, Ont.

PRIEŠKALĖDINĖS PAMALDOS, kurias laikė mūsų kapelionas kun. Viktoras Skilandžiūnas, įvyko 2002 m. gruodžio 15 d. St. Elizabeth šventovėje, į kurią susirinko gausus (apie 100) būrys tėvynainių. Jų tarpe pasirodė naujoji Lietuvos ambasadorė Sigutė Jakštonytė su visais savo tarnautojais, kurių tarpe buvo ir svečias iš Vašingtono plk. ltn. Gediminas Grina su žmona ir dukrele. Jis yra karinis atstovas JAV ir Kanadai.

Tuoj po pamaldų salėje įvyko kalėdinės eglutės šventė su Kalėdų seneliu (Vaidotas Vėrba), vienu iš ambasados tarnautojų. Šį kartą visi buvo nustebinti, kad didelė dauguma dalyvių buvo jaunimas, kurių tarpe matėsi jaunos šeimos su mokyklinio amžiaus vaikais ir net ant rankų nešiojamais kūdikiais.

Visiems susėdus prie stalų, KLB Otavos apylinkės pirm. Rūta Kličienė pradėjo programą, pristatydama pirmiausia mūsų naują Lietuvos ambasdorę S. Jakštonytę visiems susirinkusiems, kurie atsistoję džiaugsmingai paplojo, išreikšdami savo meilę ir pasitenkinimą. Po to mūsų jaunimas, apsirengęs simboliniais šventės drabužius puikiai pasirodė su savo giesmėmis, dainomis ir šokiais, puikiai išreikšdami kalėdinės šventės nuotaiką. Humoristiškai nusiteikęs Kalėdų senelis išdalino visiems vaikučiams po dovanėlę.

Prieš pradedant vaišes ir mūsų kapelionui sukalbėjus maldą, pirm. Rūta papraše visus dalyvius pasidalinti kalėdaičiais ir palinkėti vieni kitiems gražių linksmų švenčių, prisimenant Kristaus gimio diena. **Kor.**

Wasaga Beach, Ont

VASAGOS IR APYLINKĖS LIETUVIAI vasario 15 d. susirinko į Gerojo Ganytojo šventovę paminėti 85-tas Nepriklausomybės paskelbimo metines. KLB Vasagos apylinkės pirmininkė A. Vitkienė pasveikino susirinkusius ir pakvietė prelatą J. Staškevičių invokacijai. Rimtai nuteikti dalyviai sugiedojo Tautos himną ir tylos minute pagerbė didvyrius, žuvusius už Lietuvos laisvę. Pirmininkė pristatė garbės svečius: prel. J. Staškevičių, Išganytojo parapijos kleboną kun. A. Žilinską ir minėjimo paskaitininkę Rūtą Žilinskienę, KLB krašto valdybos pirmininkę. Ji savo aiškia kalba išryškino krašto valdybos veiklą, bendradarbiaujant su Lietuvos ir Kanados politinėm partijom, dėl įstojimo į ŠAS-gą (NATO), su ambasadom ir Baltiečių federacija vizų reikalais, su Centro ir Rytų Europos bendruomenėm dėl Kanados genocido muziejaus, norint išvengti vienašališkų nuomonių skleidimo. Krašto valdybai artimi ir santykiai tarp Lietuvos ir mūsų jaunimo, lietuviškų mokyklų Kanadoj ir Lietuvoj rėmimas, iš Lietuvos atvykusių karininkų, į Lietuvą vykusių policininkų pareigūnų reikalai; įsteigtas informacijos centras Vilniuje norintiems emigruoti į Kanadą ir skyrius Toronte, norintiems grįžti į tėvynę. Nuvažiavę į Lietuvą, kraštų valdybų pirmininkai ne tik posėdžiauja, bet lanko mokyklas, muziejus, įvairias institucijas ir su jų vedėjais svarsto jiems rūpimus klausimus.

Padėkojusi viešniai už turiningą paskaitą, A. Vitkienė padeklamavo Maironio eilėraštį, parašytą atgautos Nepriklausomybės proga, ir pakvietė scenon Vasagos dainos vienetą "Bočiai" bei jo vadovą A. Ulbiną, kuris išraiškingai padeklamavo V. Kazoko *Mano tauta*. Choras melodingom, nuoširdžiai ir gerai atliktom patriotinėm dainom bei drauge su dalyviais sugiedota Maironio giesme *Lietuva brangi* suteikė šventei iškilmingos nuotaikos.

Kun. A. Žilinskui sukalbėjus maldą prieš vaišes, svečiai pasistiprino šeimininkių paruoštais skaniais valgiais ir dar ilgai nesiskirstė, o susėdę ratu dainavo, nes visų širdys buvo pripildytos neblėstančios meilės tėvynei ir dainai. KLB Vasagos apylinkės valdyba nuoširdžiai dėkoja Moterų būreliui už įdėtą darbą ir nuoširdų bendradarbiavimą šventės ruošime. **E.K.**

Calgary, Alberta

SVEČIAS IŠ LIETUVOS. Lapkričio 23 d. 2002 m. Kalgaryje lankėsi 7 dienas Antanas Terleckas. Buvo apsistojęs pas Dubauskus. 24 d. sekmadienį, po pietų 5 val. turėjo susitikimą su vietiniais lietuviais pas Dubauskus. A. Terleckas susirinkusiems maždaug apibūdino savo praeitį ir dabartį. Buvo labai įdomių diskusijų ir klausimų.

Diskusijos nusitęsė iki vėlyvo vakaro prie skaniai merginų pagaminto maisto ir vyrų suneštų gėrimų. Svečiui teko pamatyti miestą – muziejų ir t.t. Pirm. Alvio Karlono buvo nuvežtas į Drumhelerio dinozaurų muziejų, kuris yra pagarsėjęs visame pasaulyje savo priešistorinių kaulų rinkiniais, bei savo priešistorine gamta, kuri ir dabar yra aiškiai matoma. Po to apsistota vaišėms pas apie ten gyvenantį buvusį KLB Kalgario apylinkės pirm. Algirdą Šukį ir jo vaišingą žmoną Šurley. Svečias čia buvo vaišinamas stirniena, upėtakiu ir kitais skanumynais. Svečias buvo nuvežtas ir į kalnus: Lake Louise, Banf'ą. Svečias vaišinosi ir pas privačius asmenis. Buvo surinkta ir aukų. Atrodė išvyko patenkintas. Gal ką nors išgirsime iš jo.

Kęstutis Dubauskas

Red. pastaba. Korespondencija apie A. Terlecką buvo išspausdinta *TŽ* 2003 m. 1 nr. Rengiant ją spausdinimui įsibrovė netikslumų. Čia spausdiname pakartotinai apie tą patį įvykį.

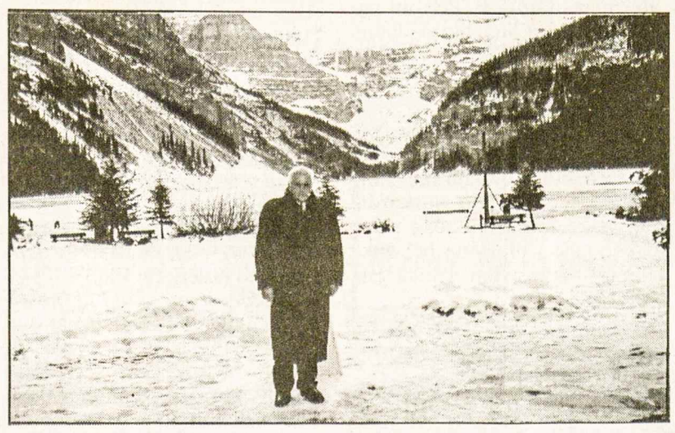

Antanas Terleckas Kanados kalnuose Lake Louise, Alberta. Jį vežiojo po kalnus Elytė Zubienė-Balkytė **Nuotr. Kęst. Dubausko**

Po 58 metų Lietuvon...

(Atkelta 3-čio psl.)

Iš kolonijinės praktikos žinoma, kad atsilikęs kraštas gali pradėti pramonę su moderniausia įranga ir gaminiais. Vilniuje taip ir atsitiko. Su restoranais, kino teatrais, plaukimo baseinu ir čiuožykla prekybos centras "Akropolis" lenkia daugelį panašių centrų Vakaruose. Ne veltui Ukrainos prezidentas, lankydamasis Vilniuje, norėjo "Akropolį" pamatyti.

Ekonominiai reikalai

Per 13 nepriklausomybės metų Lietuva jau išlipo iš ekonominio nuosmukio duobės. 2002 metais vidaus produktas buvo 5.6%. Ne mažesnis pramatomas ir šiems metams. Statyba buvo vienas iš pagrindinių augimo šaltinių. Vidurkio atlyginimas yra 1,200 Lt mėnesiui. Statistika rodo, kad arti dešimt tūkstančių žmonių gauna ne mažiau kaip – 10,000 Lt mėnesiui, o vienas banko valdytojas uždirbęs net 2.5 mln. praeitais metais.

Šitoks atlyginimo už darbą skirtumas piktina mažiau uždirbančius. Padėtį blogina pajamų mokesčio sistema: valstybė paima 33% nuo uždirbančio 500 Lt ir tuos pačius 33% nuo uždirbančio 5,000 Lt. Jei apmokestinimas vyktų proporcingai pajamų dydžiui, kaip pvz. Kanadoje, vyriausybė surinktų tas pačias sumas ir nekiršintų žmonių. Gal ir turėjo pagrindo vienas seimūnas kandidatavęs į prezidentus, kalbėti seime apie "kalašnikovus."

Prezidento rinkimai

Metus užbaigėm valstybės prezidento rinkimais, kurie repatriantui buvo nauja patirtis. Jau vien 17 kandidatų sąrašas davė progos humoristams pasišaipyti. Sulaukusį 65 metų žmogų čia paleidžia į pensiją ir šis skundžiasi: "Esu per senas dirbti ir per jaunas būti prezidentu". "Senelis Bobelis" aiškiai taikė ir esamam prezidentui. Ilgame sąraše nestigo ir žmonių, kuriuos vienas apžvalgininkas pavadino "seniai nuėjusiais nuo protingumo bėgių". Ilgame sąraše jaunus ir pajėgius kandidatus sunku buvo rinkėjui atpažinti. O gal ir rinkėjas ne tais bėgiais važiavo? Po Adamkaus ir Brazausko populiarumo trečią vietą užėmė Šerėnas, grubios humoristinės TV laidos "Dviračio žynios" vedėjas, taip pat kandidatavęs į prezidentus.

Būčiau neteisus, jei geru žodžiu nepaminėčiau globos namų personalo. Išeivijoje vyrauja negatyvios pažiūros tokioms institucijoms. Kiek tokia nuomonė teisinga Kanadoje, nežinau, bet "Gerontologijos Centre" Vilniuje ji neteisinga. Gal dėl to, kad čia moterų pasaulis. Visas medicinos ir aptarnavimo personalas yra moterų rankose. Vyrai tik pastatą ir aplinką prižiūri. Mieste akivaizdu, kad 13 nepriklausomo gyvenimo metų turėjo teigiamą poveikį lietuvio charakteriui. Svetimi žmonės lengviau bendrauja kaip išeivijoje, kur pirmosios respublikos arogancijos šešėliai persidavė ateities kartoms.

Hamilton, Ont.

LEONAS KLIMAITIS savo motinos a.a. Pranės Dalienės septintųjų mirties metinių atminimui pagerbti paaukojo $3,500 (JAV) Lietuvių dramos teatrui "Aukuras". Teatro režisierė ir visi aukuriečiai dėkoja Leonui ir Susan Klimaičiams už stambią paramą.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Klaipėdos krašto 80 metų išvadavimo ir Sausio 13-tosios 12 metų sukaktys paminėtos Detroito lietuvių telkiny sekmadienį, 2003 m. sausio 12. Mišias Šv. Antano šventovėje aukojo ir pamokslą pasakė kleb. kun. A. Babonas. Mišių skaitinius atliko Br. Valiukėnas, o aukas nešė O. Abarienė ir R. Juškaitė-Švobienė. Giedojo parapijos choras, vadovaujamas muz. St. Sližio. Pamaldose organizacijos dalyvavo su vėliavomis. Po jų vyko minėjimas parapijos salėje. Jį pradėjo ramovėnų Detroito skyriaus pirm. M. Abarius. Invokaciją sukalbėjo kleb. kun. A. Babonas. Prisiminti ir tylos minute pagerbti žuvę bei jau mirę Klaipėdos vadavimo savanoriai ir Sausio 13-tosios aukos. Dvi žvakutes, kaip laisvės simbolius, uždegė kleb. kun. A. Babonas ir Lietuvos garbės konsulas Mičigano valstijoje J. Jurgutis. Sausio 13-tosios žuvusiųjų pavardes išvardino M. Abarius: L. Asanavičiūtė, V. Druskis, D. Gerbutavičius, R. Jankauskas, R. Juknevičius, A. Kanapinskas, A. Kavoliukas, V. Maciulevičius, T. Masaitis, A. Matiukas, A. Povilaitis, Ig. Šimulionis ir V. Vaitkus.

Paskaitą tema *Lietuvos karo laivynas šiandien* skaitė M. Abarius, pateikdamas Klaipėdos uosto ir Lietuvos karo laivyno istorinę apybraižą iki šių dienų. Po paskaitos R. Vilkienė padeklamavo porą eilėraščių: *Lietuvininkais mes esame gimę* ir *Lietuvai*. Detroite gyveno ir yra mirę šie Klaipėdos krašto vadavimo savanoriai: A. Žiedas, J. Augaitis, V. Tamošiūnas, Br. Tatarūnas, K. Špakauskas, P. Bliūdžius ir St. Šimoliūnas. Minėjimas baigtas visiems dalyviams sugiedant Tautos himną. Po to vyko vaišės. (*Draugas*, 2003, 10 nr.).

Brazilija

Brazilijos naujo prezidento Luiz Inacio Lula da Silva pareigų perėmimo iškilmėse Lietuvai atstovavo ambasadorius V. A. Dambrava, pakvietęs į Lietuvos delegaciją įsijungti ir Lietuvos garbės konsulą Brazilijoje J. Valavičių su žmona Rita. Iškilmėse dalyvavo 135 kraštų delegacijos. Konsulas J. Valavičius buvo maloniai nustebintas, kai keliolika pasaulio diplomatų atpažino Lietuvos ambasadorių V. Dambravą. Po iškilmių pastarasis sausio 3 d. atvyko į Sao Paulo miestą aplankyti Lietuvos garbės konsulato. Konsulas J. Valavičius ambasadoriui pristatė lietuvių telkinio atstovus. Visi džiaugėsi turėdami progą susitikti su ambasadoriumi ir jo paprašyti, kad būtų imtasi žygių praplėsti Lietuvos ir Brazilijos diplomatinius ryšius. Kaip rašoma *Mūsų Lietuvos* 2003 m. 1 nr., Brazilijoje gyvena per 200,000 lietuvių kilmės žmonių. Yra svarbu stiprinti kultūrinius, prekybinius, bei diplomatinius ryšius tarp abiejų kraštų. Po susitikimo konsulate konsulas J. Valavičius pakvietė svečią ir kitus dalyvius į savo namus, kur visi besivaišindami galėjo praleisti keletą įdomių valandų.

Italija

Italijos lietuvių bendruomenės valdybos rinkimai įvyko 2002 m. lapkričio 23 d. Romoje. Pasiskirstyta pareigomis: pirm. S. Kubilius, vicepirmininkai Vida Cesolini, E. Dervinytė ir K. Lopbikas, sekr. N. Tutkaitė, valdybos patarėjas kun. R. Makrickas bei laikinai einantis iždininko pareigas prel. A. Jonušas. Prieš susirinkimą dalyvauta lietuviškai atnašautose Mišiose Divino Amore šventovėje. Susirinkime dalyvavo ir Lietuvos ambasadorius Italijoje E. Bagdonas bei ambasadorius prie Šv. Sosto K. Lozoraitis, taipgi ambasadų tarnautojai, Šv. Kazimiero kolegijos Romoje viceректorius kun. P. Šiūrys, Vatikano radijo lietuvių skyriaus vedėjas kun. V. Veilentas. Po susirinkimo vyko vaišės.

(*Pasaulio lietuvis*, 2002 m., 12 nr.)

Britanija

Šv. Kazimiero lietuvių šventovė Londone per Kalėdų šventes susilaukė daug maldininkų. Kūčių dieną, 2002 m. gruodžio 24, 7 v.v. buvo aukojamos Kūčių Mišios, 10 v.v. – Kalėdų Bernelių Mišios. Į pastarąsias susirinko daug žmonių – šventovėje visi netilpo, buvo užimta svetainė, o kiti stovėjo už durų ant šaligatvio. Per garsiakalbius visi maldininkai galėjo sekti pamaldų eigą. Šventovę puošė prakartėlė, parengta pagal lietuviškas tradicijas. Gruodžio 29, 11 v.r., Mišiose dalyvavo daug žmonių, ypač vaikų. Po pamaldų atvyko Kalėdų senelis ir išdalijo visiems vaikams dovanėles, o sekmadienio mokyklos mokiniai sugiedojo giesmių. Sporto ir socialinio klubo patalpose vyko šaunus Naujųjų metų sutikimas. Linksmintasi nuo 8 v. vakaro iki 5 v. ryto. Visi bilietai buvo išparduoti prieš mėnesį. Vakaro dalyviai, ypač vyresnės kartos, kalbėjo, kad tokie vakarai būdavo rengiami tik prieš 40 metų. (*Britanijos lietuvių balsas*, 2003 m., 1 nr.)

Australija

Geelongo lietuviai džiaugiasi pasisekusiu metiniu koncertu, įvykusiu 2002 m. lapkričio 10 d. Lietuvių Namuose. Jame dalyvavo latvių būrys, svečiai iš Melburno, taipgi Australijos lietuvių bendruomenės pirm. B. Prašmutaitė ir kiti. Prie programos atlikimo prisidėjo ir Melburno "Danos vyrų" ansamblis. Programai vadovavo Edita Ratajezk. Pirmiausia pasirodė "Danos vyrai", vadovaujami D. Levickienės, atlikdami šias dainas: *Į kovą, Ramovėnų maršas, Žygis į Vilnių, Oškit pušys, Kalniškės mūšis* (partizanų daina), *Aras* ir kartu su Geelongo vyrų choru – *Kur lygūs laukai*. Po to scenon išėjo Geelongo choras "Viltis" ir, vadovaujamas Aldonos Scano, atliko *Staklės ir tulpelės*, latvių dainą *Kas tu buvai, bernužėli* (nes choras turi tris latvių dainininkus), o moterų choras – *Visa širdim, Ant kalno mūrai*. Pirmąją koncerto dalį užbaigė ansamblis "Kaimas", vadovaujamas E. Lipšio, padainuodamas 5-kias labai senoviškas liaudies dainas.

Antroje programos dalyje koncertą tęsė vyrų choras "Vilnis". Publikai ypač patiko daina *Kartą mačiau ramunę baltą*, kurią atliko S. ir J. Lipšiai, pritariant akordeonu bei gitara. Dainą *Senas malūnas* "Vilties" choras atliko lietuviškai ir angliškai. Gerai nuskambėjo *Dainų pynė*, sudaryta iš liaudies dainų, harmonizuota D. Levickienės. Audringais plojimais palydėta daina *Mano gimtinė*. Paskutinę dainą *Kopų balsai* atliko "Vilties" choro vyrai ir solo S. Lipšienė. Dar žiūrovus nustebino E. Ratajezk ir A. Gužauskas, koncertą užbaigdami daina *Kalnuos dainuoja*. Programos atlikėjams buvo įteiktos dovanos ir gėlės. Padėkos žodį tarė LB Geelongo apylinkės valdybos pirm. St. Šutas. Po to visi choristai ir žiūrovai buvo pakviesti pasivaišinti.

(*Mūsų pastogė*, 2002 m. 50-52 nr.) **J. Andr.**

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Lougheed Funeral Home

Žmonės, kurie atjaučia kitus

Sudbury Ontario

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis

Tel. 905 383-9026

154 Darlington Dr. Hamilton, Ontario L9C 2M3

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPODIST **ROBERTAS NEKRAŠAS**

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ĮAUGĘ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA
- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
- PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŪS ĮRANKIAI

LIGONIUS PRIIMAME:

352 WILSON ST. E., ANCASTER, Ont. TEL 905 648-9176

SU ŠTURMU

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

LĖKTUVU arba LAIVU

905•271•8781

PETRAS ŠTURMAS

Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

BPL Import/Export

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

SKAMBINTI

Petras Brasas

(905) 383-1650

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED

Associate Broker, 67 First Street Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,

pirkimo ir pardavimo atstovę.

Ji mielai jums patarnaus.

Darbo tel. 705-445-8500

Namų tel. 705-429-6428

Elektroninis paštas: angie@angiesalvaitis.com

Tinklavietė: www.homesgeorgianbay.com

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 45 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		PASKOLAS	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	0.75%	Asmenines nuo	6.50%
santaupas	1.00%	nekiln. turto 1 m.	4.50%
kasd. pal. taupymo sąsk.	0.75%		
INDĖLIAI:			
90 dienų indėlius	1.55%		
180 dienų indėlius	1.55%		
1 m. term. indėlius	2.50%		
2 m. term. indėlius	3.00%		
3 m. term. indėlius	3.35%		
4 m. term. indėlius	4.00%		
5 m. term. indėlius	4.50%		
RRSP ir RRIF (Variable)	1.00%		
1 m. ind.	2.50%		
2 m. ind.	3.35%		
3 m. ind.	3.60%		
4 m. ind.	4.25%		
5 m. ind.	4.75%		

- ***Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.***
- ***Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu***

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

MASTER CARD KREDITO KORTELĖ – INTERAC KORTELĖ

TINKLALAPIS: www.talka.net

What Canada's New Health Care Action Plan Means For You

- Better access to doctors, nurses and other health practitioners around the clock
- Increased home care for patients recovering from surgery
- Reduced waiting times for diagnostic equipment
- Relief for those facing the high costs of medication
- Annual reporting on how your health care dollars are being invested

For more information:
1 800 O-Canada (1 800 622-6232)
TTY: 1 800 465-7735
canada.gc.ca

Canada

Vienuolija be specialios aprangos

Lietuvoje ir daugelyje kitų kraštų veikia Švenčiausiosios Nekaltosios Mergelės Marijos tarnaičių kongregacija, kuriai priklauso ir NIJOLĖ SADŪNAITĖ. Ji taip rašo apie šią kongregaciją:

Vienuoliją įsteigė pal. kapucinas Honoratas Lenkijoje. Kongregacija augo ir plito. 1907 m. buvo jau 10 provincijų su 4,357 seserimis.

Lietuvoje vienuolynas įsisteigė 1893 m., o nuo 1897 m. tapo savarankiška provincija. Mūsų seserys niekada nenešiojo vienuoliškos aprangos. Centras – Panevėžyje, Sodų 10. Regula – taisyklės šv. Pranciškaus pavyzdžiu. Turime provincijas JAV, Italijoje – Romoje, Afrikoje – Ruandoje; turime juodukių sesių. Ten dabar išvyko iš Lietuvos seselė Aušra dirbti. Yra provincija Baltarusijoje, Latvijoje, Ukrainoje. Iš viso turime apie 1,000 seserų.

Taigi mano sesių yra įvairiausių tautybių ir net odos spalva įvairi... Juk šv. Paulius yra pasakęs: "Nėra nei graiko, nei žydo – yra Dievo vaikai..." Dievas visus mus myli, Jis yra visų mūsų Gerasis Tėvas, o Švč. Motinėlė – gailestingumo pilna.

Lenkaitės sesės padėjo atgaunant ir atstatant namus Panevėžyje, nes mus bolševikai išvijo iš vienuolyno ir dokumentus sunaikino. Ačiū Dievui, jų kopijos liko Lenkijoje. Ir sesės labai padėjo materialiai atstatant vienuolyną. Jos mus šelpia, o ne mes jas.

Lietuvos provincija visai savarankiška, mes priklausome ne nuo vyskupo, o nuo Šv. Tėvo. Gyvename dėkodamos Dievui, kad turime tiek daug sesių! Kur nuvažiuodavau, jausdavausi kaip namuose – JAV, Romoje, Rygoje, Lenkijoje; gaila, nebuvau Afrikoje... Kokios geros man buvo sesės! To aš niekada nepamiršiu. Gaila, kad jų nėra Kanadoje, Toronte, tai ir jus vėl aplankyčiau... Žinoma, juokauju, nes pinigų negalima be reikalo kelionėm švaistyti, yra tiek daug vargstančių, kuriems reikia padėti. Anksčiau mane kviesdavo ir visas keliones su išlaikymu pilnai užmokėdavo. O dabar reikia dirbti, skubėti daryti gerą...

Sesuo Margarita Rimkevičaitė, Lietuvos provincijos steigėja ir vyresnioji

Lietuvos provincijai priklauso ir seserys, gyvenančios Latvijoje (Rygoje). Namus Rygoje 1972 metais įsteigė ses. Ksavera Četvergaitė ir ses. Adelė Jakuntavičiūtė. Jie ir dabar gražiai laikosi, netrūksta kandidačių.

Daug Lietuvos provincijos seserų jau sulaukusios garbingo amžiaus. Labai jaučiamas stygius vidutinio amžiaus darbingų seserų. Jaunosios seserys, atitinkamai pasirengusios, apaštalauja, daugiausia dirbdamos su vaikais ir jaunimu. Vyresniojo amžiaus seserys savo malda ir kentėjimais remia jaunųjų sesučių veiklą.

Jei Dievas ir toliau laimins Lietuvos provincijos Marijos tarnaites, jei joms pavyks susigrąžinti naujuosius Kauno mergaičių globos namus, Palangoje buvusio vaikų darželio patalpas, o ypač jei Viešpats siųs daugiau darbininkių į savo pjūtį, seserys galės ištikamai sekti savo pirmtakių pėdomis, nuoširdžiai siekdamos savo kongregacijos tikslo: gyventi Evangelijos dvasia, siekiant tobulos Dievo ir artimo meilės; pagelbėti kaimo žmonėms, mokant vaikus ir jaunimą, slaugant ligonius, globojant senelius; padėti Bažnyčiai, pagal įsteigėjo mintį, jos pastoraciniame darbe.

Nijolė Sadūnaitė

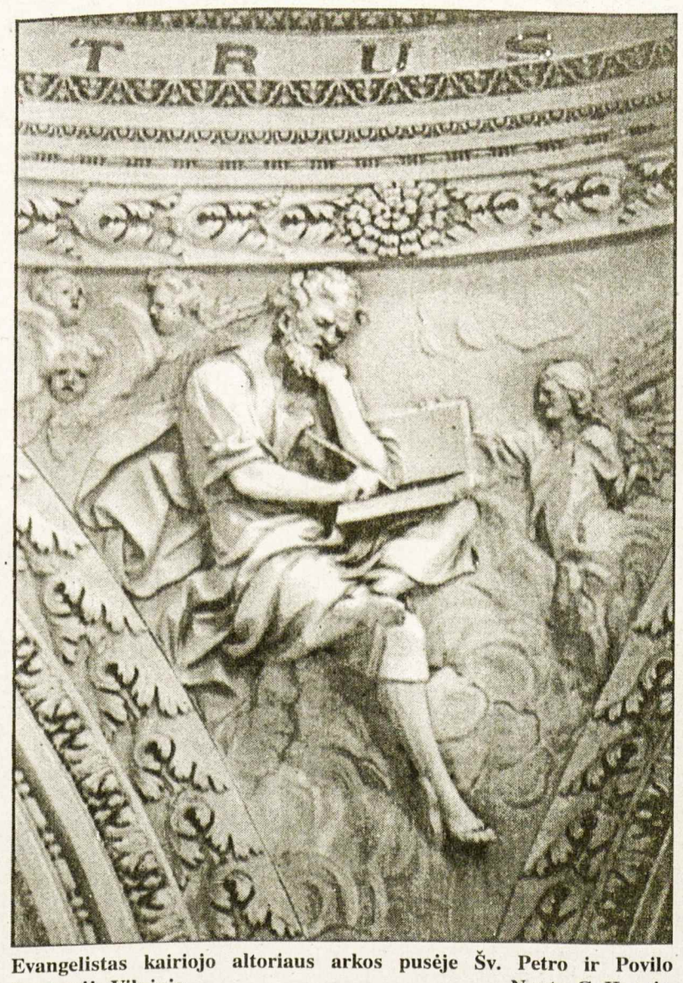

Evangelistas kairiojo altoriaus arkos pusėje Šv. Petro ir Povilo šventovėje Vilniuje **Nuotr. G. Kurpio**

Šiuolaikinio meno proveržiai Lietuvoje

V. A. JONYNAS

Kad kas mėnesį dygsta sostinėje galybė muziejų, muziejukų, meno galerijų, nebėra jokia naujiena. Kur kas retesni atvejai, kai tokios meno kulto vietos atsiranda provincijoje, kaip sakysim *Monkutės-Marks* galerija Kėdainiuose.

Kas kita bandyti išsilaikyt nesubankrotavus, atidarius radikaliai šiuolaikinio meno galeriją. Ne todėl, kad visuomenei tas menas būtų svetimas ar neįprastas. Toli gražu ne. Vilniuje įvyko jau VIII tarptautinė meno trienalė – *Traukos centras,* susilaukusi spaudoje gausių atsiliepimų. Studijos, rodančios pastoviai išimtinai nūdienio meno rodinius, atsiradimas yra nekasdienis įvykis.

Štai kodėl sudominio Dalios Jazukevičiūtės reportažas 2002 m. *Veido* 38 nr., kuriame perduodamas pokalbis su ponia Vita Zaman, atidariusia savo galeriją *IBID Projects Vilnius* vardu. Stebina jos savininkės (kuri pati yra dailininkė ir menotyrininkė) veržlumas ir drąsa. Juo labiau, kad savo ryžtą praplėsti sostinės gyventojų dvasinius akiračius p. Zaman motyvuoja ne kokiais rinkodaros dėsniais, bet įžvalga į nūdienio žmogaus psichologinius poreikius.

Jos samprotavimai protarpiais skamba ekscentriškai, bet esmėje yra rišlūs, logiški ir neužginčijamai savīti. Paremti patirtimi. Mat Vita Zaman, buvusi Vytautė Kuzmickaitė, baigusi 1995 m. M. K. Čiurlionio meno mokyklą apsisprendė nelankyti Dailės akademijos, o verčiau išteketi ir persikelti gyventi Londonan, kur dirbo jos vyras – britų mokslininkas, biogenetikas. Jo dėka ji galėjo leisti sau prabangą studijuoti Londono universitete, pasiekti doktorantūros pakopą, įsigauti į piniguočių eiles, pažinti jų psichologiją ir atidaryti savo galeriją Londone – *IBID Projects London.*

Rizika jos neatbaidė ir jai neprireikė kaulyti valstybės paramos. "Yra šitiek turtingų fondų", sako ji. "Pinigus reikia mokėti pasiimti. Pasaulyje yra daugybė turtuolių, kuriuos prestižas skatina paremti meną. Reikia tuo pasinaudoti. Didžiausios korporacijos, pasaulio turtingieji, jaučiasi pagerbti, kai jiems maloniai leidžiama finansuoti meno galerijas su įvairiausiais meno projektais ir festivaliais. Mainais reikalaudami iš menininko – meno. Kodėl tas menas toks svarbus? Todėl, kad daugelyje Vakarų šalių religijos miršta, mokslas išgyvena įvairiausias krizes, filosofija tapo perdėm elitinė, – tik menas liko ištikimas žmogui. Mąstanti žmogaus dalis reikalauja maisto – videoinstaliacijų, muzikos ir visokių kitokių naujoviško meno parodų. Menininkas kuria, komersantas apmoka išlaidas. Štai kaip viskas paprasta" – sako Vita Kuzmickaitė-Zaman.

Nesunku numanyti, kad Londono universitetą baigusi jaunoji menininkė kritiškai žvelgia į visą eilę apraiškų Lietuvos kultūriniame gyvenime, pradedant pačių meno galerijų išore: "Tai ne galerijos, o kažkokios atgyvenusios, skliautuotos parduotuvėlės. Mums reikia industrinės erdvės, be jokio skrupulo.

Ji pašaipiai atsiliepia apie buvusius savo mokytojus Vilniuje: "O tie Lietuvos dailės akademijos profesoriai – vyrai mūrai ąžuolai, – kaip akmenys traukia žemyn jaunus žmones. Jie nieko nenori žinoti apie šiuolaikinį meną. Juk meno kūrinys turi pažadinti. Jame turi dalyvauti žmogus iš gatvės. Žiūrovas, išvydęs meną turi pasikeisti. Bent

(Nukelta į 7-tą psl.)

Egzodo vaikų literatūra: sugrįžimas į namus I

Kažin ar begalima įsivaizduoti ką nors šiurpesnio, kai prieš savo valią žmonės vejami iš gimtųjų vietų, priversti palikti Tėvynę, tapti benamiais. Tik tie, kurie patys išgyveno skaudžią fizinę ir dvasinę netektį geriausiai gali suprasti, ką reiškia bėgti į laisvę nuo žmogaus egzistenciją varžančios beprotybės ir prarasti viską – namus, sąlytį su gimtąją žeme ir net viltį sugrįžti.

Egzodas vienas skaudžiausių ir dramatiškiausių momentų lietuvių vaikų literatūros raidoje ir visoje kultūroje. Nuo seniausių laikų lietuvių literatūros istorijoje galėtume paminėti pavienių išeivių – V. Pietario, A. Vištelio-Višteliausko, J. Mačio-Kėkšto, K. Genio (A. Dagilio), A. Tulio ir kitų rašytojų vardus. Kita' vertus, turbūt nerastume nė vienos tautos, kuri nebūtų patyrusi skaudžios egzodo dalios. Pasak K. Bradūno, "literatūrų istorijose tai kone 'normalus' reiškinys. Tik tas 'normalumas' beveik visada yra išdava aplinkybių, kliudančių arba visai naikinančių įprastos literatūros vystymosi sąlygas" (Bradūnas K., *Įvadiniai žvilgsniai // Lietuvių egzodo literatūra 1945-1990*, V., 1995, psl.7.)

Egzodas kaip masinis reiškinys prasidėjo pasipriešinimu okupacijai 1944 m. Iš Lietuvos, pabūgę smurto ir represijų, pasitraukė neįtikėtinas skaičius – dešimtys tūkstančių karo pabėgėlių, tarp jų ir didelė dalis rašytojų atsidūrė svetimoje, kitatautinėje aplinkoje: Teigiama, jog tarp nuo teroro iš Lietuvos pasitraukusių žmonių buvo "neproporcingai daug inteligentų /.../ vien lietuvių rašytojų draugijos narių pasitraukė nuo 70% (Mockūnas L., *Įvadas // Egzodo literatūros atšvaitai*. V., 1989, psl. 7).

Šalia suaugusiųjų – vaikai, galbūt ne taip dramatiškai suvokę esamą padėtį, bet praradę daugiausia – augti ir mokytis savo šalyje, girdėti savo gimtąją kalbą, skaityti savo tautos rašytojų knygas, tobulėti, tapti dorais savo šalies patriotais. Pasak prof. A. Aurylos, išeivijoje su tėvais atsidūrė 12,476 vaikai, kurie sudarė net 24% visų Vakarų Europoje prisiglaudusių lietuvių (Auryla V., *Lietuvos egzodo vaikų ir jaunimo literatūra 1645-1990,* rankraštis, 1996, psl. 6).

Per literatūrą vaikas suvokia tautos egzistenciją, jos praeitį, dabartį ir net ateitį. Sovietinės okupacijos sąlygomis vienas svarbiausių lietuvių literatūros bruožų – tautiškumas galėjo būti negrįžtamai sunaikintas. Didėjanti socialistinio pasaulio konfrontacija su Vakarų pasauliu didino ir rašytojų pažiūrų kraštutinumus, Rašytojai, likę Lietuvoje, prisitaikė prie tuometinių sąlygų, domėjosi kasdienybės aktualijomis ir stengėsi išgyventi taip, kaip jiems atrodė geriau, o esama situacija ištremtuosius už Lietuvos ribų vertė gilintis į universaliąsias dvasines vertybes, stilizuoti vaizdus. Ilgainiui, suvokus tragišką būseną, gyvenimas "be tėvynės" išaugo į ilgesio, kankinančios nostalgijos gimtam kraštui, kultūrai šauksmą.

Svečiose šalyse vaikų literatūra buvo būdas mokyti vaikus lietuviškai kalbėti ir mąstyti, išsaugoti tautinį savitumą. Esama padėtis nulėmė egzodo literatūros atsiradimą ir formavimąsi. Išeivijos vaikų literatūra gausi, įvairialypė. Ją kūrė žymūs rašytojai, atsidūrę svetimame krašte, įsitikinę, kad "žmogaus be tėvynės" dalia tampa lemtimi ir suvokę, kad jų gyvenimo prasme tegali tapti literatūrinė kūryba, padėsianti svetimame krašte padaryti tai, ko pati tauta okupacijos sąlygomis nebegalėjo savaime: išsaugoti tautos kultūrą, lietuvio žmogaus pasaulėjautą. Savo kūrybos tikslu jie laikė meno vertybių, kurios realizuojamos per tautines apspiracijas, siekimą.

Ilgą laiką lietuvių skaitytojai tik iš menkučių nuogirdų galėjo išgirsti apie vaikų literatūrą, kuriamą svetimoje šalyje, suvokti susidariusią padėtį. Maža tekstų, kurie sovietiniais okupacijos metais pasiekė skaitytojus Lietuvoje. Cenzūra sovietiniais metais nutylėjo vardus ir kūrinius tų rašytojų, kurie buvo žinomi nepriklausomoje Lietuvoje, o tie, kurie subrendo svetur, lietuvių skaitytojams buvo visiškai nepažįstami. Egzodo kūriniai, kaip tos pačios tautos literatūros dalis, turėjo būti skaitomi ir čia, Lietuvoje, gyvenusių vaikų. Deja, egzodo vaikų literatūros kelias į skaitytoją toks pat, kaip ir visos bendrosios literatūros – nuo egzistavimo išvietintųjų asmenų stovyklose, įsikūrimo netikrų namų erdvėje iki grįžimo atgal į Lietuvą, trukusio net kelis dešimtmečius. Šiandien egzodo vaikų literatūra pagaliau pravėrė savo gimtųjų namų duris.

Prof. A. Aurylos antologija *Lietuvių egzodo vaikų ir jaunimo literatūra 1945-1990* (2002) radosi iš po kruopelytę sudėtingiausiomis sąlygomis rankiotos medžiagos. Tyrinėjimai pradėti prieš ketvirtį amžiaus, kai sovietinė cenzūra negailestingai metė iš vaikų literatūros antologijų tekstus, o literatūrologinėse studijose buvo vengiama net užsiminti apie rašytojus, pasitraukusius į Vakarus.

Sunku įsivaizduoti, kad tokį titanišką darbą galėjo atlikti vienas žmogus. Prof. V. Auryla – beatodairiškai atsidavęs vaikų literatūrai, mylintis savo darbą ir besistengiantis, kad literatūrinė tiesa pagaliau taptų žinoma visiems. Jei lietuvių vaikų prozos, poezijos ir dramaturgijos antologijos tritomyje, kurį profesorius rengė 1977-1984 metais, didžiausių pastangų dėka įdėta vos kelių egzodo rašytojų kūryba, tai dabar jau vien tik egzodo prozai skiriamas pirmasis tomas, kuriame puikuojasi beveik šešiasdešimties rašytojų kūryba.

Ateityje – dar egzodo vaikų poezijos, dramaturgijos ir literatūrologinių studijų darbai. Ilgą laiką prof. A. Auryla Vilniaus pedagoginiame universitete skaitė vaikų literatūros paskaitas, o atkūrus nepriklausomybę, jam, nepailstamam vaikų literatūros entuziastui, pavyko suorganizuoti lietuvių egzodo vaikų ir jaunimo literatūros seminarą. Parašyta nemaža kursinių, magistro diplominių darbų, susilaukusių ypač didelio studentų susidomėjimo.

Lietuvių egzodo vaikų ir jaunimo literatūros antologijoje prof. V. Auryla pateikia platų ir išsamų egzodo vaikų literatūros vaizdą. Knygoje atsispindi tai, ką per 45 metus tremtyje sukūrė žymiausi lietuvių vaikų rašytojai. Pasak V. Aurylos, "lietuvių egzodo vaikų literatūra turtinga vaizdų ir įvairių formų. /.../ Kai kurie kūriniai yra pasiekę aukštas kūrybos viršukalnes" (Auryla V., *Lietuvių egzodo vaikų ir jaunimo literatūra: 1945-1990*, K., 2002, psl.10). Be jokios abejonės, tekstų atranka – sudėtingas dalykas, reikalaujantis puikaus literatūrinio išmanymo, nuojautos bei kruopštaus darbo.

Lietuvoje, bibliotekų fonduose, nelengva rasti daugelio sovietiniais laikais uždraustų kūrinių, išsiaiškinti jų parašymo aplinkybes, rašytojų biografijos detales. Pasirinkdamas kūrinius, svarbiausiu egzodo vaikų literatūros kriterijumi prof. V. Auryla laiko meniškumą, gebėjimą "meno galia paveikti atitinkamo amžiaus skaitytojų dvasinį pasaulį, sukelti estetinius įspūdžius". O universaliais, nekintamais dalykais laikytini "tautinis kraštovaizdis ir pasaulėvaizdis, ugdomieji laikotarpio interesai, pastangos jaunajai kartai rodyti laisvės kelius, šviesos, gėrio, grožio idealus" (Auryla V., *Lietuvių egzodo vaikų ir jaunimo literatūra: 1945-1990,* K., 2002, psl. 11).

Kita vertus, svarbu nepamiršti, kokiomis sąlygomis radosi egzodo vaikų literatūra, kokie buvo rašytojų ketinimai, siekiai, norint atlikti tautinę pareigą, įprasminti tai, ką lietuvio širdis, pažadinti lietuvio vaiko tautinį identitetą. Analizuojant egzodo vaikų literatūros meninės intencijas būtina atsižvelgti į lietuvių egzodo literatūros istorinį išskirtinumą. Kaip teigia prof. V. Auryla, "ši antologija yra ir laikotarpio liudijimas, jo dokumentas" (Auryla V., *Lietuvių egzodo vaikų ir jaunimo literatūra: 1945-1990,* K., 2002, psl. 11). Egzodo vaikų literatūra pirmiausia reikšminga kaip tam tikro tarpsnio, įsiliejusio į bendrą lietuvių vaikų literatūros kontekstą, vaizdinys.

Knygos pavadinime vyrauja terminas "egzodas", nors yra ir nepritariančių vartosenai (A. Gustaitis). Terminas "egzodas" kilęs iš graikų kalbos žodžio "exodos" ir reiškia išėjimą Tarptautinių žodžių žodynas vieną iš šio žodžio reikšmių pateikia kaip masinį žmonių kėlimąsi gyventi į kitą teritoriją, susijusį su nepalankiomis aplinkybėmis, išeivija. Vis dėlto šalia jau įsitvirtinusio termino "egzodo literatūra" spaudoje vartojami sinonimai: "tremties literatūra", "išeivijos literatūra" ar "egzilis". Prof. V. Auryla renkasi pastaraisiais metais literatūros moksle plačiai prigijusį "egzodo literatūros" terminą ir jo vartoseną išsamiai paaiškina aukštųjų mokyklų studentams skirtame konspekte, parengtame 1996 m.: "Žodžiai, 'egzodas' ir 'egzilis' yra sinonimai, nes abu jie reiškia išvykimą iš ten, kur gyventa. Tik egzilis gal daugiau implikuoja pašalinį sprendimą, o egzodas – pačių apsisprendimą, esant tam tikroms asmenybės laisvei nepalankioms sąlygoms ir prievartai. Be to, žodis 'egzodas' dar pažymi masinį išvykimą – didesnio skaičiaus žmonių drauge išsikėlimą, atsirandant asmenybės egzistavimo pavojams" (Auryla V., *Lietuvos egzodo vaikų ir jaunimo literatūra 1945-1990*, rankraštis, 1996, psl. 5). Kita vertus, Senajame Testamente antroji Mozės knyga vadinama Išėjimo knyga, t.y. egzodo knyga, todėl toks šio žodžio supratimas Vakarų kultūroje yra aiškiausias ir priimtiniausias.

Antologijos epigrafu pasirinktas P. Rinkūno eilėraštis *Našlaitėlė,* perteikiantis skausmą dėl mergaitės dalios, o potekstėje slepiantis giliausią prasmę ir tampantis visos antologijos pagrindiniu motyvu: *Ir išėjo Našlaitėlė / Į gimtinį savo kraštą / Ten skaistesnė vasarėlė, / Ten saulutė neužgęsta.* Tėvynės praradimo metamorfozės, kaip ištikimybės kalbai, kūrybai, tautai ar kultūrai, vienaip ar kitaip suskambo visų lietuvių egzodo vaikų rašytojų kūryboje.

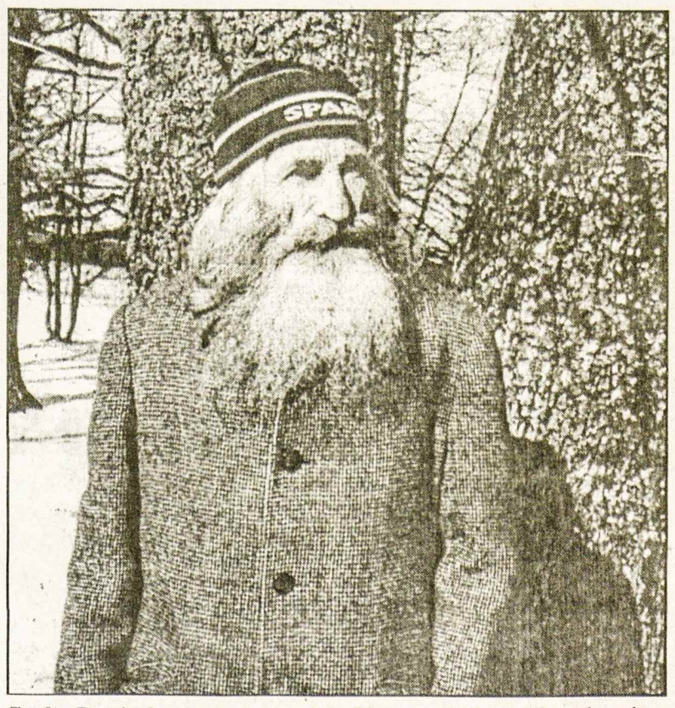

Grafas Dominykas Plateris, garsiųjų Lietuvos didikų palikuonis, miręs 2002 m. gruodžio 29 d. Palaidotas Pakalnių šventoriuje savo artimųjų kape. Buvo gimęs Degulių km., Utenos apsk. 1925 m. Ntr. "Utenio"

Dr. Loreta Žvironaitė,
Vilniaus pedagoginio universiteto
Lietuvių kalbos ir literatūros
metodikos katedros dėstytoja

Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
meniškai įriša
knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

Dailės parodų rėmimas

IRMA MAKARIŪNAITĖ

Toronto Universiteto Meno istorijos bakalaurė ir "Ontario College of Art and Design" diplomantė

Lietuvos išeivijos dailininkų darbų paroda, surinkta be kuratoriaus pagalbos, susidedanti iš esminiai skirtingų dailininkų, buvo surengta Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. W. 2002 m. lapkričio 23 ir 24 dienomis LN veiklos 50 metų jubiliejui paminėti. Parodoje dalyvavo 18 dailininkų: Kristina Baliūnaitė, Jūratė Batūraitė-Lemke, Zigmantas Dobilas, Paulius Grajauskas, Saulius Jaškus, Kęstutis Keparutis, Paulius Kravecas, Rima Mačikūnaitė, Kazimieras Manglicas, Katherine Ramutė Kaminskaitė-Palys, Vaidotas Viktoras Palys, Jurgis Račkus, Gintas Repečka, Raimondas Rickevičius, Vika Ross, Silvija Sapliené, Snaigė Šileikienė ir Otis Tamašauskas. Jų darbai atspindėjo įvairias meno rūšis. Parodoje buvo naujausių ir anksčiau atliktų darbų. Dailininkų tarpe t.p. buvo pastebima įvairovė: nuo profesionalų iki pradedančių jaunų dailininkų ir net mėgėjų.

Ši trumpalaikė dviejų dienų paroda parodė rimtą poreikį, kad Kanados lietuvių dailininkai būtų savo bendruomenėse profesionaliai reprezentuojami. Nors gali atrodyti, kad tai buvo bendruomenės geranoriškumo pasireiškimas – noras įtraukti parodą į šventinių renginių eilę, tačiau galima nusistebėti: kokiam tikslui? Parodai trūko kryptingumo ar pagrindinės temos, nekalbant jau apie tai, kad daugelis rodinių nebuvo nauji kūriniai. Paroda pilnai neatspindėjo to meno tipo, kuris šiandien egzistuoja Kanados lietuvių dailininkų darbuose.

Visų pirma trūksta profesionalios patalpos, kur Kanados lietuviai dailininkai galėtų išstatyti savo darbus ir kuri būtų prieinama platesnei kanadiečių publikai. Patalpos, panaudotos šiai parodai buvo salė, kurioje sekmadieniais pietaujama, įskaitant ir retai tenaudojamą sceną, neturinčią tinkamo apšvietimo. Tai sumažina meno darbų įspūdį. Salės interjero detalės, kaip pvz. veidrodinė siena, prie kurios buvo išstatytos K. Keparučio ir Ginto Repečkos skulptūros, o t.p. žalios spalvos skiriamosios sienelės, ant kurių papildomai kabėjo paveikslai, neigiamai atsiliepė kūrinių integralumui.

Trumpalaikė dviejų dienų paroda pabrėžė nuolatinės galerijos reikalingumą. Galbūt tarptautiniu mastu žinomi Otis Tamašauskas, grafikė Snaigė Šileikienė, Vaidotas Palys, Ramutė Kaminskaitė-Palys, Jurgis Račkus būtų labiau linkę išstatyti savo darbus galerijoje, kuri deramai pristatytų jų meną. Tai daugiau paskatintų ir pradedančius dailininkus. Rimos Mačikūnaitės paveikslams, Kristinos Baliūnaitės, Pauliaus Grajausko, Vikos Ross meniškoms fotografijoms būtų į naudą, jeigu Kanados lietuvių bendruomenė juos globotų. Tai irgi skatintų jaunus talentus, kurie nedalyvavo šioje parodoje. Čia nepasirodė ir kai kurie labiau subrendę talentai. Tai iš tiesų liūdna.

Šiuolaikinė dailė turėtų būti lietuvių bendruomenės remiama kaip ir mūsų šokėjai, dainininkai ir atletai.

Dailės parodos organizatorė Toronto Lietuvių Namų Kultūros komisijos vicepirmininkė dr. GENOVAITĖ BIJŪNIENĖ ir dailininkas JURGIS RAČKUS, taręs įžanginį žodį apie parodą (2002.XI.23) Nuotr. G. Conquergood

Atsiųsta paminėti

MAŽOSIOS LIETUVOS ENCIKLOPEDIJA. Antras tomas – du bandomieji lankai, rodantys kaip atrodo pati enciklopedija. Įdėtas kreipimasis į visus geros valios žmones ir organizacijas dėl paramos *Mažosios Lietuvos enciklopedijai.* Kreipimąsi pasirašė: Mažosios Lietuvos fondo atstovas, MLE vyr. redaktoriaus pavaduotojas, doc. dr. Martynas Purvinas ir Mokslo ir enciklopedijų leidybos instituto direktorius Rimantas Kareckas. Leidinys gausiai iliustruotas. Leidėjų adresas: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas L. Asanavičiūtės g. 23, k. 216, LT-2050 Vilnius, Lithuania.

Irena Mačiulytė-Guilford. PRISILIETIMAS. Iš anglų kalbos vertė Dalia Cidzikaitė ir Aušra Veličkaitė. Išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas (218 Brookside Lane, #A, Willowbrook, IL 60527-2907, USA). Tiražas – 600. Chicago, 2002 m., 131 psl. Tai biografinio pobūdžio apysaka, psichologiškai žvelgianti į autorės išgyvenimus, susijusius su jos šeima ir giminėmis Lietuvoje. Vienoje vietoje autorė rašo: "Niekur nepritampu. Nei tarp kanadiečių, kur gimiau. Nei tarp lietuvių, kurie čia (Kanadon) atvyko. Nei Lietuvoje, vietoje, kurios nepalikau".

Stasys Dalius, SRAUNIOSE UPĖSE. Knygos mecenatai – Leonas ir Susana Klimaičiai. Kalbą ir korektūras taisė Saulė Ločerienė. Išleido Lietuviškosios knygos klubas, "Draugo" spaustuvė. Čikaga, 2003 m., 339 psl. Gaunama "Draugo" knygyne ir kitus. Tai žymiojo keliautojo po pasaulį knyga. Joje aprašomos kelionės: Rusijoje, Baltijos valstybėse, žmonių negyvenamose salose, Etiopijoje, Jemene, Irane, Vidužemio jūros salose, Amazonės upės srityse, Gudijoje, Kinijoje, milijonierių saloje Grand Cayman.

Sofija Šviesaitė, BERŽŲ LAUKIMAS. Eilėraščiai. Rinktinė. Ketvirtoji knyga. Leidėjas – Kostas Federavičius ir kiti rėmėjai. Leidykla – "Jonava" (Kauno g. 6, LT-5000, Jonava). Tiražas – 300. Jonava, 2002 m., 200 psl.

GENOCIDAS IR REZISTENCIJA, 2002 m., 2(12) nr, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro periodinis leidinys. 256 psl. Vyriausioji redaktorė – Dalia Kuodytė. Viršelio dailininkas – Alfonsas Žvilius. Adresas: Didžioji g.17/1, LT-2001, Vilnius.

Juozas Banionis, LIETUVOS LAISVĖS BYLA VAKARUOSE, 1975-1990. Istorinė apžvalga. Redaktorė – Rima Dulkinienė. Dailininkas – Romas Dubonis. Išleido Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (Didžioji g. 17/1, LT-2001 Vilnius). Vilnius, 2002 m., 320 psl.

GIMTOJI KALBA, 2002 m. 11-12 nr. Bendrinės kalbos laikraštis. Leidžia Mokslo ir enciklopedijų leidybos instituto *Gimtosios kalbos* žurnalo redakcinė grupė. Vyr. redaktorė – Rita Urnežiūtė. Redakcijos adresas: *Gimtoji kalba,* L. Asanavičiūtės g. 23, LT-2050 Vilnius, Lithuania.

DARBAS, Pasvalio rajono laikraštis, nr. 1 (7476), 2003 m. sausio mėn. Išeina tris kartus per savaitę. Vyr. redaktorius R. Stonkus. Adresas: Vilniaus g. 4, 5250 Pasvalys. Vieno nr. kaina – 1 Lt.

OBJEKTAS "INTRIGANTAS". Kunigo Broniaus Laurinavičiaus gyvenimas ir veikla. Knygą sudarė, parengė ir redagavo Vidas Spengla. Dailininkė Audronė Martinaitytė. Išleido "Katalikų akademijos" leidykla (A. Jakšto 9, Vilnius). Įvadinis žodis – arkivyskupo Sigito Tamkevičiaus. Knyga gausiai iliustruota. Vilnius, 2002 m., 512 psl.

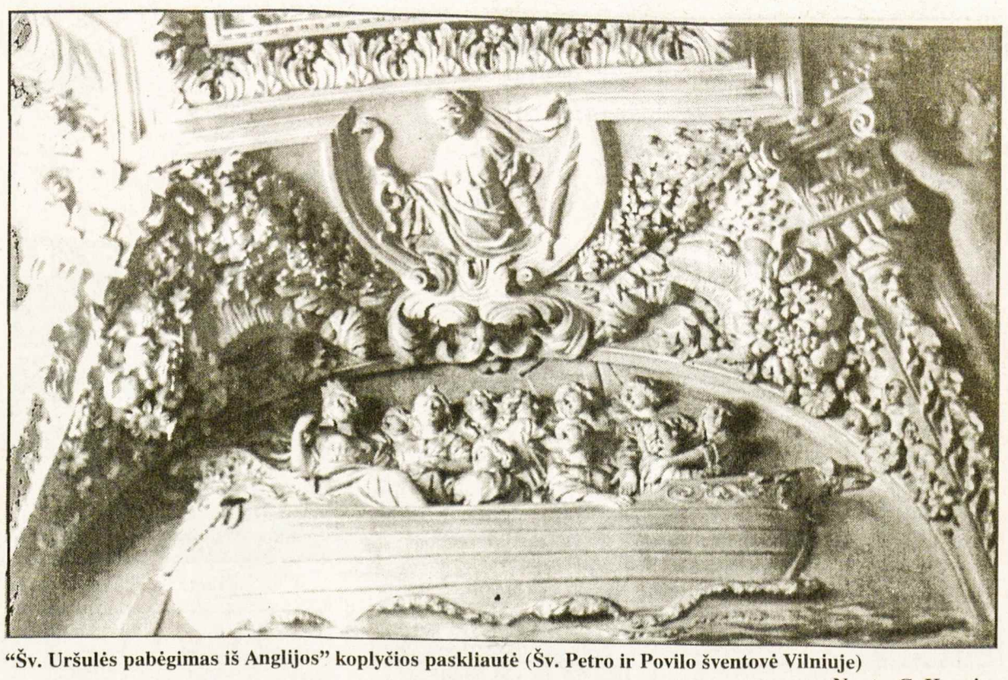

"Šv. Uršulės pabėgimas iš Anglijos" koplyčios paskliautė (Šv. Petro ir Povilo šventovė Vilniuje) Nuotr. G. Kurpio

Nauja "Varpo" laida

JUOZAS KOJELIS

Nauji bendradarbiai gvildena aktualius dabartinės Lietuvos klausimus

Redaktoriaus Antano Kučio ištvermės dėka metraštis – 215 pusl. *Varpas,* pažymėtas 36 nr., pasirodė 2002 m. pabaigoje. Bendradarbių tarpe matome žurnale jau anksčiau sutiktas pavardes, bet sutinkame ir naujų. Autoriai iš Lietuvos ir iš išeivijos: politikai, pedagogai, kultūrininkai, ekonomistai, visuomenininkai. Šiame nr. tarp bendradarbių pasirodė dr. Vytautas Dambrava, Lietuvos ambasadorius Ispanijoje, kuris savo dinamiškus žodžius yra patvirtinęs dinamiškais darbais Lietuvos ir Amerikos diplomatijoje ir visuomeninėje veikloje.

Ne vieną žurnalo bendradarbį būtų galima apdovanoti žurnalistine premija, tačiau aukščiausią premiją skirčiau mokytojai Angelei Šiaurienei, žurnale paskelbusiai du rašinius: *Kliūtys ugdant jaunimo sielose patriotiškumą ir dvasingumą* ir *Ką reiškia būti lietuviu, ką reiškia mylėti tėvynę?* Ne tiek už tuos straipsnius, kur rašo apie kudirkaičių jaunimo organizaciją Lietuvos mokyklose, bet pirmiausia už kudirkaičių organizavimą ir ištvermingą darbą toje organizacijoje. Ji ir jos bendraminčiai/bendradarbiai, supratę, kad "tautai reikia pasiaukojančių, Tėvynę mylinčių žmonių, reikia idealistų, kokiais buvo knygnešiai, sukilėliai, savanoriai, partizanai, koks buvo Vincas Kudirka", jie visą tos organizacijos veiklą kreipia "dvasinių, dorinių, tautinių-patriotinių, pilietinių nuostatų formavimui, mokinių saviraiškai, saviugdai, bendravimo kultūros puoselėjimui". Tų tikslų įgyvendinimui organizacija "rinko kraštotyros medžiagą, gilinosi į katalikiškos kultūros įtaką tautinei lietuvių kultūrai, ruošė susitikimus su Lietuvos istorijos žinovais, dvasininkais, bendravo su parapijų dvasininkija", ataskaitiniame pranešime pasakoja A. Šiaurienė. Išsiliejusiame globalizacijos vandenyne kudirkaičiai drąsiai plaukia abiem tautiškumo irklais, kai išeivijoje jau kai kam prireikia tik vieno kosmopolitinio. Siūlyčiau Lietuvos ateitininkams ir skautams su kudirkaičių programa ir veiklos turiniu arčiau susipažinti.

Naujojo žurnalo bendradarbio dr. Vytauto Dambravos du straipsniai – *Kelias į tikrąjį išsilavinimą ir išeivija* ir *Žiniasklaidos išsilaisvinimas.* Juose skelbiamos tezės, labai artimos Los Angeles LF bičiulių 2002-jų politinių studijų išvadoms, kurios irgi išspausdintos šiame žurnale. Paskutinis išvadų paragrafas skelbia: "Lietuvai reikia antro išsilaisvinimo, atveriant duris teisingumui".

Apie sovietų įstatymų įteisintą neteisingumą šiame žurnalo numeryje pasakoja Bronė Ruginienė, Algimantas Katilius, Kostas Federavičius, Audronė Škiudaitė, o apie *de facto* užsilikusį sovietinį neteisingumą laisvę išsikovojusioje Lietuvoje kalba kiti autoriai – dr. Ignas Urbonas, dr. Vytautas Dambrava, dr. Kazys Karvelis, kun. Židrūnas Kulpys, pats redaktorius Antanas Kučys.

Dr. K. Karvelis straipsnyje *Kodėl taip sunkiai atsikuria demokratinė Lietuva* įdomiai narplioja sovietinės nomenklatūros strategiją kuo ilgiau Lietuvą išlaikyti netiesos replėse. Išvadose jis, kad tautą pakeltų "antrajam Lietuvos atkūrimui", cituoja "pirmojo prisikėlimo pagrindinio architekto", "Sausio 13 korifėjaus" prof. Vytauto Landsbergio žodžius.

Pats prof. V. Landsbergis rašinyje *Vienišo teisė* sutelkė visas savo intelektualines galias pateisinti Lietuvos seimo 2000 m. priimto nutarimo – *Laikinosios Lietuvos vyriausybės pareiškimą Nepriklausomybės atstatymo deklaravimas pripažinti teisės aktu* – atšaukimą. Vargu kas kitas būtų įstengęs taip surikiuoti argumentus, nepaisant, kad tuo atšaukimu buvo pažeista istorinė tiesa ir įskaudinti laisvės kovų dar gyvi mohikanai. Kurie ne pasyviai dalyvavo 1940-1944 m. įvykiuose Lietuvoje pripažins, kad vienintelis tikras atšaukimo motyvas buvo, autoriaus žodžiais, "nepaprastai grėsminga informacija iš tarptautinių sluoksnių". Kas tie "tarptautiniai sluoksniai" nepasakoma,

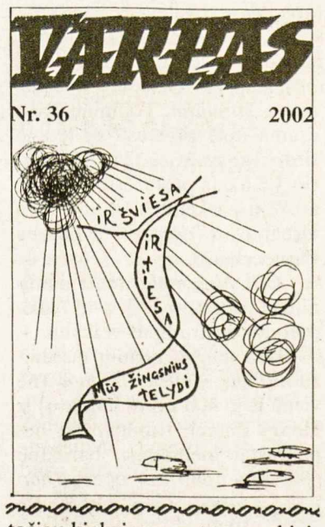

tačiau kiekvienas pats nesunkiai gali susiorientuoti. Tuo atšaukimu iš tikro išvengta sunkių komplikacijų, bet gal pagalvotina ir apie tai, kad mažųjų tautų tikras ginklas didžiųjų valstybių dažnai negarbinguose žaidimuose yra garbinga kova už tiesą.

Įdomus neplanuotas *Varpo* puslapiuose pasikalbėjimas įvyko tarp Lietuvos krikščionių demokratų kandidato į prezidentus dr. Kazio Bobelio ir krikščionių demokratų rėmėjų Čikagoje atstovo Jono Pabedinsko. Padaręs kai kurių pastabų Bobeliui, Jonas pripažįsta, kad "dėka paties dr. K. Bobelio energingos akcijos, provincijos vietovių lankymo ir kontroversiškų pasisakymų, jo kraštas negali ignoruoti. Apklausinėjimų rezultatai 2002 m. pradžioje jį išlaikė antroje vietoje tuojau po Adamkaus" (110 psl.). O Bobelis, lyg atsiliepdamas, pritaria, kad "ne tik mano partijos – LKD, bet ir mano reitingai visada yra viršuje (...). Čikagos krikdemai iš viso yra totaliai pasimetę (jų politiką nustato buvę komjaunuoliai) – kelia, aiškina, kad krikščionių demokratų jėga yra modernieji krikdemai" (114 psl.). Pokalbį baigia gan įžvalgia pranašyste savo varžovams ir gal sau pačiam: "Po šių rinkimų bus visai kita padėtis, ir visi didieji dabartiniai politiniai 'ekspertai' turės pasislėpti kur nors krūmuose".

Specialaus dėmesio verta Lietuvos politiko Primo Noreikos analizė *Tautiškumas Lietuvos valstybės politikoje.* Nors piešiamo paveikslo spalvos gal sutirštintai niūrios, tačiau įžvalgos esmiškai teisingos ir paskutiniai akordai optimistiški: "Lietuva, atlaikiusi fizinį Rusijos genocidą, užsigrūdino. Jei neliksime abejingi valstybės išlikimo garantui-tautiškumui, atlaikysime ir ideologines invazijas".

Panašių išvadų prieina ir *Varpo* redaktorius Antanas Kučys. Neilgame komentare *Žvilgsnis į demokratiją Lietuvoje* jis, ramiai svarstydamas, pripažįsta, kad "demokratijos šaknys Lietuvoje dar nėra gilios" ir kad skubant atstatyti komunizmo sugriautą valstybę buvę padaryta klaidų. Bet svarstymus baigia tokiu samprotavimu: "Tačiau tikimės, kad iš jų pasimokius ir pozityviai dirbant, mūsų Tėvynė prie Baltijos jūros suras savo didįjį kelią ir kaip laisva valstybė įsirikiuos į kitų laisvų valstybių eilę".

VARPAS, žurnalas tautos bei žmogaus laisvei, tautinei kultūrai bei lietuvybei. Redaktorius – **Antanas Kučys.** Leidžia Varpininkų filisterių draugija.

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

Ilgesys

Pirštų galais, nakties kad nepaliestų stygų,
ties manimi prisiminimų takas tiesias
žvaigždėtuoju keliu.
Menu aš žydrą dangų viršum marių,
lieknas pušis regiu.
Bangas myluoja be irklų baidarė
po vėjo sparneliu.
Pirštų galais, nakties kad neužgautų stygų,
atbėga ilgesys.
Mėnuo danguj tarp debesų užmigo,
užgeso mano namo žiburys.
Aplink tamsu, taip nyku ir taip ilgu,
kad norisi nuskristi į marias,
jų lašeliu išdžiūvusias lūpas suvilgyt
ir apkabint bangas,
ir niekad, niekada jau nebesiskirti
nuo savo žemės prarastos...
Deja, svajonės, neišvydusios dienos, privalo mirti,
neapkabinusios bangos,
negrįžusios į prarastąjį rojų,
sustojusios ties vartais užkeltais.
Tamsios nakties gūdžioj vienatvėj
aš savo ilgesio skaudaus
neišvarau į svetimą, negailestingą gatvę.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Klaipėdos universitete apsilankęs D. Britanijos ambasadorius Jeremy Hill domėjosi savo dabartimi ir ateities perspektyvomis. Ambasadorius pasveikino naujai išrinktą Klaipėdos universiteto (KU) rektorių Vladą Žulkų, teiravosi apie universiteto mokslinius tyrinėjimus, jį domino universiteto ateities vizija ir planai. Pokalbio metu daug dėmesio buvo skirta anglų kalbos dėstymui, nes ši kalba taps ypač aktualia Lietuvai įstojus į Europos sąjungą. Pasiūlyta anglų kalbos ne tik mokyti, bet ja skaityti ir kai kurias paskaitas. Buvo aptartos ir galimos bendradarbiavimo sritys, kaip jūrinė teisė. KU tikisi, kad šis naujai užsimezgęs ryšys bus ilgalaikis ir naudingas abiem pusėm.

Radvilų rūmuose Vilniuje Lietuvos dailės muziejus kūrinių paroda ir kultūros vakaru pagerbė dailininką Ferdinandą Ruščicą (1870-1936). Jis yra daug nusipelnęs Lietuvos ir Lenkijos XX š. pradžios kultūriniame gyvenime. Baigęs Peterburgo dailės akademiją, jis dėstė Varšuvos dailės mokykloje ir Krokuvos dailės akademijoje. Nuo 1908 m. gyveno Vilniuje ir Bogdanove. Jo pastangomis Vilniaus universitete 1919 m. buvo įsteigtas Dailės fakultetas. Jis buvo pirmasis fakulteto dekanas, savo menine kūryba ir pedagogine veikla darė stiprią įtaką tuometinio Vilniaus kultūriniam gyvenimui. Vienas žymiausių F. Ruščico mokinių buvo Mikalojus Konstantinas Čiurlionis.

Devynias Radvilų rūmų sales užpildžiusioje parodoje buvo pusšimtis dailininko tapybos darbų, kelios dešimtys piešinių ir grafikos lakštų, scenovaizdžiai, knygų iliustracijos, vėliavos, medaliai, pašto ženklų projektai, taip pat jo sukurti Vilniaus universiteto rektoriaus žymenys. Šis kūrybinis palikimas buvo surinktas iš Lenkijos dailės muziejų, Lietuvos dailės ir Vilniaus universiteto Mokslo muziejų. Apie F. Ruščicą kultūros vakare kalbėjo Vilniaus dailės akademijos rektorius Saulius Šaltenis, Varšuvos kard. S. Vyšinskio universiteto doktorantas Andžejus Pukšto, Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys, dr. Laima Laukšaitė-Surgailienė; grojo Šv. Kristoforo kamerinio orkestro styginių ansamblis.

Šiuolaikinio...

(Atkelta iš 6-to psl.)

nustebti. Menas kelia klausimus. Menas turi klausti ir klausti. Bet jis visai neprivalo atsakyti, duoti paruoštus atsakymus. Statiškas menas, jos nuomone, neįdomus. Išdvėsę sendaikčiai.

Dailė, ieškojusi prasmingų temų, tampa atgyvena, nes šiuolaikinio menininko supratimu kūriniui nebūtina tema ar prasmė, nes jo svarbiausia funkcija yra žinia arba pranešimas. Vis labiau įsigali Vakarų pasaulyje meno transformacija į *mass media* (žiniasklaidos terpę) videoinstaliacijos, performansai ir kitokios sunkiai įvardijamos formos.

Sunku pramatyti, kaip poniai Zaman seksis Lietuvoje, bet užklausta, ar ji daug pardavusi Londone, menininkė atšovė: "Taip. Kelis per metus. Bet už nežmoniškus pinigus. Tarkim – už 20-39 tūkstančius svarų. Menas prabangos prekė. Jis vertas didelio pinigo", sako studijos savininkė.

Prof. Kazys Grigas, lietuvių patarlių ir priežodžių tyrinėtojas, ilgametis Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto darbuotojas, mirė 2002 m. gruodžio 3 d. Gausių mokslo darbų iš lietuvių tautosakos bei folkloristikos istorijos autorius, pelnęs pripažinimą Europos folkloristikos tyrimų centruose. Su K. Grigo vardu susiję *Patarlių ir priežodžių* (1958 m.), dvitomės Simono Daukanto *Žemaičių tautosakos* (1983-84 m.), keturių tomų *Liaudies kūrybos* 1969-1996 m.), *Lietuvių patarlių ir priežodžių* (2000 m.) ir kitų tautinės kultūros paminklų leidimai. Už nuopelnus lietuvių tautosakai K. Grigas 2000 metais buvo apdovanotas Valstybine mokslo premija ir DLK Gedimino ordinu.

Rusijos Sankt Peterburge 2002 m. lapkritį vyko M. K. Čiurlionio dienos. Lietuvos generalinio konsulo surengtas renginys buvo skiriamas Sankt Peterburgo miesto 300 metų jubiliejui bei MKČ visuotinio pripažinimo šiame mieste 90-mečiui paminėti. Akademinėje Dmitrijaus Šostakovičiaus filharmonijoje, Valstybinėje Nikolajaus Rimskio-Korsakovo konservatorijoje, Rusijos etnografiniame muziejuje vyko M. K. Čiurlionio dailės darbų parodos, literatūriniai skaitymai, konferencijos, į kurias pakviesti Lietuvos bei Rusijos mokslininkai, menininkai, studentai. Koncertuose, diriguojant prof. Juozui Domarkui ir Juliui Geniušui, buvo atliekami MKČ vokaliniai ir simfoniniai kūriniai.

Leidykla "Vaga" išleido Londono universiteto profesoriaus Norman Davies veikalo *Europa. Istorija* vertimą į lietuvių kalbą. Ši išskirtinės reikšmės knyga, pasak žinovų, ambicingiausias veikalas iš visų iki šiol pasirodžiusių apie senojo žemyno istoriją, buvo dešimtį kartų išrinktas "Metų knyga". 2002 m. gruodį šį veikalą apžvelgė istorikas prof. Edvardas Gudavičius, jo vertimą pristatydamas visuomenei Vilniaus apskrities viešojoje Adomo Mickevičiaus bibliotekoje. Veikalas yra monumentalus, stebinantis žvilgsnio platumu, išmanymo gilumu bei istorinės nuojautos subtilumu, milžiniškas vieno žmogaus darbas. Pagrindinis autoriaus tikslas buvęs sudaryti Europos istorijos laiko ir erdvės tinklelį ir, pateikiant gana daug temų, sukurti visumos įspūdį. Knyga yra kelių skirtingų lygių. Dvylika apžvalginių skyrių aprėpia visą Europos istoriją nuo priešistorės iki šių dienų. Kiekviename skyriuje yra specifinių teminių "kapsulių", kurių iš viso apie 300. Knygoje daug dėmesio skiriama Rytų Europai, taip pat ir Lietuvai. Veikalas papildytas žemėlapiais, istorinėmis nuotraukomis, popiežių, imperatorių, valdovų dinastijų sąrašais, chronologinėmis lentelėmis, didžiųjų knygų, mokslinių išradimų sąrašais.

2002 m. Valstybines kultūros ir meno premijas už iškiliausius pastarųjų penkerių metų darbus gavo devyni nusipelnę kultūrininkai: dailininkas Arvydas Každailis, skulptorius Robertas Antinis, muzikas Petras Vyšniauskas, teatro režisierius Oskaras Koršunovas, kompozitorius Jurgis Juozapaitis, muzikas Davidas Geringas, rašytojas Jonas Mikelinskas, poetas Kornelijus Platelis ir kino režisierius Audrius Stonys. Premijos (laureato diplomas, ženklas ir 42,500 Lt.) buvo įteiktos š. m. vasario 15 dieną. **G.K.**

(ELTOS, *Lietuvos ryto,* BNS, *7 meno dienos,* LGTIC informacija)

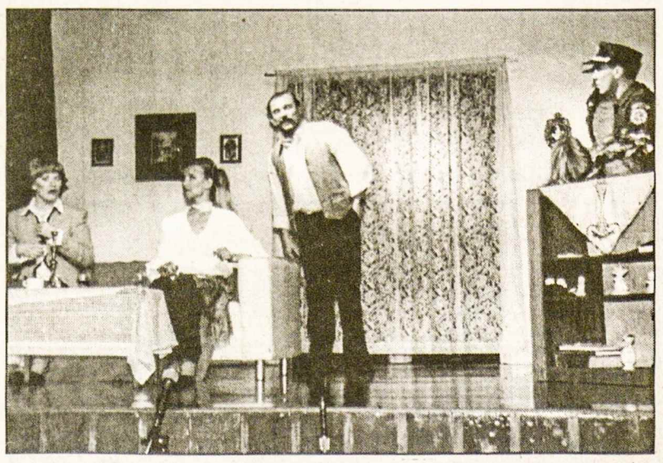

Los Angeles dramos sambūris vaidina Jono Mackonio "Ledi Makbet iš Akmenės". Iš k.: Daina Žemaitaitytė, Edita Kliučinskaitė, Amandas Ragauskas ir Artūras Čėsna

PRISIKĖLIMO KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje tel.: 905 566-0006 Fax: 905 566-1554

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 62 milijonus dolerių

MOKA UŽ:		IMA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	1.25%	Asmenines paskolas nuo	5.50%
180-364 d. term.ind.	1.55%		
1 metų term. indėlius	2.00%	Sutarties paskolas nuo	5.50%
2 metų term. indėlius	2.60%		
3 metų term. indėlius	3.00%	Nekiln. turto paskolas:	
4 metų term. indėlius	3.25%	Su nekeičiamu nuošimčiu	
5 metų term. indėlius	3.65%	1 metų	4.25%
1 metų GIC-mėn.palūk.	1.60%	2 metų	4.60%
1 metų GIC-met. palūk.	2.25%	3 metų	5.00%
2 metų GIC-met. palūk.	2.85%	4 metų	5.20%
3 metų GIC-met. palūk.	3.35%	5 metų	5.45%
4 metų GIC-met. palūk.	3.85%		
5 metų GIC-met. palūk.	3.95%	Su keičiamu nuošimčiu	
RRSP, RRIF ir OHOSP "Variable"	1.00%	1, 2, 3 metų	4.50%
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	2.75%		
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	3.35%	*Duodame CMHC apdraustas nekilnojamo turto paskolas*	
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	3.85%		
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	4.15%	*Duodame komercines nekilnojamo turto paskolas*	
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	4.45%		
Taupomąją sąskaitą iki	1.00%		
Kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%		
Kasd. pal. čekių sąsk. iki.	1.00%		
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	0.60%		

Duodame asmenines paskolas iki $100,000 ir nekilnojamo turto paskolas iki 95% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (travellers cheques) JAV, Kan. ir EURO valiuta. Dauguma patarnavimų teikiami nemokamai: spausdiname asmeninius ir biznio čekius, apmokame įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai *"INTERAC-PLUS" kortelė*

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLAPĮ: www.rpcul.com

ADVOKATAS
VICTOR RUDINSKAS
Tel. 416 240-0594

27 John Street, Toronto,
Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W.
ir Weston Road)

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

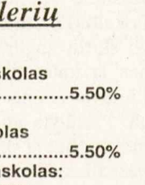

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais. Patarnauju lietuvių visuomenei 16 metų

DUNDAS-EAST MALL skubiai PARDUOTA parduodamas 6 kamb. "Bungalow" su rūsio b... Privatus įvažiavimas, 2 žingsniai iki "Clovercrest Mall". Prašoma kaina $319,000.

SKAMBINTI
TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker
416-879-4937
RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616;
namų 416 231-4937

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS
398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST.W.

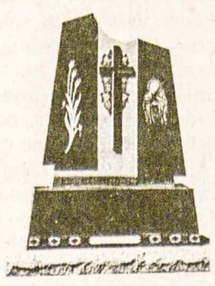

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS
AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

MARGUTIS
4134 Dundas St. West, Toronto, ON. M8X 1X3
Fax: (416) 233-3042
Reguliarūs dvisavaitiniai maršrutai siuntiniams laivu ir lėktuvu tiesiai į Vilnių
Tel: (416) 233-4601

$2.00* off for 1 parcel $2.00* off
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

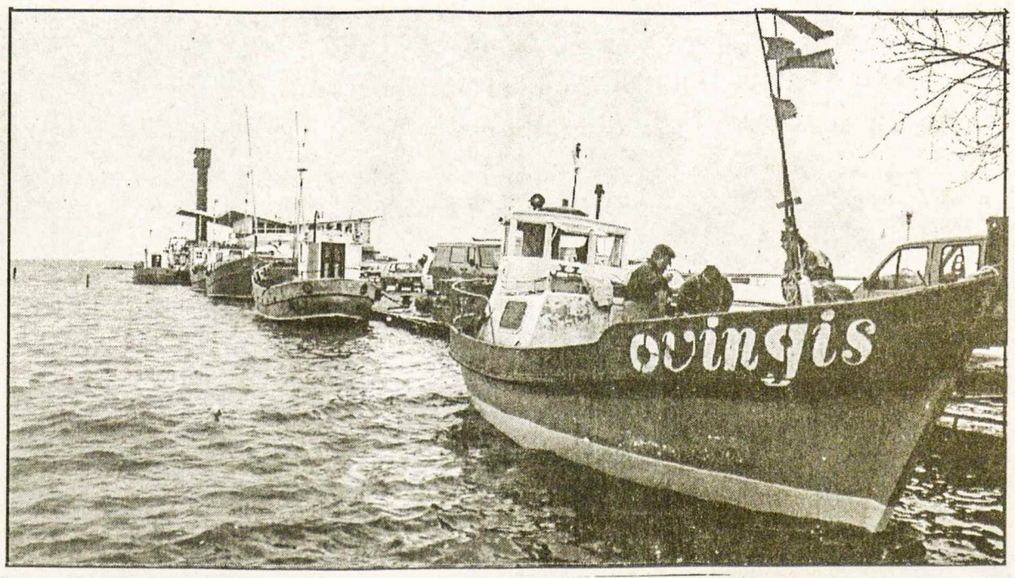

Nidos žvejai, parplaukę į Nidos uostą iš Kuršių marių po žvejybos Nuotr. J. V. Tamušausko

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

30, vasario 4, 7). Diriguos R. Bradshaw, režisierius Colin Graham, daininninkai: Pavlo Hunka (*Falstaff*), Wendy Neilsen (*Alice Ford*), Judit Nemeth (*Meg Page*), Elena Voznesenskaja (*Nanetta*), Franco Pomponi (*Ford*), Riccardo Botta (*Fenton*); taip pat Giacomo Puccini opera *Turandot*, Tolimųjų Rytų drama apie princesę su ledine širdimi (sausio 21, 24, 29, vasario 1,3,6). Iš pastarosios operos atlikėjų paskelbtos tik dvi: Eva Urbanova (*Turandot*) ir Serena Farnocchia (*Liu*).

COC Ensemble Studio daininninkai gruodžio 1, 3, 5 ir 7 d.d. parodys du trumpus veikalus: J. S. Bach lengvo turinio inscenizuotą *The Coffee Cantata* (ne viena iš jo 400 rimtų kantatų) ir Henry Purcell trumpą, bet nepaprastai melodingą, barokinę (parašyta 1689 m.) operą *Dido and Aeneas*. Tarp kitko, šią operą 1989 m. spalį Toronte buvo pastačiusi *Opera Atelier* grupė. Pavasarinėje operų poroje grįžtama net septynis kartus prie rimtesnės ir labai populiarios Giuseppe Verdi operos *Rigoletto* (2004 balandžio 7,10, 13,16,18,22,24). Iš atlikėjų paskelbti tik trys: Alan Opie (*Rigoletto*), Ekaterina Siurina (*Gilda*) ir Ayk Martirossian (*Sparafucile* – nors šis vaidmuo trumpas, bet reikalauja tikrai įspūdingo boso "išvežti" žemas gaidas).

Sezono pabaigą vainikuos Richard Wagner opera *Die Walkuere* (2004 balandžio 4,8, 14,17,20,23). Tai pirmoji kregždė, pranašaujanti COC užsimotą statyti visą Wagnerio *Nibelungo žiedo* keturių operų ciklą sveikinant naujųjų Toronto operos rūmų (*The Four Seasons Centre*) statybos pradžią 2003 m. pavasarį ir pabaigą 2005 metų vasarą. Ta proga internete netrukus bus atidarytas naujas COC tinklapis *www.ringcycle.ca*, kuriame bus teikiama ir nuolat papildoma informacija apie Toronto *Nibelungo žiedo* progresą. Šią pirmąją *Žiedo* operą diriguos R. Bradshaw, režisuos žinomas Kanados filmų režisierius Atom Egoyan, svarbiausius vaidmenis atliks: Peteris Eglitis (*Wotan*), Frances Ginzer (*Bruennhilde*), Adrianne Pieczonka (*Sieglinde*), Clifton Forbis (*Siegmund*), Judit Nemeth (*Fricka*), Pavlo Hunka (*Hunding*).

Didžiausi optimistai pasaulyje yra kanadiečiai. Neseniai *Pew Research Centre* (JAV įstaiga, vadovaujama Madeleine Albright) paskelbtame pranešime *Ką pasaulis galvoja 2002 metais*, buvo susumuotos nuomonės 38,000 žmonių iš 44 valstybių. Į klausimą, *ar esi patenkintas savo gyvenimu*, teigiamai atsakė 67% kanadiečių, 64% amerikiečių, 57% prancūzų, 54% britų, 53% italų, 49% vokiečių, 39% japonų, 19% rusų. Į klausimą, *ar esi patenkintas savo valstybe*, teigiamai atsakė 56% kanadiečių, 41% amerikiečių, 32% prancūzų, 32% britų, 24% italų, 31% vokiečių, 12% japonų, 20% rusų. Tik į klausimą, *ar esi patenkintas pasauliu*, kanadiečiai reagavo, kaip ir visi kiti, pesimistiškiau: teigiamai atsakė 18% kanadiečių, 17% amerikiečių, 10% prancūzų, 22% britų, 9% italų, 11% vokiečių, 15% japonų, 19% rusų. Į klausimą, kokią įtaką – gerą ar blogą – turi imigrantai tavo valstybės gerovei, vėl kanadiečiai reaguoja optimistiškai: 77% pasisako, kad gerą, tik 18% kad blogą. Amerikiečiai – 49% kad gerą, 43% kad blogą; prancūzų (46%/50%), britų (37%/50%), vokiečių (35%/-60%), italų (25%/67%) tarpe vyrauja nuomonė, kad blogą.

Mississaugos (ON) burmistrė, nepailstanti ir rinkimuose nenugalima, 82 metų sulaukusi Hazel McCallion vasario 15 d. buvo sužeista pravažiuojančio automobilio ir atsidūrė ligoninėje. Sužeidimas nebuvo didelis, ir netrukus ji buvo išleista iš ligoninės su skaudančia alkūne. H. McCallion paskelbė, kad ji vėl kandidatuos rinkimuose – dešimtą sykį – šių metų rudenį. Mississaugos burmistre ji išbuvo 25 metus, pirmą sykį išrinkta 1978 metais. **G.K.**

NAMO VERTĖ
Kiek vertas jūsų namas?

Antanas "Tony" Genys
Paskambinkite ir sužinosite rinkos kainą be jokių įsipareigojimų. Pardavimo ir pirkimo kainos viešai neskelbiamos.
(416) 236-6000
Sutton Group-Assurance Realty Inc.

SPAUSTUVĖ PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

POLMOT
AUTOMOBILIŲ APTARNAVIMAS
Visiems darbams pasiruošęs aptarnavimo centras
Marek Januszewicz
KVALIFIKUOTAS TECHNIKAS
tel. (905) 896-8585
3545 Hawkestone Rd. Unit #1
Mississauga, ON L5C 2V1

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.
Skambinti tel. 416 769-0674
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

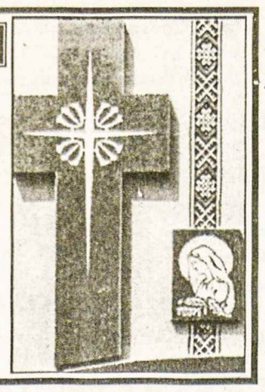

Sportas

Žinios iš Lietuvos

KREPŠINIS: Kauno "Žalgiris" 71:76 pralaimėjo Tel Aviv "Maccabi" (Izraelis) krepšininkams ir užbaigė ULEB Eurolygos čempionato sezoną, nepakliuvę į 16 geriausių komandų ratą. FIBA-Europa čempionų taurės antrojo rato B grupėje Lietuvos čempionai Vilniaus "Lietuvos ryto" krepšininkai svečiuose 73:71 įveikė Salonik PAOK klubą ir iškovojo antrąją pergalę. Barcelona ir Atlanta olimpiados prizininkas Artūras Karnišovas atsisveikinęs su krepšiniu, pradėjo Niujorke (JAV) naują karjerą. Jis, įsidarbinęs "Asante" bendrovėje, padeda žmonėms investuoti, įsigyti turtą ir tvarkyti finansinius reikalus.

RIEDULYS: Leipzig (Vokietija) pasibaigusiame pasaulio uždarų patalpų riedulio čempionate Lietuvos moterų rinktinė užėmė šeštąją vietą ir užsitikrino vietą 2005 metų pasaulio žaidynėse.

BOKSAS: Lietuvos bokso rinktinė Baltstogėje pralaimėjo atsakomąsias rungtynes Lenkijos boksininkams 6:14. Prieš tai Vilniuje vykusias rungtynes buvo užbaigę lygiomis 10:10.

ŠOKIAI: Po trumpo išsiskyrimo vėl kartu varžybose dalyvaujantys šokėjai A. Kandelis ir E. Visockaitė iš Vilniaus "Ratuto" klubo šventė pergalę Belgijoje vykusiose Tarptautinės sportinių šokių federacijos pasaulio įvertinimo Pietų Amerikos šokių varžybose.

ĮVERTINIMAS: Lietuvos lengvosios atletikos federacijos pasaulio (LLAF) paskelbė geriausių šalies sportininkų įvertinimą: 1. A. Paršukova – tolis, trišuolis, 2. A. Visockaitė – 100-200 m, 3. T. Keinys – rutulys, 4. P. Mykolaitis – tolis, 5. V. Seliukas – tolis, 6. A. Nazarovas – trišuolis, 7. V. Petkevičienė – trišuolis, 8. S. Vyšniauskas – 100 m b.b., 9. V. Žemaitytė – daugiakovė, 10. D. Šerpytis – 100 m.

REKORDAS: Lietuvos lengvaatletis M. Pukšas Seattle (JAV) studentų varžybose pagerinęs 5000 m. rekordą (13 min. 50.59 sek.) jį vėl pagerino, nuotolį nubėgdamas per 13 min. 45.10 sek. Lietuvos lengvosios atletikos uždarų patalpų čempionate Kaune moterų 60 m bėgimo nuotolį A. Visockaitė įveikė per 7.23 sek.; tai naujas rekordas, ankstesnis (7.27 sek.). Moterų trišuolyje V. Petkevičienė taip pat pasiekė naują uždarų patalpų rekordą – 13 m 77 cm. **V.P.**

Skautų veikla

• Iškilmingoje Vasario 16-tosios sueigoje š.m. vasario 9 d. paukštyčių įžodį davė šios "Rūtos" dr-vės, vad. sl. Arijos Batūraitės, sesės: Daiva Andrulytė, Alicija Dauginytė, Julija Degutytė, Erika Kišonaitė, Lorelei Klibingaitė, Daniela Šablinskaitė ir Lina Samonytė. Jūrų jaunių įžodį vedė j.v.s. E. Namikienė ir jį davė Magdutė Kulikauskaitė.

• LSB vyr. skautininko įsakymu į paskautininkio laipsnį pakelti: Linas Narušis, Viktoras Šimkus, Darius Sonda, davęs ir skautininko įžodį. (Kiti du sueigoje nedalyvavo). Žaliąjį kaklaraištį užrišo Kanados rajono vadas v.s. Romas Otto.

• Į vyresniškumo laipsnius pakeltos: į vyr. skautininkių – s. Elzė Simonavičienė ir j.s. E. Namikienė. Už nuopelnus apdovanotos – Lelijos ordinu v.s. fil. J. Neimanienė, Padėkos ordinu v.s. fil. R. Žilinskienė, Pažangumo žymeniu V. Lemon, R. Saulėnaitė-Abello, V. Skilandžiūnienė, V. Sriubiškienė ir R. Stauskienė. Ordinu Už nuopelnus apdovanotas evangelikų skautų-čių dvasios vadas v.s. kun. A. Žilinskas ir "Rambyno" tunto broliai apdovanoti: Tėvynės sūnaus žymeniu V. Ruslys; Vėliavos žymeniu V. Liačas, T. Jonaitis, J. Wilkinson, S. Simonavičius, T. Pajaujis, R. Stanulis, P. Marijošius, D. Puzeris, D. Šileika, P. Sergautis, M. Turczyn, L. Paškauskas, T. Kuras. **F.M.**

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
PARAMA
AKTYVAI per 130 milijonų dolerių

MOKAME	IMAME
1.00% už 30-89 d. term. indėlius	už asmenines paskolas nuo 5.50%
1.25% už 90-179 d. term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su
1.55% už 180-364 d. term. indėlius	– nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)
2.00% už 1 m. term. indėlius	1 metų 4.25%
2.60% už 2 m. term. indėlius	2 metų 4.60%
3.00% už 3 m. term. indėlius	3 metų 5.00%
3.25% už 4 m. term. indėlius	4 metų 5.20%
3.65% už 5 m. term. indėlius	5 metų 5.45%
1.60% už 1 m. GIC mėn. palūk.	– su keičiamu nuošimčiu 4.50%
2.25% už 1 m. GIC invest. pažym.	
2.85% už 2 m. GIC invest. pažym.	DUODAME
3.35% už 3 m. GIC invest. pažym.	• *asmenines paskolas*
3.85% už 4 m. GIC invest. pažym.	• *mortgičius iki 95% įkainoto turto*
3.95% už 5 m. GIC invest. pažym.	• *riboto kredito paskolas (Line of Credit)*
1.00% už RRSP ind. (var. rate)	• *komercinius mortgičius*
2.75% už RRSP 1 m. term. ind.	
3.35% už RRSP 2 m. term. ind.	
3.85% už RRSP 3 m. term. ind.	
4.35% už RRSP 4 m. term. ind.	
4.45% už RRSP 5 m. term. ind.	
1.00% už OHOSP (variable rate)	
0.45% kasd. palūkanų čekių sąsk.	
0.80% už JAV dolerių 1 metų GIC	
0.60% už JAV dol. kasd. pal. Sąsk.	

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS) KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninis paštas: info@parama.ca

KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR

IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
LN skyriuje – penktadieniais nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.
SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

MasterCard Interac Cirrus
APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.ca

ROYAL LEPAGE

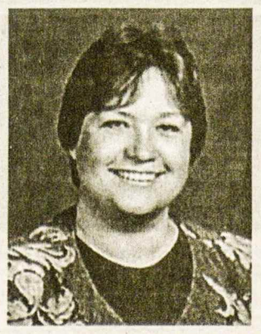

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Pažadu mielai ir sąžiningai patarnauti
Lina Kuliavienė
2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

TŽ BENDRADARBIŲ IR SKELBĖJŲ DĖMESIUI!
Siunčiantys pranešimus ir žinias faksu yra prašomi įsidėmėti, kad NAUJAS *TŽ* FAKSO NUMERIS YRA 905 290-9802.

Astra Travel & Services Inc.
"Astra Travel" kelionių agentūros savininkė ir vadybininkė
ASTRA Skupaitė-Tatarsky
PERSIKĖLĖ Į NAUJAS PATALPAS
Naujas adresas: Royal York Plaza, 1500 Royal York Rd.,
(on Royal York, North of Eglinton) Etobicoke, ON, M9P 3B6.
Pačios žemiausios kainos į Vilnių, pradedant nuo $750, kelionių draudimai, organizuojamos grupės į šiltus kraštus.
Darbo valandos nuo pirmad. iki penktad. nuo 9.30 v.r. iki 6 v.v.
Tel: 416 538-1748 arba 416 249-7710 FAX: 416 249-7749

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS
Skambinkite Algiui Medeliui asmeniškai!
Į LIETUVĄ – šiuo metu geriausios kainos:
iki 2003 m. kovo 31 – $835+mokesčiai
Pensininkams 60 metų ir vyresniems pritaikau 10% nuolaidą!
SKRYDŽIAI Į 2003 METŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ IR DAINŲ ŠVENTĘ:
Turiu vietų birželio 23/24 ir liepos 1/2 dienos skrydžiuose.
ATOSTOGOS ŠILTUOSE KRAŠTUOSE – visuomet su nuolaida!
MALDININKŲ KELIONĖS: Roma, Lurdas, Fatima, daugiau!
Balandžio 22 – 12 dienų, gegužės 17 –14 dienų
Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, tik paskambinkit – sutvarkysiu! Bilietus pristatau X-PRESS paštu.
ALGIS MEDELIS @ Queen Syrena
133 Roncesvalles Ave.
TORONTO, Ont. M6R 2L2
Tel. 416 531-4800
ALGIS ir STEFA MEDELIAI @ *MEDELIS CONSULTING*
45 Forest Heights Street, WHITBY, Ont. L1R 1T7 Tel. 1-905-666-9086
Visos paslaugos atsikviečiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą.
JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius.
Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

Lietuviškos veiklos šeima

Dalia ir Alfonsas Dzikai Hartfordo apylinkėje

Dalia ir Alfonsas Dzikai su savo vaikaitėmis – Sofija, Sara, Anastazija ir Daniele, 2003 m.

SIGITA ŠIMKUVIENĖ

Visi neabejingi lietuviškam šokiui puikiai pažįsta Dalią Minkūnaitę-Dzikienę.

Dalia gimė Vilniuje 1940 m. Su tėvais Amerikon atvyko 1948 m., apsigyveno Klyvlande. Dalios tėvelis buvo pakviestas BALFo reikalų vedėju, tad visa šeima persikėlė gyventi į Niujorką. Nuo pat jaunystės Dalia lankė baleto pamokas ir įsijungė į Jadvygos Matulaitienės vadovaujamą tautinių šokių grupę. Būdama moksleivė ir studentė priklausė ateitininkų organizacijai. 1962 m. Dalia baigė Hunter College, NY, chemijos bakalaure.

1961 m. ištekėjo už ltn. Alfonso Dziko, tuo metu tarnavusio Amerikos kariuomenėje. Alfonsui baigus tarnybą, 1962 m. abu persikėle gyventi į East Hartford, o 1968 m. į West Hartford.

Dalia įsijungė į Hartfordo lietuvių veiklą mokytojaudama *Švyturio* lituanistinėje mokykloje. Mokyklos vedėjos pareigas ėjo 10 metų. 1972 m. ji subūrė vyresniųjų klasių vaikus į šokių grupę "Berželis", kuriai sėkmingai vadovauja ir dabar. 2002 m. ši grupė atšventė savo veiklos 30-metį. "Berželis" su Dalia Dzikiene dalyvavo šešiose JAV ir Kanados lietuvių tautinių šokių šventėse.

1981 m. Hartforde buvo surengta rytinio pakraščio lietuvių tautinių šokių šventė, kurios meno vadove buvo Dalia Dzikienė. Iš viso šioje šventėje dalyvavo net trylika šokių grupių su 300 šokėjų. 1984 m., minint šv. Kazimiero mirties 500 metines surengtame koncerte, Dalia Dzikienė vadovavo jungtinei tautinių šokių programai. Šventėje dalyvavo 100 šokėjų. 1984 m. buvo septintosios JAV ir Kanados lietuvių bendros šventės padėjėja. 1992 m. talkino devintajai JAV ir Kanados lietuvių tautinių šokių šventei, kurioje dalyvavo per 2000 šokėjų. Šventė ypatingai įžymi tuo, kad joje pirmą kartą dalyvavo šokių vienetas iš jau laisvos Lietuvos "Vėtrungė" – Klaipėdos Muzikos akademijos Choreografijos katedros šokių vienetas su vadovu choreografu profesoriumi Juozu Gudavičiumi.

1994 m. Dalia Dzikienė su "Berželio" šokėjais dalyvavo Pasaulio lietuvių dainų ir šokių šventėje Vilniuje. Nuo 1977 m. Lietuvių tautinių šokių instituto narė. 1991 m. ji buvo išrinkta šio instituto pirmininke. Valdyboje išbuvo septynerius metus. Jos kadencijos metu buvo surengtos dvi JAV ir Kanados lietuvių tautinių šokių šventės, keturi tautinių šokių kursai Dainavoje, išleista išeivijos choreografų biografijų ir kūrybos leidinys *Mūsų šokių audinys.*

1993 m. Dalia Dzikienė buvo pakviesta dalyvauti Klaipėdos Muzikos akademijos choreografijos katedros 25-čio iškilmėse. Ta proga skaitė pranešimą apie išeivijos tautinių šokių veiklą. 2002 m. buvo apdovanota JAV LB kultūros premija už tautinių šokių puoselėjimą. Ir dabar kas sekmadienį Dalia skuba į "Berželio" repeticijas.

Dzikų šeima atsidavusi lietuvybės puoselėjimui. Sekmadieniais į Hartfordo lietuvių radijo klausytojus prabyla malonaus tembro vyriškas balsas. Tai Alfonso Dziko, radijo valandėlės "Tėvynės garsai" vadovo balsas. Jis į klausytojus kreipiasi jau 15 metų.

Alfonsas Dzikas gimė 1938 m. Kaune. Amerikon atvyko 1949 m. su tėvais ir apsigyveno Elizabeth, NJ. 1957 m. persikėlė gyventi į Brooklyn, o vėliau į Woodhaven, NY.

A. Dzikas 1956-1960 m. įsigijo BS laipsnį (*Mechanical Engineering*) Brooklyn Polytechnic Institute, 1967 m. *Business Administration* magistro laipsnį University of Connecticut. Jau būdamas studentu Alfonsas aktyviai dalyvavo lietuvių studentų veikloje. Priklausė Niujorko Ateitininkų studentų draugovei, jai keletą metų pirmininkavo, buvo Moksleivių ateitininkų globėjas, vasaros stovyklose ėjo įvairias pareigas.

Dvejus metus tarnavo Amerikos kariuomenėje, užsitarnavo leitenanto laipsnį, vėliau rezerve pakilo iki kapitono. 1963 m. jį vėl suvedė likimas su Algimantu Dragūnevičiumi (su juo kartu gyveno Hanau stovykloje). Mat 1961-1988 m. A. Dragūnevičius vadovavo lietuviškai radijo programai Hartforde. A. Dzikas susidomėjo radijo valandėle ir buvo pakviestas būti pranešėju.

1963 m. rudenį Hartford apylinkės lietuviai pirmą kartą išgirdo Alfonsą radijo bangomis. Susilpnėjus A. Dragūnevičiaus sveikatai, 1988 m. Alfonsas perėmė vadovavimą.

A. Dzikas – ilgametis parapijos komiteto narys, net 25 metus išbuvo lektoriumi lietuviškose Mišiose, Švč. Trejybės parapijoje Hartforde priklausė šios parapijos chorui.

Alfonsas – aktyvus JAV Lietuvių bendruomenės narys, 1968 m. išrinktas į Hartfordo apylinkės valdybą, ėjo įvairias pareigas.

A. Dzikas, kaip ir jo žmona Dalia, mokytojavo Hartfordo "Švyturio" lituanistinėje mokykloje – dėstė lietuvių kalbą ir dainavimą. Aktyviai dalyvavo Hartfordo lietuvių klubo veikloje. Abu užaugino sūnų Saulių ir dukrą Rimą. Saulius ilgai šoko "Berželyje", dabar jo dukros šoka mažųjų grupėje. Sūnus – radijo pranešėjas nuo 1988 m.

Dalia ir Alfonsas savo veikloje neatsiejami nuo jaunimo – ir čia užaugusio, ir naujai atvykusio. Ir kas svarbiausia – su visais suranda bendrą kalbą.

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West į staigoje ilgiausiai dirbantis agentas
◆ 25 metai namų remonto patyrimas ◆ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ◆ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu į staigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577
Nemokamas namų į vertinimas

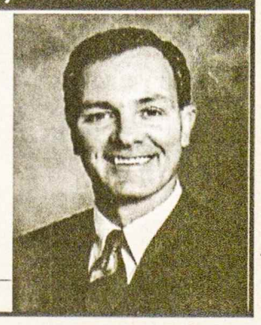

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D. S.
115 Lakeshore Rd.E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 (į vakarus nuo Hurontario)
Tel. 905 271-7171
Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

ORTODONTAS
(Orthodontist)
DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.
2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)
416 769-2526

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE LAW FIRM
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539
arba 416-825-3328
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd. Toronto ON M9A 5G1 tel. 416-889-5531
Remkime lietuvių veiklą Kanadoje!
Remkime Lietuvą!
Remkime per Kanados lietuvių fondą!
Prisiminkime Kanados lietuvių fondą testamentuose ir remkime jį savo aukomis
Raštinės darbo valandos pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p.
Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių

Svarbus pranešimas Kanados nuolatiniams gyventojams

Palengvinkite savo grįžimą į Kanadą

Taupykite laiką ir pinigus, įsigykite nuolatinio gyventojo kortelę (Permanent resident card – PR) prieš išvykdami

- **Kam reikalinga naujoji PR kortelė:** Nuolatiniams gyventojams (landed immigrants) keliaujantiems užsienyje komerciniu transportu, grįžimui į Kanadą nuo 2003 m. gruodžio 31 d. bus reikalinga PR kortelė.

  Kanados piliečiams nereikalinga PR kortelė.

- **Kur reikia parodyti PR kortelę:** Jei esate nuolatinis gyventojas, grįžtantis Kanadon komerciniu transportu, privalote parodyti savo PR kortelę transportą aptarnaujančiam personalui lipdami į lėktuvą, laivą, traukinį ar autobusą.

  Jei esate nuolatinis gyventojas, keliaujantis užsienyje be galiojančios PR kortelės, nuo 2003 m. gruodžio 31 d. gali Jūsų nebeleisti įlipti į lėktuvą, laivą, traukinį ar autobusą, grįžtant į Kanadą. Jūs galite kreiptis į artimiausią Kanados ambasadą ar konsulatą, kad įsigytumėte laikiną kelioninį dokumentą. Bet dėl to gali tekti atidėti kelionę ir patirti papildomų išlaidų.

- **Kanados pilietybės įsigyjimas:** Daugelis nuolatinių gyventojų, kurie norėtų tapti Kanados piliečiais, skatinami paduoti prašymus pilietybei gauti.

- **Kaip gauti PR kortelę:** Prašymo dokumentai gaunami per "Citizenship and Immigration Canada" tinklapį (**www.cic.gc.ca**) arba skambinant "PR Card Call Center" (1 800 255-4541).

Prašymai nagrinėjami atsižvelgiant į tai, kada gauta teisė nuolatiniam apsigyvenimui (year of landing). Patikrinkite lentelėje, kurį mėnesį turėtumėte paduoti prašymą, ir tai atlikite kuo skubiausiai. Pavyzdžiui, jeigu nuolatinio apsigyvenimo teisę gavote 1998 m., turėtumėte prašymą paduoti 2003 m. gegužės 1 d.

Nuolatinio apsigyvenimo teisės gavimo metai	kada paduoti prašymą
2000 – 2002	2003 m. sausio-balandžio mėn.
1996 – 1999	2003 m. gegužės mėn.
1992 – 1995	2003 m. birželio mėn.
1988 – 1991	2003 m. liepos men.
1980 – 1987	2003 m. rugpjūčio men.
1973 – 1979	2003 m. rugsėjo mėn.
Prieš 1973	bet kada

Daugiau informacijos ar prašymo blankams gauti:
1 800 255-4541
TTY / TDD: 1 888 576-8502
www.cic.gc.ca

Canada

TORONTO

Anapilio žinios

– Ateinantį sekmadienį bus švenčiama Tikinčiosios Lietuvos diena. Ta proga vyks antroji rinkliava.

– Pirmajai Komunijai pasiruošimo pamokos vyksta sekmadieniais po 9.30 v.r. Mišių klebonijos posėdžių kambary. Pamokas veda Janina Dzemionienė.

– Gavėnios susikaupimą mūsų parapijose ves Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas. Anapilyje susikaupimui numatytos dienos: nuo kovo 20, ketvirtadienio, iki kovo 23, sekmadienio. Skatiname parapiečius tą savaitgalį pašvęsti dvasiniam atsinaujinimui ir pasiruošimui Velykų šventėms.

– Anapilio knygyne gauta: Toronto vyrų choro "Aras" naujas dainų įrašas *Vyrai, užtraukim smagią dainą* ir J.R.R. Tolkien knygos *Lord of the Rings* lietuviškas vertimas. Knygynas kviečia paremti Vilniaus kunigų seminariją. Tai galite padaryti įsigydami knygyne seminarijos giesmių garsaplokštę už $20.

– Vysk. J. Kauneckas prašo paramos kun. A. Lipniūnio jaunimo kultūros centrui, kuris rūpinasi Panevėžio vyskupijos jaunimo katalikiškąja veikla, ruošia evangelizacijos dienas, Šv. Rašto kursus, organizuoja maldos grupes, Kryžiaus kelius, naktinius budėjimus prie išstatyto Švenčiausiojo, tautinių bei religinių datų minėjimus, platina religinę spaudą ir rengia jaunimui vasaros stovyklas.

– Lietuvos kankinių (Anapilio) parapija šiais metais švenčia savo 75 m. gyvavimo sukaktį. Iškilmės numatomos rugsėjo 27 – 28 d.d. Prašome tą savaitgalį jau iš anksto savo planuose paskirti šios šventės iškilmėms ir jose dalyvauti.

– Mišios kovo 2, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Bronę ir Petrą Balsus; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 2 v.p.p. už Mačikūnų šeimos mirusius; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje kovo 1, šeštadienį, 3 v.p.p. už a.a. Domicelę Bartulienę.

Lietuvių Namų žinios

– Vasario 23 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 80 svečių. Pranešimą padarė ir su svečiais supažindino vyrų būrelio narys T. Stanulis. Svečių knygoje pasirašė J. L. Zolpyn, G. V. Gordon iš Britų Kolumbijos.

– LN ir "Labdaros" valdybos posėdis įvyks vasario 27, ketvirtadienį, 7 v.v. Lietuvių Slaugos namuose.

– LN kultūros komisija yra paruošusi vaizdajuosčių katalogą, kuriame galima rasti 160 filmų koncertų, spektaklių. Platesnę informaciją teikia S. Pabricienė, tel. 416 762-5419 arba el. paštu vkulnys@aol.com.

– Lietuvos prezidento R. Pakso inauguracijos iškilmių vaizdajuostė bus rodoma Lietuvių Namuose kovo 9, sekmadienį, 1.30 v.p.p. Vaizdajuostėje numatyta įrašyti seimo posėdį, naujo prezidento priesaikos iškilmes, vykstančias Nepriklausomybės aikštėje, kur naujasis prezidentas priims karinių pajėgų paradą.

– Sekmadieniais Lietuvių Namuose galima papietauti ir pasiskaityti naujausių žinių iš Lietuvos dienraščių, pasižiūrėti Lietuvos televizijos laidų, pasinaudoti interneto tinklapiu.

– Vasario 2, sekmadienį, 11.30 v.r. "Seklyčioje" įvyko LN 27-asis metinis narių susirinkimas. Pirm. T. Stanulis pasveikino susirinkusius ir pateikė darbotvarkę. Buvo išklausyti pirmininko, iždininko, ūkvedžio ir revizijos komisijos pranešimai. Vyko diskusijos ir valdybos rinkimai. Pirmininku išrinktas Ernestas Steponas. Aklamaciniu būdu buvo perrinkti: vicepirm. A. Sukauskas, sekr. J. Rovas, ižd. V. Lucas ir ūkvedys B. Laučys. Revizijos komisija: A. Alsbergas ir J. Gudavičius. Susirinkusieji buvo pavaišinti LN Vytauto Didžiojo menėje pietumis.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Praeitą sekmadienį per 10.30 v.r. Mišias giedojo parapijos jaunimo choras. Jis repetuoja sekmadieniais po 10.30 v.r. Mišių ir kviečia naujus giesmininkus įsijungti.

– Parapijos metinės rekolekcijos, kurias ves vysk. Jonas Kauneckas, vyks balandžio 3-6 d.d.

– Tikinčiosios Lietuvos diena skelbiama šį sekmadienį visose Kanados lietuvių katalikų parapijose. Ta proga vyks speciali įprasta rinkliava.

– Sveikinam parapijoj dirbantį kun. Edmundą Putrimą, kuris Vasario 16-tosios proga Lietuvos respublikos prezidento V. Adamkaus už nuopelnus Lietuvai ,buvo apdovanotas DLK Gedimino ordino Karininko kryžiumi.

– Pakrikštyta Logan Diana, Dianos (Simanavičiūtės) ir Robert Fung dukrelė.

– Lietuvių ekumeninės pamaldos vyks šį trečiadienį, 7 v.v., šios parapijos šventovėje. Pamokslą sakys Išganytojo liuteronų parapijos klebonas Alg. Žilinskas, giedos jungtinis Išganytojo ir Prisikėlimo parapijų choras, vadovaujamas P. Šturmo, D. Viskontienės ir D. Radtkienės, dalyvaus visų parapijų kunigai.

– Parapijos 50-mečio jubiliejinį leidinį, kuriame bus spausdinamos parapijos veiklos ir parapijos šeimų nuotraukos, redaguoja Gabija Petrauskienė. Jei kas norėtų nusifotografuoti ir patekti į leidinį, yra prašomi skambinti į parapijos raštinę 416 533-0621.

– *Žodis tarp mūsų* kovo ir balandžio mėnesio knygutės yra padėtos šventovės prieangyje. Kaina $5.

– Mokesčiams pakvitavimai už aukas parapijai ir vienuolynui bus paruošti ir dalinami šį sekmadienį.

– Vartotų daiktų ir drabužių išpardavimas yra numatytas birželio 6-7 d.d. Jei kas turi daiktų ir negali juos laikyti iki išpardavimo, prašom skambinti į parapijos raštinę.

– Mišios sekmadienį, kovo 2: 8 v.r. už Emiliją Dickson; 9.15 v.r. už Šelmių šeimos mirusius; už a.a. Alidą Groen In't Woud (10 met.); 10.30 v.r. už a.a. Juozą Gegužį (10 met.), už a.a. Leonorą Kanapeckienę ir Joną Tamolyną, už gyvus ir mirusius parapijiečius; 12 v.d. už a.a. Oną Dambrauskienę (25 met.) ir už a.a. Laimą Dambrauskaitę (20 met.).

Išganytojo parapijos žinios

– Sekmadienį pamaldos su Šv. Komunija 9.30 v. ryto.

– Sekmadienį, kovo 9, 9.30 v. r. ekumeninės pamaldos. Pamokslą pasakys diak. Petras Šarka, OFM.

– Tradicinis mažlietuvių šiupinys rengiamas kovo 4, antradienį, 7 v.v. Toronto Lietuvių Namų patalpose.

Slaugos namų žinios

– Slaugos namų statybai a.a. Z. Stonkaus atminimui, užjausdamas šeimą aukojo: $25 – A. Žvirblis; a.a. J. Eglit atminimui – $50 aukojo A. P. Kaziliai.

– Slaugos namų komitetas dėkoja visiems už aukas. Jos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog adresu: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, ON, M6P 1A6.

– Hamiltonietė A. Dikaitienė Slaugos namų bibliotekai padovanojo daugiau kaip 200 grožinės literatūros knygų anglų kalba. Nuoširdžiai dėkojame A. Dikaitienei už vertingas knygas ir V. Lukui už jų atvežimą į Torontą.

A. a. Rimo Bagdono vienerių metų mirties prisiminimui pagerbti, žmona Regina Bagdonienė *Tėviškės žiburiams* aukojo $130.

A. a. Jono Kablio atminimui pagerbti, Liuda ir Vytautas Sendžikai *Tėviškės žiburiams* aukojo $30.

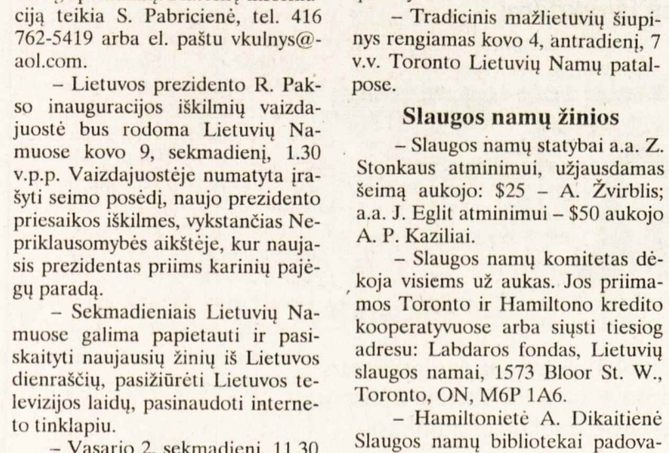

KLJS valdyba įteikia PARAMAI sveikinimą 50-mečio proga – iš k. pirm. Vytas Ruslys, vicepirm. Darius Sonda, PARAMOS vedėjas Linas Zubrickas, KLJS sekr. Dainius Šileika, sporto reikalų atstovas Stasys Kuliavas

POETO **BERNARDO BRAZDŽIONIO** ir BELETRISTO **JURGIO JANKAUS**

PAGERBIMUI RENGIAMA

literatūros popietė

įvyks š.m. kovo 9, sekmadienį, 2.30 v.p.p.

Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St.W.

PROGRAMĄ ATLIKS: **Toronto "Aitvaras", Hamiltono "Aukuras", pianistė Leokadija Paulauskaitė**

Įėjimas – laisva auka

Visus kviečia – KLB Toronto apylinkės valdyba

Kviečiame visus į Toronto lietuvių jaunimo ansamblio "GINTARAS"

METINĮ KONCERTĄ

"Šokio sūkury"

š.m. kovo 30, sekmadienį, 4 v.p.p., Anapilio salėje

Bilietai platinami parapijose po Mišių arba užsisakant pas

J. Vingelienę tel. 416 233-8108 Įėjimas – $10.

Rengia "Gintaro" ansamblis

Norintys paremti ansamblio studentų grupės kelionę šią vasarą į Lietuvoje vyksiančią šventę tai gali daryti per kredito kooperatyvus: "Parama" #10623 ar "Prisikėlimas" #124296.17

Dvyliktasis Mokslo ir kūrybos simpoziumas (XI MKS) vyks 2003 m. gegužės 21-25 d.d. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, Ill. MKS tarybos pirmininkas – dr. Vytautas Narutis. Jam talkininkauja mokslininkai: dr. Stasys Bačkaitis, dr. Vygintas Gontis, dr. Marius Naris. Organizaciniam komitetui vadovauja Leonas Narbutis. Simpoziumo programos darbotvarkė yra ruošiama ir bus paskelbta vėliau. MKS dalyvaus iškilūs lietuviai mokslininkai iš Amerikos, Lietuvos ir kitų kraštų. Simpoziumo tikslas – suburti lietuvius mokslininkus, pateikti savo pasiekimus visuomenei ir tuo stiprinti lietuvišką mokslinę veiklą. **Inf.**

Estų laikraštis *Eesti Elu* (Estonian Life) š.m. vasario 19 d. laidoje paminėjo Estijos nepriklausomybės 85-metį ir pranešime apie Jungtinio Amerikos baltiečių tautinio komiteto rengiamą kovo 6 – 8 d.d. Vašingtonę konferenciją pažymėjo, kad pagrindiniu suvažiavimo kalbėtoju pakviestas Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus.

Kanados lietuvių fondas Vasario 16-sios proga susilaukė narių įnašų padidinimų: po $100 – E. Stepaitienė, R. Žiogarys; $50 – B. Tamulionienė; $30 – A. Jurėnas; po $20 – E. Valeška, A. Marcis. V. Aušrotas įrašė Juliją Šimonėlytę į narių eiles įnešdamas $100. Liuda ir Zigmas Mockai iš Rodney, Ont. prisidėjo prie Fondo skiriamos paramos lietuviškoms mokykloms bei studentų rėmimui, padidindami savo įnašą $100.

Pastaruoju metu buvo gautos didesnės sumos iš šių asmenų: a.a. Vytauto Vaidoto palikimas – $10,000; skelbtis nenorintis tautietis lapkričio mėn. įteikė $30,000 sumą, gruodžio viduryje tą sumą padidino dar $25,000, sudarydamas iš viso $55,000 vardinį fondą, iš kurio bus skiriama parama kultūriniams ir švietimo reikalams. Fondas savo dosniems rėmėjams reiškia nuoširdžią padėką. **Inf.**

Maironio mokyklos žinios

– Romas ir Daina Puteriai padarė visas mokinių bei mokytojų nuotraukas, kurios bus panaudotos mokyklos metraštyje. Kai kurios iš jų pasirodo *Tėviškės žiburiuose.*

– J. Vingelienė padovanojo senų pasakų knygų mokyklos bibliotekai.

– Kovo 1 d., 9.15 v.r. kviečiame abiturientų (8 sk. mokinių ir paskutinių metų aukštensiųjų lituanistinių kursų moksleivių) tėvus į posėdį aptarti iškilmingo mokslo metų užbaigimo renginį.

– Kovo 8 ir 15 d.d. pamokų nebus – pavasario pertrauka. **Živilė**

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ

- **ATLIEKAME: staliaus, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus**
- **ĮRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves**
- **STATOME: verandas, tvoras**
- **DENGIAME stogus.**

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ

Skambinti

ALVYDUI GRIGUČIUI

tel. (905) 848-9628

nešiojamas (416) 560-0122

Toronto "Šatrijos" ir "Rambyno"

skautų tuntai kviečia visus atsilankyti šių metų

KAZIUKO MUGĖJE

ANAPILIO SALĖJE

kovo 2, sekmadienį, 9 v.r. atidarymas

PYRAGAI, ŠILTI VALGIAI, RANKDARBIAI, LOTERIJA

A.a. dr. Antanui Barkauskui mirus, užjausdami žmoną Danutę, dukterį Liusę Kaminskienę ir šeimą, Sigita ir Vytautas Aušrotai *Tėviškės žiburiams* aukojo $20.

Poetas-rašytojas Albinas Slavickas nori susirašinėti su *TŽ* skaitytojais įvairiais klausimais. Jo adresas: Mr. A. Slavickas, Sartų g. 35, Kaunas LT-3043, Lithuania.

Toronto Maironio mokyklos mokytojų nuotrauka, išspausdinta *Tėviškės žiburių* 7 nr. (2003.II.18) yra daryta R. D. Puterių.

KLB žinios

– Sveikiname valdybos narį kun. Edį Putrimą, kuris buvo apdovanotas Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordinu – Karininko kryžiumi.

– KLB krašto valdyba dėkoja Kunigundai Dervaitienei už $100 auką jos vyro a.a. Jono Dervaičio (buv. St. Catharines apyl. pirm.) atminimui pagerbti.

– KLB krašto valdybos sekretorei Marytei Vasiliauskienei atsistatydinus, jos pareigas perėmė Elona Punkrienė.

– Krašto valdybos nariai, pakviesti kalbėti Vasario 16-tosios minėjimuose: Wasaga Beach apylinkėje – pirm. R. Žilinskienė, Toronto pensininkų klube – A. Vaičiūnas, Londono apylinkėje – V. Ruslys, Delhi apylinkėje – P. Meiklejohn.

– Baltiečių vakaras Otavoje – š.m. gegužės 28 d. **Inf.**

Rekolekcijos moksleiviams

KUR? Dainavoje

KADA? Kovo 14, 15 ir 16 dienomis, 2003 metais.

KAM? Lietuviškai kalbantiems jaunuoliams-ėms 14-19 metų amžiaus.

SU KUO? Kunigu Kęstučiu Kevalu.

KAIP? Mašina, traukiniu, lėktuvu.

KIEK? $75. Išrašykite čekius "Divine Provindence Church". Siųskite: 4415 Oak Grove, Gloomfield Hills, MI 48302, USA.

KODĖL? Rekolekcijos leidžia mums suprasti, kad tai yra laikas, skirtas dvasinei atgaivai. Tai laikas, kada mes stabtelime prie tų dalykų, kurie yra gyvenime svarbiausi. Nors tai tik kelios dienos, bet išgyventos Dievo ir draugų artumoje jos gali pakeisti dar daugelį ateinančių mūsų gyvenimo dienų. Nedažnai mes savo gyvenime turime tokį laiką, kai net kelias dienas iš eilės galime skirti savo tikėjimo gilinimui.

Skubiai registruokitės iki kovo 5 dienos pas Birutę Bublienę, BVUBLYS@AOL.COM. Atsiųskite savo vardą, adresą, telefoną, amžių, mokyklą ir kaip žadate atvykti, kada ir kokiu laiku.

Šias pirmutines bendras rekolekcijas rengia Dievo Apvaizdos parapijos Detroite švietimo komitetas, kuris tikisi, kad visų miestų parapijų jaunimas gausiai atvyks į Dainavą, ir šis svarbus renginys pasidarys kasmetine tradicija. Laukiam jūsų registracijos lapelių!

Su šypsena Kristuje –

Birutė Bublienė

Kanados lietuvių muziejuje

NAUJA PARODA

"Kanados lietuvių skautai ir skautės"

ATIDARYMAS

š.m. kovo 2 d., 11 v.r.

"Kaziuko mugės" proga Anapilyje

Aukos 2003 m. KLB Toronto apylinkei Vasario 16 proga: $300 – A. K. Biretos; $100 – L. Daunienė, A. K. Kalendros, prel. J. Staškevičius, dr. J. A. Sungailos, R. Žiogarys; $60 – U. Paliulytė; $50 – L. Balsienė, A. Bumbulis, J. Yčas, A. P. Kaziliai, V. Kulnys, J. Linkūnaitis, V. Montvilas, B. P. Sapliai, B. Stalioraitienė, H. R. Stepaičiai, E. Šlekys, V. O. Taseckai; $40 – A. Marcis; $30 – J. S. Andruliai, J. Aukštaitis, I. Meiklejohn, V. L. Rimkai, V. L. Sendžikai; $25 – J. Budrys, V. Butkys, B. Čepaitienė, dr. S. Čepas, B. Laucys, V. P. Melnykai, E. Simonavičienė, P. Stepanauskas, T. B. Stanuliai, B. Vaidila, R. A. Ulbos; $20 – B. Abromaitienė, V. Balsevičius, K. J. Batūros, B. G. Čižikai, V. A. Dubickai, A. Empakeris, K. V. Gapučiai, D. Keršienė, S. Kimsa, J. J. Kulikauskai, A. S. Petraičiai, S. V. Piečaičiai, M. Povilaitienė, A. Rickevičius, J. Rovas, A. N. Simonavičiai, V. L. Štuikiai, E. Valeška, A. Zimnickas; $10 – P. Adomaitis, R. J. Pleiniai, B. Stundžia, I. Vibrienė; $5 – L. Stosiūnas, N.N.

Aukos KLB Vasario 16 proga. Vasagos apylinkė: $100 – Vasagos moterų būrelis; $50 – C. Javas, A. Kanapka, V. E. Krikščiūnas, I. A. Kusinskis, M. Laurinavičius, A. V. Ulbinas, A. Vitkus; $40 – V. Abramavičius, T. A. Sekonis, A. J. Vaškevičius; $30 – B. Ignatavičius, M. Juozaitis, E. Tribinevičius; $25 – R. J. Duda, B. Gataveckas; $20 – J. Gelažius, R. B. Jacka, B. Kasperavičius, J. Lapavičius, A. Masionis, S. Valickis; $10 – V. Kryžanauskas, B. Jonaitis, M. Aviero.

Rodney apylinkė: $30 – L. Z. Mockus, J. Statkevičius; $25 – I. T. Ciparienė; $20 – O. Ciparis, G. K. Gaputis, A. Kereševičius, kun. K. Kaknevičius, V. Naruševičius; $10 – P. Gaidauskas, M. Jocius, D. Raščiuvienė, T. Rastapkevičius, L. Rastapkevičius, M. Kereševičius, J. Narbutienė

Atitaisymas – *TŽ* nr. 7 (2003.II.18) žinutėje apie Pasaulio lietuvių dailės dienas prie elektroninio pašto adreso neturėjo būti pridėta "www". Informacijai kreiptis el. pašto adresais amvizija@takas.It arba TrakaiTIC@is.It.

"BALTIC TREE SERVICE" – Žiema yra geriausias ir sveikiausias laikas nugenėti medžius ir krūmus. Nelaukit pavasario! Darbas garantuotas. Danius Lelis: 416 753-0790 (pager) arba 905 692-9741.

MONTREALQUE

Užgavėnes švęsime kovo 1, šeštadienį. Tai bus tradicinis žaidimų, dainelių ir kaukių vakaras – nuotaikingos "žiemos palydos", gavėnios pradžia. Už kaukes bus teikiami prizai, atskirai suaugusiems ir mažiesiems. Vakaronės metu svečiai galės pasivaišinti užgavėnių blynais ir kitais užkandžiais bei kava. Visi kviečiami dalyvauti. Įėjimas asmeniui – 10 dol. Vaikams nemokamai.

Gavėnios rekolekcijos vyks kovo 26-30 d.d. Rekolekcijas ves svečias iš Lietuvos, Panevėžio vyskupas J. Kauneckas.

Katalikių moterų susirinkimas įvyks š.m. kovo 16, sekmadienį, po 11 val. Mišių Aušros Vartų klebonijoje. Bus paminėta kovo 11 d. Narės, viešnios ir svečiai kviečiami atsilankyti.

Šv. Kazimiero parapija sekmadienį, kovo 2 švęs savo metinę šventę. Pradžia 12.30 v.p.p. Visi kviečiami dalyvauti. Aušros Vartų parapija sveikina savo kaimynę parapiją ir linki geriausios sėkmės.**Inf.**

Montrealio lietuvių slidinėtojų stovykla vyks kovo 6-9 d.d. Saint-Donat, Quebec. Dėl informacijos kreiptis pas Rytį ir Viliją Bulotas tel. 1-514-344-8256 arba 1-819-424-2803 arba el.paštu viliabulota@hotmail.com

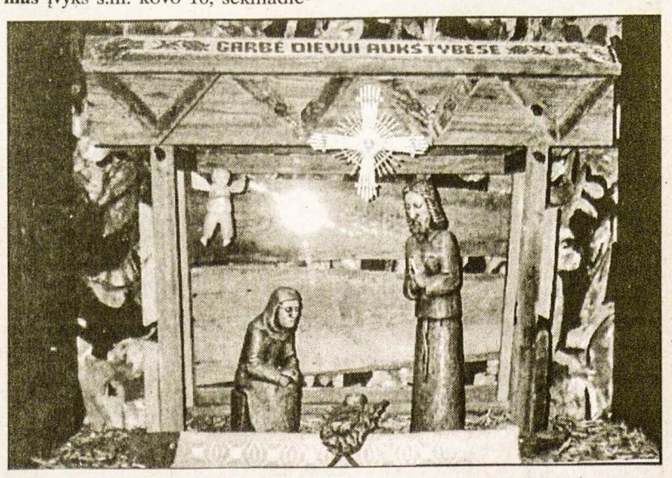

Lietuvių prakartėlė Šv. Juozapo oratorijoje, Montrealyje 2002 m.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 ***FAX: 766-1349***

KAŽKURI iš dalyvavusių Vasario 16-tosios minėjime "Vilniaus rūmuose" vasario 15, šeštadienį, išeidama sumaišė žieminius paltus. Savojo juodos spalvos palto pasigedo Ieva Pūkienė. Nesavą paltą pasiėmusi yra prašoma skambinti tel. 416 236-1364. Iš anksto dėkojama.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783

IŠNUOMOJAMAS kambarys Lakeshore/Park Lawn gatvių rajone. Kreiptis tel. 416 255-3916.

IEŠKAU AUKLĖS, kalbančios lietuviškai, turinčios patirties medicinos srity arba baigusios pirmos pagalbos kursą, prižiūrėti 1,5 metų vaiką. Prašau skambinti Loretai, "cell phone" 416 568-0702.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

2002 metų aukos
Lietuvos religinei šalpai

Lietuvos kankinių parapija Mississaugoje	14,474
Aušros Vartų parapija Hamiltone	7,660
Prisikėlimo parapija Toronte	5,509
R. K. Misija Sudburyje	1,170
Šiluvos Marijos parapija Londone	920
Šv. Kazimiero parapija Delhi	375
R. K. Misija Otavoje	240
Danutė Garkūnienė	50
Iš viso gauta aukų	$30,398

Paskirtos aukos atsižvelgiant į aukotojų pageidavimus

XVII Pasaulio jaunimo dienoms	5,000
Vaiko tėviškės namams	3,300
Telšių kunigų seminarijai	2,000
"Gyviesiems akmenims"	2,000
Kun. Jonui Varaneckui Vilniuje	2,000
Gudijos laikraščiui "Lietuvių godos"	2,000
Vaikų laikraštėliui "Kregždutė"	1,800
Vaikų dienos centrams Kauno vyskupijoje	1,040
Žemaičių Naumiesčio šventovei	1,000
Gardino šventovei	1,000
Kun. A. Lipniūno centrui Panevėžyje	1,000
Vilniaus laikraščiui "Voruta"	1,000
Žurnalui "Dienovidis"	1,000
Raseinių parapijos centrui	1,000
Naujosios Akmenės vaikų valgyklai	1,000
Pakalnių šventovei	600
Karaliaučiaus šventovei	500
Tilžės šventovei	500
Endriejavo šventovei	500
Šv. Pranciškaus Asyžiečio (Bernardinų) šventovei	500
Kvėdarnos šventovei	500
Motinos Teresės vienuolijos labdarai	200
Vysk. K. Paltaroko vidurinei mokyklai Panevėžyje	200
Vėžiu sergantiems Lietuvoje	100
Iš viso paskirta	$29,740

Prieš metų pabaigą dar buvo paskirta $1000 Raseinių parapijos namų statybai.

Kanados lietuvių katalikų centras

Matininkas

TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.

ONTARIO LAND SURVEYOR

40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7

TEL: (416) 237-1893

FAX: (416) 237-0426

E-mail: tom.senkus@sympatico.ca